המדריך למדריך

#מהדורה ב'

מהדורה מוגבלת

#הדרכה 24/7

תנועת הנוער

ה"מכבי הצעיר"

תנועת הנוער
ה"מכבי הצעיר"

רכזי שכבה ומדריכים יקרים,

הגעתם לנקודה שבה הכל מתחיל.
בעוד שנייה תפתחו את הקלסר ותתחילו את דרככם
בעולם המדריך למדריך.
שנת הפעילות הינה מסע, אנו יודעים איך היא מתחילה,
איך אין לנו מושג כיצד היא תסתיים.
זכרו כי הדרך בה תבחרו ללכת,
היא הדרך שתעצב את הקבוצה או את הצוות שלכם.
אתם אלו שתהפכו את השנה הזו,
לכל מה שחלמתם שהיא תהיה.

מאחלים לכם שנה מוצלחת ופוריה!
מחלקת חינוך- מכבי צעיר

המדריך למדריך

#הדרכה 24/7

דבר יושב ראש הנהגה ארצית

מדריכים יקרים!
ההדרכה הינה ליבה של תנועת הנוער.
המחזה של קבוצת חניכים והמדריכים שלהם - עוברים ביחד פעולות, מתנסים, לומדים, משחקים וחווים חוויות - הוא מראה שאין שני לו.
זוהי המשמעות של עשייה חינוכית.
אתם, המדריכים, אחראים על משימה ייחודית וחשובה מאין כמוה.
כל אחד ואחת מכם אחראי על קבוצת חניכים בגילאים שונים, דור ההמשך של התנועה.
זוהי משימה לא פשוטה, יכולים להיות בה לא מעט אתגרים בדרך, אבל אני מבטיח לכם באחריות מלאה כי זהו תפקיד שימלא אתכם סיפוק, משמעות, חוויות ותורם רבות לעיצוב דמותכם ואישיותכם.

ה"מכבי הצעיר" אינה רק תנועת נוער, אלא דרך חיים.
תוכנית ההדרכה, **המדריך למדריך - הדרכה 24/7**, נבנתה מתוך מטרה לתת לכם המדריכים, כלי לפעילות השוטפת, אך כשמה כן היא.
המדריך הינו מודל לחיקוי של חניכיו בכל תחומי החיים ולא רק בשעות הפעילות.

בהתבסס על המפגשים עמכם במהלך השנים, אני סמוך ובטוח כי אתם, בוגרי התנועה, תדעו להצעיד את התנועה למחוזות נפלאים וטובים.
אך זכרו כי כדי לחנך את החניכים גם עליכם להתחנך ולעבור פעולות בוגרים באופן רציף.

כאדם שגדל והתחנך בתנועה לאורך השנים, אני מלא גאווה למלא היום את תפקידי כי אני יודע שאתם הנוער הטוב ביותר. חכמים, אכפתיים, יצירתיים ומלאי אהבה לחניכים.
אני גאה להיות חלק מהמשפחה הזו - **משפחת המכבי הצעיר**.

בברכת המכבי הצעיר
חזק ואמץ
אחיקם שושן
יו"ר הנהגה ארצית

דבר המזכ"ל

מדריך יקר!

בכתיבת תוכנית זו הושקעו מאמצים רבים והיא מסכמת תהליך ארוך של חשיבה ועשייה. השקעה זו בתוכן הפעילות מגיעה מתוך רצון אמיתי לשדרוג וצורך שעלה מהשטח במשך זמן רב.

אנו רואים בכם שליחים חינוכיים ואת המנהיגים של התנועה.

"הנוער הוא היסוד הדינמי של העם, על שכמו מוטלת החובה להתחדשות מתמדת ולהנעת המעש הלאומי - החינוך בתנועת הנוער ליצירת דור אחראי, יוזם ופועל" (מתוך עקרונות התנועה). ציטוט זה מתייחס למחויבות שלכם בתור חברים במכבי צעיר, להצעיד את הדור הבא לערכיות ולהגשמה בכל שטחי החיים. יצירת דור

אחראי, יוזם ופועל משקפת הלכה למעשה את דרככם ואת פועלכם, תפקידכם הוא להשתמש בכלים אותם קיבלתם ולהעביר אותם לחניכים שלכם בנתינה ואהבה וכעת גם בתכנית מסודרת ומקצועית.

כתיבת תכנית זו מביאה עמה בשורה גדולה לתנועה, זוהי בשורה על כך שהתנועה ניצבת בפני אתגרים שונים בחברה הישראלית ומסוגלת להתמודד איתם בדרכים של עשייה וחינוך למכביות. אתם כמחוללי השינוי והעשייה תוכלו להשתמש בה בחכמה כי בכם העוצמה כמדריכים בתנועה שרואים את התמונה הכוללת ומבינים כי לקיחת אחריות היא הדבר הנכון בעוד רבים אחרים עומדים מהצד, מתלוננים אך לא עושים דבר. אתם בחרתם לעשות! על כך אתם יכולים להיות גאים.

כאשר אנו ניצבים אל מול שאלת דמות המדריך בתנועה אנו רואים לנגד עינינו אתכם מלאי אנרגיות ותשוקה, מובילים אחריכם קבוצות של חניכים שעיניהם נשואות אליכם. זוהי מבחינתנו הדרכה 24/7 שמובילה אתכם בכל צעד, במשך כל ימות השבוע. אני סומך עליכם ובטוח כי עבודתכם המאומצת תישא פרי ומשוכנע כי אתם כמדריכים איכותיים תביאו את עצמכם לידי ביטוי בתוך מסגרת התכנית ותתאימו אותה לקבוצות שלכם.

יש לכם משימה גדולה,

אתם אלו הנושאים את הבשורה.

חזק ואמץ

אלעד כהן

מזכ"ל

דבר מנהלת מחלקת חינוך

מדריכים יקרים!

אני זוכרת בבירור את אותו יום שלישי בו העברתי פעולה לקבוצת חניכות בכיתה ד' בפעם הראשונה בחיי.
זה לא הלך טוב.
החניכות צעקו והפריעו, רצו ממקום למקום, העזרים שהכנתי יצאו מכוערים ואף מתודה לא עברה כפי שתכננתי.
חזרתי הבייתה עייפה ומתוסכלת והודעתי באופן רשמי לרכזת השכבה שלי שלא אגיע לפעולה ביום שישי הקרוב.
כשהגיע יום שישי, החלטתי לתת להדרכה צ'אנס נוסף.
בשעה שלוש וחצי, יצאתי החוצה מחדר הבוגרים ולעברי רצו פתאום עשרים וחמש חניכות צורוחות וקופצות, רבות ביניהן מי תחזיק לי את היד
במהלך הפעולה. כאשר שאלתי לשלומן הן ענו שהן מצפות לפעולה כבר מיום שלישי ושכבר נתחיל כי הן לא יכולות לחכות יותר.
באותו הרגע הבנתי מה זה להיות מדריך.

תוכנית ההדרכה החדשה נכתבה לאחר חשיבה מרובה על מה זה בעצם להיות מדריך, על מנת להזכיר לכל מדריך ומדריך עד כמה חשובה והכרחית היא עבודתו.
זה לא תמיד יהיה קל, לא תמיד תרגישו מסופקים, ולעתים אף תרצו להרים ידיים.
אך זכרו תמיד - אתם פה כדי לתת לחניכים שלכם מסגרת חינוכית אחרת ומעט שונה ממה שהם מכירים. מסגרת אשר מספקת אתגרים, פיתוח אישי, עצמאות ובעיקר ערכים.
ערכים אשר לא ניתן לרכוש באף מסגרת אחרת מחוץ לשעריה של תנועת הנוער.

אני מאמינה בכל אחת ואחת מכם שקיימת בו היכולת לקחת קבוצת ילדים ולהוביל אותה יד ביד בשבילי תנועת הנוער ה"מכבי הצעיר".
מחזקת אתכם על עשייתכם, ויודעת כי תצליחו.

שלכם,
ליאור ויטלין
מנהלת מחלקת חינוך

עקרונות התנועה

מהות תנועת ה"מכבי הצעיר":

תנועת נוער חינוכית, לאומית וספורטיבית המושתתת על ערכי היהדות והציונות.

דרך החינוך:

א. הנוער הוא היסוד הדינמי של העם, על שכמו מוטלת החובה להתחדשות מתמדת ולהנעת המעש הלאומי - החינוך בתנועת הנוער ליצירת דור אחראי, יוזם ופועל.

ב. מטרת החינוך במכבי הצעיר - עיצוב דמות אדם שלם בגופו וברוחו, איש מוסר, החבר הטוב, התרבותי בהליכותיו, המוכשר מתוך הכרה מלאה לקבוע את גורל העם ואת עתידו.

ג. מסורת עם ישראל ומגילת העצמאות הן הבסיס הרעיוני להגשמת משימות אלו, ותדגיש שמירה על עקרונות החירות וקיום שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחי המדינה ללא הבדלי דת, גזע ומין, תוך יחס של סובלנות הדדית.

ד. נתיב המכבי - "נפש בריאה בגוף בריא" יעבור כחוט השני במערכת החינוך בתנועה - החינוך הגופני והצופי.

ה. החינוך הגופני מהווה גורם המעצב את דמותו של החניך הן ברוחו והן בנפשו, החינוך הצופי מפתח את חושיו, את כושר הסתגלותו לסביבה ולחברה, ואת התאמתו לעבודת צוות.

ו . תנועת המכבי הצעיר רואה את עצמה כנושאת רעיון איחוד העם והאומה ללא הבדל, השקפה ורעיון למען ביצור, ביסוס וחיזוק המדינה.

ז. המשמעת בתנועה צריכה להיות בנויה על הכרת ערכו של הפרט בחברה ועל הכרת ערכי החברה בחיי הפרט. המכבי הצעיר רואה ייעודו בהגשמת החלוציות בכל שטחי החיים לפי צווי השעה.

הגשמה:

מנוף הביצוע הוא ההגשמה האישית של המכבי הצעיר.

א. התנועה תכוון ותחנך את חבריה לחלוציות ולשירות בכל שטחי החיים. בדרכי יוזמה אישית יוצרת, להבטיח את ביסוסה של המדינה ושל הפרט בתוכה.

ב. התנועה תשאף לצעוד לפני המחנה, כחיל חלוץ, כתנועה לאומית חלוצית אשר תלך לקראת מטרות ויעדים, שהלאום כלאום, ולא חלקים ממנו, שהמדינה כמדינה, ולא גופים שבה קובעים אותן כמטרות לאומיות והשגתן באה למלא צרכים לאומיים וממלכתיים.

תנועת ה"מכבי הצעיר" כתנועה חלוצית, תפעל להשגת היעדים הלאומיים בדרכים שתבחרנה, ההולמות את חוקי המדינה ואת עקרונות התנועה.

דברות התנועה

הדברות מבטאות את המשמעות היומיומית ודפוסי ההתנהגות שנגזרים מעקרונות וערכי התנועה. תכני הדברות הם מה שצריך לאפיין חבר בה"מכבי הצעיר" ולמימושם הוא צריך לשאוף.

1. ה"**מכבי הצעיר**" איש אמת ודברו אמונה.
2. ה"**מכבי הצעיר**" נאמן לעמו, לארצו ולשפתו.
3. ה"**מכבי הצעיר**" חבר מועיל ומעורב בחברה, עוזר לזולת ודוגל בחשיבה ביקורתית.
4. ה"**מכבי הצעיר**" אח לכל "מכבי" ורע לכל אדם.
5. ה"**מכבי הצעיר**" אדיב ומנומס.
6. ה"מכבי הצעיר" חובב את החי והצומח, מגן עליהם ושומר על איכות הסביבה.
7. ה"**מכבי הצעיר**" איש המס"ד (משמעת, סדר, דייקנות).
8. ה"**מכבי הצעיר**" עליז, אמיץ ואינו נופל ברוחו.
9. ה"**מכבי הצעיר**" חסכן ואינו קמצן.
10. ה"**מכבי הצעיר**" מוקיר פרי עמלו ועמל אחרים.

שיר המכבים

המכבים הן פה כולנו,
זה הגדוד שגיא מכבר.
פה נלחמנו, פה ניצחנו,
פה כוחנו עוד יגבר. } 2x

עמוד האש ילך לפנינו,
בדרך חושך יאיר, יזהיר,
עמוד ענן מאחורינו
פנו דרך - מכבים, המכבים

סיסמאות התנועה

משמעות הסיסמאות היא נקודות ציון משמעותיות שמבטאות את התחומים והמחויבות הבסיסית של חבר ה"מכבי הצעיר". כיום נעשה שימוש בעיקר בסיסמא "חזק ואמץ" (לאחר שיר המכבים) והסיסמאות האחרות משמשות כסמן בבניית תכניות הדרכה.

נפש בריאה בגוף בריא

ה"מכבי הצעיר" איש המס"ד (משמעת, סדר ודייקנות חשובים לביצוע כל פעילות והצלחתה)

ה"מכבי הצעיר" בלי הגשמה כגוף ללא נשמה (חבר ה"מכבי הצעיר" מחויב להגשמה אישית יומיומית בכל תחום)

מכבי לב הקהילה

חזק ואמץ

ההבטחה

ההבטחה מרכזת בתוכה במשפטים קצרים את מחויבותו של חבר ה"מכבי הצעיר" והדרישה ממנו. כיום השימוש בהבטחה נעשה בסיום כיתה ח' במסגרת קורס המדריכים וההצטרפות לשכבת הבוגרים.

נוסח ההבטחה: "על כבודי הנני מבטיח הבטחה שלמה לעשות כל שביכולתי ל"מכבי": למלא את חובתי לעמי, ארצי ושפתי, לעזור לזולתי בכל עת ולקיים את חוקת ה"מכבי הצעיר".

סמל התנועה

סמל התנועה מורכב מהאותיות:

מכבי ו-**צ**עיר כשהן שזורות בצורת מגן דוד שהוא סמל יהודי עתיק.

הסמל מהווה את הקשר של ה"מכבי הצעיר" ליהדות ולציונות.

תלבושת התנועה

חולצת חאקי, מכנס חאקי, עניבה, סמל כיס וסיכת עניבה.

התלבושת באה לבטא מספר ערכים שהינם מאפיינים חשובים בדרכו של חבר ה"מכבי הצעיר":

חלוציות - החאקי שסימל בעבר את החלוצים הראשונים במדינה מסמל היום חלוציות וראשוניות בתחומים שונים תוך נקיטת עמדה לגביהם מתוך אמונה כי תנועת הנוער לוקחת על אחריותה לשנות את המציאות הקיימת במסגרת עקרונותיה.

פשטות - בתלבושת זו אין זוהר או התרסה של יוקר וכו'. גם בתקופה זו ה "מכבי הצעיר" רוצה לממש את ערכיה תוך נתינת משמעות לעשייה ולא לגורמים המוחצנים שבה.

אותה פשטות באה לידי ביטוי בכך שחניכי התנועה ובוגריה לובשים את התלבושת, נראים ומתייחסים בצורה שווה האחד לשני ולא בא לידי ביטוי מעמדם או מצבם הכלכלי אלא הגורם המאחד ביניהם.

בכיס השמאלי של חולצת החאקי ייתפר סמל ה"מכבי הצעיר" עם שם הסניף.

סמלי הכיס יהיו בצבעים שונים על פי שכבת הגיל התנועתית:

שכבה ג' - כתום
המסמל את הליבה, ההתחלה בתהליך ארוך שנים.

שכבה ז' - חום
מייצג את הקשר השורשי למדינת ישראל.

מבוגרים - לבן
מייצג את המחויבות למדינת ישראל וערכיה ומחויבות להגשמת ערכי התנועה.

שכבה ד' - ירוק
שכבה צעירה ורעננה כצמח אשר רק גדל מעט.

שכבה ח' - תכלת
מייצג את הקרבה לשכבה הבוגרת העוסקת באחריות והתנסות במגוון נושאים.

הנהגה ארצית- סמל אותו יענדו מבוגרים בעלי תפקיד: הנהגה ארצית/ הנהלה/מטה/ רכזים/רכזי הדרכה/מדריכי בוגרים

שכבה ה' - אדום
השכבה מצטרפת לתנועה באופן ערכי וחיבור למורשת שיא המכבים.

בוגרים - כחול
מקביל לצבעי העניבה המייצגים את ערכי התנועה ומחויבותם.

הגשמה- סמל אותו יענדו מגשימי התנועה במהלך שנת השירות.

שכבה ו' - צהוב
עיסוק מרכזי בנושאים אקטואליים הנוגעים לחברה הישראלית

מבוגר פעיל- סמל אותו יענדו מבוגרים שאינם עונים להגדרות המוזכרות לעיל.

העניבה שצבעה כחול ולבן - כחול ולבן הינם צבעי הטלית ודגל הלאום.
העניבה מסמלת את אופייה ומחויבותה היהודית, הלאומית והציונית של תנועתנו.
קיפול העניבה - נעשה בצורה כזו שיהיו 3 פסים לבנים שמשמעותם כמשמעות ההצדעה:
1. נאמן לעמי, ארצי ושפתי .
2. מס"ד - משמעת סדר ודייקנות.
כל אחד מהפסים מייצג מחויבות אחת.
על העניבה ייתלו כל הסמלים מהפעילויות השונות של החניך שיסמלו את השתתפותו ומחויבותו למשמעויות והמסרים שהועברו בפעילות.
חניך עונב את העניבה מתחת לצווארון חולצת החאקי.
בוגר עונב את העניבה מעל צווארון חולצת החאקי.

מחנאות

"מקסימום נוחות במינימום אמצעים"
זוהי ההגדרה של המחנאות ותכליתה בתנועת הנוער.
המחנאות משמשת כלי בתנועת הנוער לפתח את אישיותו של החניך, את יכולתו לעבוד בצוות, להתמודד עם קשיים, להיות עצמאי יותר, יצירתי ובעל תושייה במתן פתרונות.
הכרות עם כללי המחנאות וכלי המחנאות יובילו ליכולת מימוש כל האמור בצורה הטובה ביותר ולצרכי המשתמש בה. בתנועה מתקיימות בחינות דרגה אשר בוחנות ידע ויכולת במחנאות ומהוות נקודות ציון עבור חניכי ובוגרי התנועה. זאת מאחר וכלי המחנאות הינו אחד הכלים המרכזיים באופייה של תנועת הנוער.

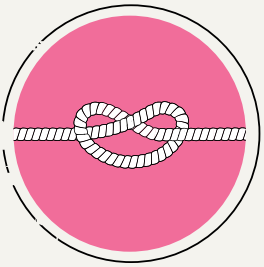

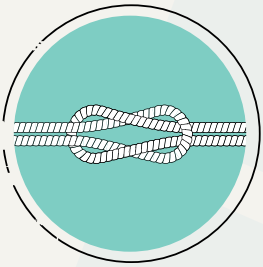

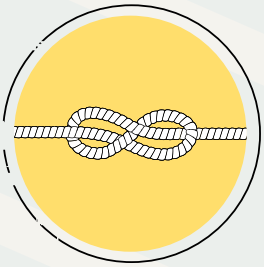

דרגה ג'

דרגה ב'

דרגה א'

היוש מדריך!

אתמול נכנסו מדריכים ממכבי צעיר לכיתה שלי והם היו ממש מצחיקים ועשו הרבה רעש...

חיפשתי בעיניים את גילי, המדריכה משנה שעברה ולא מצאתי אותה. קצת הסתקרנתי מי ידריך אותי השנה, אני ממש רוצה מדריך כיפי ומצחיק ולא חופר יותר מידי. סיפרתי לאמא שאני רוצה לבוא גם השנה למכבי צעיר והיא נורא שמחה לשמוע. אמרתי לה שאני מגיעה בגלל החברות שלי וגם כי נהנתי שנה שעברה במיוחד במחנה שעשינו מלא מורל. אבל לא בא לי שתגיע השנה השתלטנית המעצבנת מ - ד' 2. אני והחברות שלי תכננו לשבת ביחד באוטובוס בטיול הראשון, תזכיר לי איך קוראים לטיול הזה?

תן לי לספר לך קצת על עצמי, דבר ראשון כדאי שתכיר את זוהר, שיר, הילי .ג. והילי .ד. אנחנו ביחד בחוג ג'אז, התעמלות קרקע וגם במכבי. אנחנו אוהבות לראות ביחד גאלים ושנה שעברה אני זוכרת שבאחת הפעולות גילי המדריכה הביאה בד גדול ומלא גואש והכנו דגל לקבוצה. שנה שעברה היו המון תחרויות בין בנים לבנות וכמובן שתמיד הבנות ניצחו אבל לפעמים גילי לא שמה לב וזה לא היה פייר אז השנה תשתדל לשים לב.

אני אוהבת לבוא למכבי כי אחי הגדול נמצא עם חברים שלו ולא מציק לי וכל החברות של אחותי פתאום נחמדות אליי כי הן מדריכות. בשיעור "מפתח הלב" המחנכת רונית אמרה שחשוב מאוד להיות בתנועת נוער. אתה יודע שבאו אלינו מעוד תנועות נוער לכיתה ואמרו שתהיה פעולת שוקולד, אבל החלטנו לבוא לפעולה הראשונה במכבי צעיר ולראות אם עדיין כיף לנו.

אז לפני שמתחילים אני רוצה להזכיר לך שהבנים לפעמים מציקים, אבל ממש מציקים. אנחנו אוהבות יותר משחקים מלדבר אבל גם קצת לדבר זה נחמד, אני ממש רוצה ללמוד עוד מורלים אפילו לי ולזוהר יש רעיון בראש. אני מקווה שבקבוצה החדשה במכבי השנה לא יהיו בנות שחברות שלי יאהבו אותן יותר ממני.

תן לי לתת לך כמה טיפים כדי שתיהיה לנו שנה מופלאה. כמו שכבר אמרתי תשים לב תמיד שהמשחקים הוגנים, שיהיו יותר משחקים מדיבורים, שנלמד דברים חדשים כמו הקשרים המגניבים האלה שראיתי במחנה ואני מקווה שתצליח לשכנע את אמא שלי שאצא לכל הטיולים , וגם שהמושמוש שלך יהיה יותר טעים משל גילי ותזכור שאני כבר לא ילדה קטנה אז אל תדבר אליי כאל אחת כזו.

לסיום אני ממש מחכה לפעולה הראשונה, קצת חוששת, אבל אם אפריע זה רק כי יש לי משהו ממש חשוב להגיד להילי .ד. או סתם כי לא התייחסת אליי.

ממני,

דנה החניכה האהובה עליך.

נ.ב.

הבטיחו לנו בכיתה שיהיה משהו ממש מיוחד בטיול אביב בפסח שהוא רק לשכבה ד' - זה נכון? אם כן - מה?

לפני שנצלול לעבודה, רצינו לספר לכם קצת על התהליך...

את תהליך כתיבת המדריך למדריך התחלנו מתוך ההבנה שלא ניתן להתייחס באופן שווה לכל שכבה בסניף.

התהליך שבנינו במחברת הינו תהליך רב שנתי הלוקח בחשבון חינוך תהליכי של חמישה ערכי ליבה מרכזיים:

מנהיגות **אחריות** **קבוצתיות** **פלורליזם** **דמוקרטיה**

לאחר מכן, חשבנו איך כל אחד מהערכים האלה צריך לבוא לידי ביטוי בכל שכבת גיל על מנת לקבל בתום תקופת ה"חניכות" בתנועה את התמונה הכוללת על כל ערך מוביל.

לטובת העניין, ערכנו מיפוי מאפיינים לכל שכבת גיל בארבעה תחומים:

גוף - מהם המאפיינים הפיזיים של ילדים בגיל המודרך?

נפש - מה מעסיק ילדים בגיל המודרך מבחינה רגשית?

חברה - מה מעסיק ילדים בגיל המודרך מבחינה חברתית?

תנועה - מה מעסיק ילדים בגיל המודרך מבחינת תנועת מכבי הצעיר?

לכל שכבת גיל ישנם מאפיינים שונים ומכאן שעלינו להדריך אותם באופן שונה, לאתגר אותם באופן מיוחד ומותאם והכי חשוב - ליצור להם שיאים מרגשים ואירועים שייחדו רק אותם וימשיכו את העניין בתנועה משנה לשנה.

אז מהם המאפיינים של שכבת ד'?

גוף: תזזיתיים ובעלי אנרגיות גבוהות, אוהבים פעילות פיזית, תפיסה חושית ולא רעיונית, אוהבים לחקור, נהנים מתחביבים ואוספים.

חברה: מתחילים לפתח תחושת צדק ואמפתיה לחברים, עדיין אינם מבינים "כללים חברתיים" אך מתחילים להבין מהי קבוצה ולפעול יחד להשגת מטרות.

הפרדה חזקה בין בנים לבנות בחברויות, מבלים שעות רבות מול מסכים.

רגש: מתחילים לפתח עצמאות, עדיין תלויים בהורים, מפתחים מודעות פיזית וזה משפיע רגשית, מונעים מאד מהשוואה בינם לבין אחרים. שיפור בכושר הריכוז והזכרון, סקרנים ומתעניינים, מתחיל צורך בשייכות אחרת מהתא המשפחתי.

תנועה: מתחילים להבין שהתנועה זה לא עוד חוג, מחפשים את העניין שישאיר אותם - ציפיות גבוהות, הפעילות נמדדת ב"כיף" וב "הוגן/לא הוגן", רוצים להיות מעורבים יותר, לחוש "גדולים", ולקבל אחריות.

מה מיוחד בשנת ד' שאין בשום שנה אחרת?

שנת ד' עוסקת הרבה בתחום התקשורת החברתית והבינאישית.
זהו נושא המעסיק ילדים בגיל הזה מאד, ולכן בחרנו לקיים שיא שבו החניכים יבחנו מתוך עולמם מסר שאותו ירצו להעביר ויתמודדו עם הכנה של טקס במהלך טיולי אביב.
זהו טקס אביב, הזדמנות חגיגית וראשונית לקחת חלק פעיל במפעל בסניף ולהביא את עצמם לידי ביטוי.

הנחיות מיוחדות לרכזי השכבות:

1. פעולות מערך כתובות:

המחברת שלפניך בנוייה משישה מערכים ובכל מערך יש 6 פעולות כתובות (למעט מערך קיץ שאורכו חודש והוא מכיל שלוש/ארבע פעולות כתובות). הפעולות הכתובות הן פעולות שעל המדריכים להעביר כחלק מהשנה המכבית. הפעולות בנויות על בסיס של מסרים מרכזיים שאנו מעוניינים שיעברו לחניכים כחלק מהפעולה. המתודות המוצעות בתכנית כוללות את כל העזרים הדרושים ומעוצבים כחלק מהמחברת על מנת שהיא תהיה כלי עבודה יעיל, נוח וכייפי לשימוש!

2. פורמט "משודרגת":

על כל מדריך להתאים את מתודות הפעילות הן לעצמו וליכולותיו והן לקבוצתו. עליו לערוך רשימת ציוד הנגזרת מהפעולה הכתובה, להכין לוחות זמנים, לבחור מתודות שהוא "לוקח" ומתודות שהוא "משדרג" - ולהגיש לך למשוב!

מכאן נגזר אחד התפקידים החשובים שלך כרכז/ת שכבה - עליך לוודא כי המדריכים שלך, קוראים, מבינים, מתאימים את הפעולות הכתובות לקבוצות שלהם!
לטובת העניין - עליך להכיר היטב את המדריכים וגם את הקבוצות, ולחנוך את הצוות שלך בדרך להתאמה המיטבית בין הפעולות לבין הקבוצות.

3. פורמט פעולת בחירה למדריך:

לטובת פעולות שאינן כתובות במלואן, תמצאו פורמט, שבו המדריכים כותבים את פעולות הבחירה ופעולות "צו השעה" של כל מערך, ומגישים לרכז למשוב.

4. עזרים:

בסוף המחברת מצורפים כל עזרי ההדרכה המעוצבים לטובת שימוש המדריכים. ניתן לגזור את העזרים ולקחת אותם איתכם לפעולה!

5. מדרג מחנאי לפי שכבות:

פריסה שנתית של כל תחום המחנאות שעל חניכי השכבה שלכם לעבור הן באמצעות המדריך שלהם והן באמצעות צוות המחנאות של הסניף (אם קיים כזה).

כיצד בנויה שנת הפעילות לחניכי השכבה ומה אני עושה עם זה?

ספטמבר - אוקטובר
מערך פתיחת שנה
שיאים:
טקס פתיחה, מסע מכבי
6 פעולות מערך
פעולת בחירה
פעולה מחנאית
פעולה אקטואלית
פעולה סדנאית

נובמבר - דצמבר
מערך 1
שיאים:
יום הזכרון ליצחק רבין,
מרוץ לפיד
6 פעולות מערך
פעולת בחירה
פעולה מחנאית
פעולה אקטואלית
פעולה סדנאית

ינואר - פברואר
מערך 2
שיאים:
ט"ו בשבט, פורימון, יום
המשפחה, מכביאדה
6 פעולות מערך
פעולת בחירה
פעולה מחנאית
פעולה אקטואלית
פעולה סדנאית

מרץ - אפריל
מערך טיולי אביב
שיאים:
טיולי אביב
6 פעולות מערך
פעולת בחירה
פעולה מחנאית
פעולה אקטואלית
פעולה סדנאית

מאי - יוני
מערך 3
שיאים:
ימי הזכרון / עצמאות,
לג בעומר
6 פעולות מערך
פעולת בחירה
פעולה מחנאית
פעולה אקטואלית
פעולה סדנאית

יולי - אוגוסט
מערך קיץ
שיאים:
מחנה קיץ
3 פעולות מערך
פעולת בחירה
פעולה מחנאית
פעולה אקטואלית
פעולה סדנאית

כל זה יפה בתיאוריה. באחריותכם להפוך את התיאוריה למציאות.

איך עושים את זה?

השלב הבא הוא לפתוח את לוח השנה שצירפנו לכם למחברת ולהתחיל למקם את הפעולות.

זכרו, הפעולות הכתובות במחברת צריכות להתפרס על זמן המערך (חודשיים) בשילוב עם פעולת סדנאות, צו השעה, פעולות בחירה, ופעולת הדרכה מחנאית.

אתם קובעים את סדר הפעולות!

כעת למעשה פרוסה לפניכם שנת הפעילות שלכם מתחילתה ועד סופה!

על מנת שהתכנית הכתובה תצא לפועל וגם תצליח, עליכם לשאול את עצמכם מה עליי להעניק לצוות שלי? אילו הכנות? הכשרות? באילו נושאים הם חזקים יותר/פחות? כאשר יהיו לך תשובות לשאלות הללו, תוכלו לבנות גם את תכנית ישיבות הצוות שלכם ומה צריך לקרות בהן.

מה עושים בישיבת צוות?

עוברים על הפעולה, מעבירים למדריכים העשרה קצרה בנושא הפעולה בפתיחת הישיבה, מסתכלים מה מחכה לנו בהמשך המערך, איזה מפעלים מתקרבים ואיך אנחנו מתכוננים אליהם.

עליכם לשבץ בלוח השנה מתי אתם מקיימים ישיבה עם הצוות שלכם. כדאי לקיים ישיבה אחת לשבועיים ובה לקרוא ולעבור על הפעולות לשבועיים הקרובים.

הפעולות הכתובות ומהי ה"משודרגת"?

את הפעולות הכתובות עליכם לקרוא עם המדריכים, להבין יחד את המסרים המרכזיים ומה אנחנו מנסים להשיג בפעולה.

אחרי שקראתם יחד עם כל המדריכים שלכם את הפעולה, וראיתם שהם מבינים את המסר המרכזי ואת מה שהחניכים צריכים לקבל מהפעולה, על המדריכים למלא את פורמט הפעולה המשודרגת שלהם ולהגיש לכם למישוב.

מה אנחנו רוצים לראות שם?

קודם כל, האם המדריך הבין על מה הפעולה, האם הוא קרא את הפעולה כמו שצריך, האם הוא באמת עשה התאמה לקבוצה שלו. לא לשכוח כי בפעולה המשודרגת צריכים להופיע זמני המתודות. המדריכים יכולים לשנות מתודה קיימת, להוסיף או אפילו להחליף מתודות כראות עיניהם, כל עוד המסר המרכזי של הפעולה נשמר. בזמן הפעולה, נצפה במדריכים ובפעולות ונוודא כי יש קשר בין התכנון לביצוע. כמו כן, נסייע בשטח למי שמתקשה, ונבחן את הפעולות עצמן על מנת לשפר את התכנית באופן מתמיד.

נשמח אם תוכלו להקדיש כמה דקות עם הצוות בתום הפעולה והעבירו לנו משוב, על מנת להבין וללמוד איך עוברות הפעולות הכתובות כדי שאנחנו נדע מה עובד טוב ומה פחות טוב.

מה עם הפעולות שאינן כתובות במערך?

זכור - כל מה שהשכבה עוברת במהלך השנה - באחריותך! גם מה שעובר על ידי צוותים אחרים... בכל מערך ישנן שתי פעולות שלא הצוות שלכם כותב אלא צוות הדרכה מחנאית וצוות סדנאות. עליכם לקבל את הפעולה מרכז סדנאות/הדרכה מחנאית, לעבור עליה ולהעביר אותה למדריכים שלכם. המדריכים צריכים להכיר את הפעולה כדי לדעת מה עובר לחניכים שלהם באותה הפעולה.

פעולת צו השעה

את פעולת צו השעה יש לכתוב כל הצוות ביחד איתכם כמובן. פעולת צו השעה יכולה להיות פעולת אקטואליה או פעולה שמתייחסת לדברים שקורים בשכבה אותה אתם מרכזים. שימו לב! חשוב שהפעולה הזו תיכתב ביחד עם כל הצוות במהלך אחת מישיבות הצוות - כמובן בהתאמה של כל מדריך לקבוצה שלו.

פעולה בחירה

פעולה זו היא הג'וקר של המדריכים ויש לעודד את המדריכים לעשות בזמן הזה משהו מיוחד עם החניכים שלהם ולהביא לידי ביטוי את הערך המוסף שלהם כמדריכים.
ניתן לעשות פעולת בחירה במקום פעולה בשלישי או שישי ולהעביר אותה ליום שבת או לאחד הערבים. אפשר לעשות ערב סרט עם החניכים או בוקר טבע או כל דבר שהמדריך רוצה לעשות עם החניכים שלו.

זכרו כי כל הפעולות צריכות להיות כתובות בפורמט הפעולה החדש של המדריך למדריך.

שאלות שמדריכים ורכזים שואלים:

מה קורה אם עשר פעולות לא מספיקות לחודשיים? איזה פעולה אני מוסיף?

אפשר להוסיף או פעולת בחירה של המדריך או פעולת צו השעה שכל הצוות כותב יחד.

האם פעולת בחירה חייבת להיות בשעות ובימים של יום הפעילות?

ממש לא. הפעולת בחירה יכולה להיות במקום ביום שלישי, ביום שישי בבוקר. אפילו רצוי, לשבור קצת את השגרה של החניכים ולגוון במיקום ואופי הפעילות.

כמה פעמים במערך חניך עובד פעולת הדרכה מחנאית ופעולת סדנאות?

כפי שלמדנו, מערך מסמל חודשיים של פעילות, בכל מערך, כלומר פעם בחודשיים, החניך עובר פעול סדנאות/הדרכה מחנאית.

מתי אני ממלא את פורמט הפעולה המשודרגת שלי?

פורמט פעולה משודרגת אנחנו ממלאים לאחר שקראנו את אחת הפעולות הכתובות מתוך חוצץ פעולות כתובות. בפורמט הפעולה המשודרגת נכתוב את הזמנים של המתודות ואת השינויים שעשינו בפעולה במידה וקיימים.

איך עובדים עם עזרי הפעולה?

במידה ולפעולה כתובה מצורפים עזרים הם יופיעו באופן שניתן לגזור ולהשתמש בהם, בסוף הפעולה.

אם במערך כלשהו יש חג מסויים או מועד מסויים ואין עליו פעולה בחוצץ פעולות כתובות, האם אני יכול להוסיף פעולה כזו?

כמובן. זו יכולה להיות פעולת בחירה או פעולת צו השעה.

מה אני מגיש למישוב לרכז השכבה שלי?

את פורמט הפעולה המשודרגת, מסודר ומלא, הרכז מחזיר לי עם ההערות שלו, אני מכניס למחברת וכמובן שהמחברת איתי בכל יום פעילות.

פורמט שיא - טקס אביב

שם השיא: טקס אביב
מערך: מרץ - אפריל, טיול אביב.
קהל היעד המשתתף: חניכי שכבות ג'-ו' המשתתפות בטיול והצוותים שלהם.
איפה מתקיים המפעל: בטקס הסיום של הטיול / בערב הטיול.
מהלך המפעל: בסוף הטיול מתקיים טקס הסיום במסגרת סניפית (מלבד חניכי ז'-ח').
חניכי שכבת ד' יערכו טקס לפני כל הסניף בנושא ובדגש על המסר אותו יבחרו להעביר לאורך כל הטיול. בסוף הטקס יעניקו מדריכי שכבת ד' את סיכות השיא השנתי לחניכים.
טקס הסיום יעסוק בנושא שיבחרו החניכים בפעולת "המסר שנרצה להעביר" כחלק מתהליך העבודה הדמוקרטי המאפשר לחניכים להיות מעורבים בעשייה ובתוצרים שלהם.
תפקיד השכבה במהלך המפעל עצמו: לתכנן את מהלך טקס הסיום, אותו הם מתכננים בפעולת ההכנה עם המדריכים. וכמובן להעביר ולהנחות את הטקס.

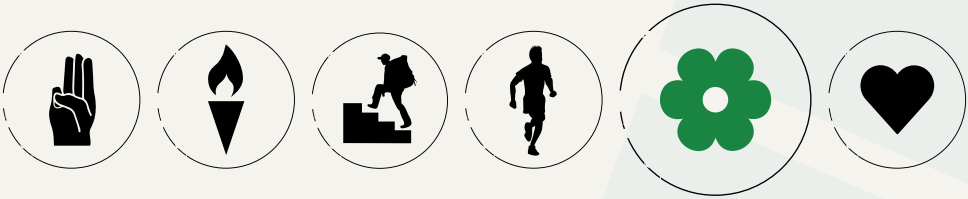

תדריך שיא שנתי - טקס אביב

טקס אביב הינו השיא השנתי של כיתות ד' המתקיים במהלך טיולי אביב בפני חניכי כיתות ג'-ו'.
העיסוק המרכזי של שנת ד' היה עד כה תקשורת בינאישית, וזוהי ההזדמנות של החניכים להביע ולהתנסות במה שחוו ועסקו עד כה בשנת הפעילות.
האתגר המרכזי שלכם הוא ליצור מצב שחניכים צעירים וחסרי ניסיון מתכננים ומבצעים טקס במקום שהוא זר עבורם ובמהלך טיול. זהו אתגר לא פשוט הדורש מחויבות גדולה והכנה מורכבת.
התהליך מתחיל בפעולת ההכנה השכבתית, המתקיימת בחמש תחנות נפרדות, ובכל תחנה דנים בתחום אחר העוסק בטקס הסופי. בסיום הפעולה מקבלים החלטות שכבתיות בשלושה תחומים:

1. מה יהיה המסר המרכזי שלנו?

חשוב שהנושא יגיע מתחום המעניין את החניכים ובוער להם, ו/או מתחום עליו דנתם בפעולות מתחילת השנה. נושאי מוקד שעולים מתוך המדריך הם: כוחה של קבוצה, מהי תנועת נוער, תקשורת חיובית ושלילית וכוחה של תקשורת, סטראוטיפים, שמועות ורכילות ועוד נושאים (חשוב להעלות בישיבת הצוות מראש נושאים "בוערים" בשכבה על מנת שהטקס יהיה משמעותי ורלוונטי ולא סתם שטחי).

2. באילו אמצעים נעביר את המסר?

כאן חשוב לצייר לחניכים את גבולות הגזרה שלהם. אין טעם שיתכננו טקס עם כתובות אש, אם לא תהיה להם אפשרות לבצע אותו ואין טעם שיכינו קליפ אם לא יוכלו להקרין אותו. חישבו על האפשרויות הקיימות וכוונו אותם בהתאם. לדוגמא: מסכת, שיר מוקלט, הצגה, כתובות אש, ריקוד, מבנה מחנאי, שלטי ענק, תלבושות מיוחדות, סרטון קליפ, תערוכה, ועוד ועוד.....

3. אילו ועדות נקים על מנת להמשיך את התכנון והביצוע?

צוות יקר - עבודתכם לא נגמרת כאן! עליכם לסייע לחניכים להוציא לפועל את התכניות שלהם! זכרו שהם ילדים בכיתה ד' וגם הפרויקט הקטן ביותר הוא משמעותי וגדול עבורם. קשה להם לדמיין כיצד זה ייראה בסוף.
עליכם לתפור **יחד איתם ולא במקומם** את כל הקצוות ולסייע להם בתהליך!
בנו את התהליך בצורה חכמה, חלקו תפקידים בניכם, לוו וחינכו את ראשי הוועדות, קיבעו איתם ישיבות הכנה בין הפעולות.

מדד ההצלחה שלכם יהיה כאשר חניכי כיתות ד' יעבירו טקס לתפארת מול חניכי השכבות האחרות.
הטקס יביע תחומים שרלוונטיים להם מתוך תכנית ההדרכה והם יחושו תחושת הצלחה. כל חניך יצליח לבוא לידי ביטוי, מי על הבמה, מי בתהליך, מי בתפאורה, מי עם הציוד ובכל נושא אחר הקשור בתכנון וביצוע התהליך. חישבו על תחושת העצמה של כל חניך ומקומו בתהליך ההכנה של הטקס.

בהצלחה!

דף נוכחות:

	תאריך	עם	הגיע ✓ לא הגיע ✗	למה ?	התקשרת?
.1					
.2					
.3					
.4					
.5					
.6					
.7					
.8					
.9					
.10					
.11					
.12					
.13					
.14					

לוח פעילות תנועת הנוער ה "מכבי הצעיר"
תש"פ 2019-2020

ספטמבר (אלול - תשרי)
- 1–6: פתיחת שנת הפעילות בסניפים
- 19–20: טיול הכנה למסע מכבי
- 29: ערב ראש השנה
- 30: ראש השנה

אוקטובר (תשרי - חשון)
- 1: ראש השנה
- 2: צום גדליה
- 8: ערב יום כיפור
- 9: יום כיפור
- 13: ערב סוכות
- 14–20: סוכות
- 15–16: מסע מכבי (אופציה א')
- 17–18: מסע מכבי (אופציה ב')
- 21: שמחת תורה
- 22: אסרו חג
- 21–22: בחינות ב'
- 23: מיונים למשלחות תנועתיות (מועד א')
- 27: ישיבה 1 ועידה מכינה
- 28: מיונים למשלחות תנועתיות (מועד ב')

נובמבר (חשון - כסלו)
- 10: יום הזכרון ליצחק רבין
- 10–15: משלחת BBYO אוקראינה
- 16: סמינר חתימה
- 28–30: טיול הכנה מרוץ לפיד

דצמבר (כסלו - טבת)
- 1–8: משלחת מרוץ לפיד אנגליה
- 7–8: סמינר מגשימים
- 22–30: חנוכה
- 24: מרוץ הלפיד ה-75 חניכים (א')
- 25–28: מרוץ הלפיד ה-75 בוגרים
- 30: מרוץ הלפיד ה-75 חניכים (ב')

ינואר (טבת - שבט)
- 7: צום י' בטבת
- 8–10: סמינר גרעין ש"ש 1
- 9–10: סמינר יו"רים והנהגה ארצית
- 11: סמינר אמצע צוות מרכזים
- 18: סמינר לפיד איתן
- 24–25: סמינר אמצע סניפים (מיני ועידה)

פברואר (שבט - אדר)
- 7–8: ועידה ארצית מ"ג
- 10: ט"ו בשבט
- 11–18: משלחת BBYO
- 22–25: סמינר אמצע ש"ש

מרץ (אדר - ניסן)
- 5–11: פורימונים בסניפים
- 10: פורים
- 11: שושן פורים
- 13–14: סמינר חלוקה לקבוצות
- 16: טיולי הכנה אביב ז'-ח'
- 18–19: סמינר גרעין ש"ש 2
- 20–21: טיולי הכנה אביב ג'-ו'
- 27–28: סמינר שביעיות
- 31: חופשת פסח בבי"ס; טיול אביב סניפי ג'-ו'

אפריל (ניסן - אייר)
- 1–2: טיול אביב סניפי ג'-ו'
- 5–7: טיול אביב ארצי ז'-ח'
- 8: ע. פסח
- 9–15: פסח
- 9–16: הדממה
- 16: אסרו חג
- 20: ערב יום השואה
- 21: יום השואה
- 27: ערב יום הזכרון
- 28: יום הזכרון
- 29: יום העצמאות

מאי (אייר - סיון)
- 1–2: סמינר סגל קורס מדריכים
- 3–4: סמינר קיץ מרכזים
- 8–9: סמינר גרעין ש"ש 3
- 11: ערב ל"ג בעומר
- 12: ל"ג בעומר
- 15–16: יום הכנה למחנות
- 21: יום ירושלים
- 22: פגש מגשימים
- 22–23: טיול גרעינים
- 28: ערב שבועות
- 29: שבועות
- 30: אסרו חג

יוני (סיון - תמוז)
- 5–6: פגש ח'
- 12–13: סמינר חפיפה ש"ש ושמיניות
- 19–20: סמינר הכנה לב"ד חנה (סניפים)
- 26–27: סמינר מסע סיכום ש"ש

יולי (תמוז - אב)
- 5–7: חלון מבוגרים
- 7–17: מחנה קיץ
- 9: צום י"ז בתמוז
- 10–14: חלון בוגרים
- 12: ח'
- 13: ה'-ד'
- 14: ג'-ד'
- 16: ביקור הורים וטקס סיום
- 17: יום פירוק
- 20: יום אוריינטציה ש"ש
- 22–23: חלון קורס מדריכים
- 23–31: קורס מדריכים
- 25–28: סמינר פתיחת שנה צוות מרכזים
- 30: ט' באב
- 31: ביקור הורים קורס מדריכים

אוגוסט (אב - אלול)
- 1–5: קורס מדריכים
- 5: טקס סיום קורס מדריכים
- 8–12: סמינרי פתיחה בסניפים
- 16: יום ספורט תנועתי
- 17–18: קורסים תנועתיים
- 22–25: סמינר עליה ש"ש

ארועים סניפיים | ארועים תנועתיים | חופשות בית ספר | משלחות חו"ל | הגשמה | חגים ומועדים | הכנה לש"ש

תנועת הנוער המכבי הצעיר

פעולות כתובות

#המדריך למדריך

מערך פתיחת שנה

#המדריך למדריך

מערך 1 | פעולה בנושא: היכרות

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- היכרות עם המדריכים החדשים וחשיפה לדינמיקה החדשה.
- מוטיבציה - לקחת חלק בקבוצה ורצון להמשיך בה.
- שייכות - יצירת תחושת שייכות לקבוצה.

מסרים מרכזיים:

איזה כיף שחזרתם השנה!

סיפור מסגרת:

על החניכים להציל את המדריך החסוי שלהם על ידי אסיפת חלקי פאזל שיתקבלו בהצלחת כל משימה, כל משימה החניכים יקבלו 2 חלקי פאזל (סה"כ 10 חלקים) ובסופו של דבר ירכיבו פאזל מהחלקים המתאימים (6 חלקים) וייחשפו לשמות המדריכים ויבינו כי מי שהעביר אותם את המשימות הם בעצם המדריכים.

מהלך הפעולה:

1. נסדר את החניכים בטור ומולם יונחו שני דליי מים במרחק של כ - 15 מטרים, אחד מלא במים ואחד ריק ובתוכו 2 חלקים מהפאזל עטופים בשקית אוכל וסימון הגובה הרצוי שאותו צריכים למלא במים. על החניכים להעביר את המים שבדלי המלא לדלי הריק בעזרת כוסות פלסטיק עם חור עד אשר חלקי הפאזל יצופו לסימון הרצוי שמסומן בדלי שהיה ריק.
בתום המשימה שני חלק הפאזל יינתנו לחניכים ויישמרו למשימה הסופית של סיפור המסגרת.

 # ציוד:

שני דליים
מסקנטייאפ לסימון הדלי
שקית אוכל
שתי כוסות חד"פ עם חור קטן

2. כל חניך רץ בתורו למרחק של עשרה מטרים, מכה בפיניאטה שהוכנה מראש פעם אחת וחוזר לקבוצה לשחרר את החניך הבא. לאחר שהפיניאטה תתפוצץ ייפלו שני חלקי הפאזל (ניתן לפנק את החניכים בחבילת טופי) הפניאטה לא חייבת להיות ענקית ומלאה בדברים ואפשר להחליף אותה בכל דבר אחר שניתן להכות בו ויפלו ממנו חלקי הפאזל.
בתום המשימה שני חלקי הפאזל יינתנו לחניכים ויישמרו למשימה הסופית של סיפור המסגרת.

ציוד:

1 בריסטול ליצירת פיניאטה - ניצור ממנו גביע (כמו גלידה) נמלא בחלקי הפאזל, דפים, טופי ונסגור אותו במכסה עם דף ונתלה על עץ.
מטר חוט שמשון
דף (למכסה)
מקל/בוס

3. נסדר את החניכים במעגל הפוך (גב כלפי פנים המעגל) כשהם מחוברים אחד לשני בעזרת הידיים. נניח את שני חלקי הפאזל באמצע (מבלי שהחניכים ישימו לב).
על החניכים לחזור למעגל רגיל (להתהפך) תוך שתי דקות ולגלות את שני חלקי הפאזל.
לקבוצה יהיו שני ניסיונות.
בתום המשימה שני חלק הפאזל יינתנו לחניכים ויישמרו למשימה הסופית של סיפור המסגרת.

4. נסדר את החניכים בשורה ומולם נניח בסדר מסוים שמונה פריטים שונים.
המדריך חייב לזכור את הסדר שבו הציב את החפצים ורצוי שהחפצים יהיו דברים שקשורים לחיי המדריכים. לדוגמא: ספר אהוב, בגד, מאפיין וכו'. נבקש מהחניכים להתבונן בחפצים במשך דקה (ללא הוראה נוספת) לאחר מכן נבקש מהחניכים להסתובב ונשנה את סדר הדברים בצורה קיצונית, לאחר מכן נבקש מהחניכים להסתובב חזרה ונסביר להם שעליהם ענכשיו לסדר את החפצים בסדר המקורי. לאחר שיצליחו יקבלו שני חלק פאזל. בתום המשימה שני חלק הפאזל יינתנו לחניכים ויישמרו למשימה הסופית של סיפור המסגרת.

ציוד:

8 פריטים (רצוי קשורים למדריכים)

5. על החניכים לשיר את השיר יונתן הקטן ולהחליף את האות ר' באות ד'.
ברגע שיצליחו , יקבלו את שני חלקי הפאזל האחרונים.
בתום המשימה שני חלק הפאזל יינתנו לחניכים ויישמרו למשימה הסופית של סיפור המסגרת.

כעת על החניכים להרכיב את הפאזל, לגלות אילו חלקים אינם שייכים וכך לגלות מי המדריכים שלהם למהלך השנה הקרובה!

דיון מסכם:

- היה לכם חוויתי לעבור ביחד את המשימות כקבוצה?
- איזה משימה הכי אהבת, למה?
- מה הציפיות שלכם לשנה הקרובה?
- מה הייתם רוצים שנעשה השנה הכי הרבה?
- מה שמעתם שהולך להיות השנה במכבי?

עזרים לפעולה

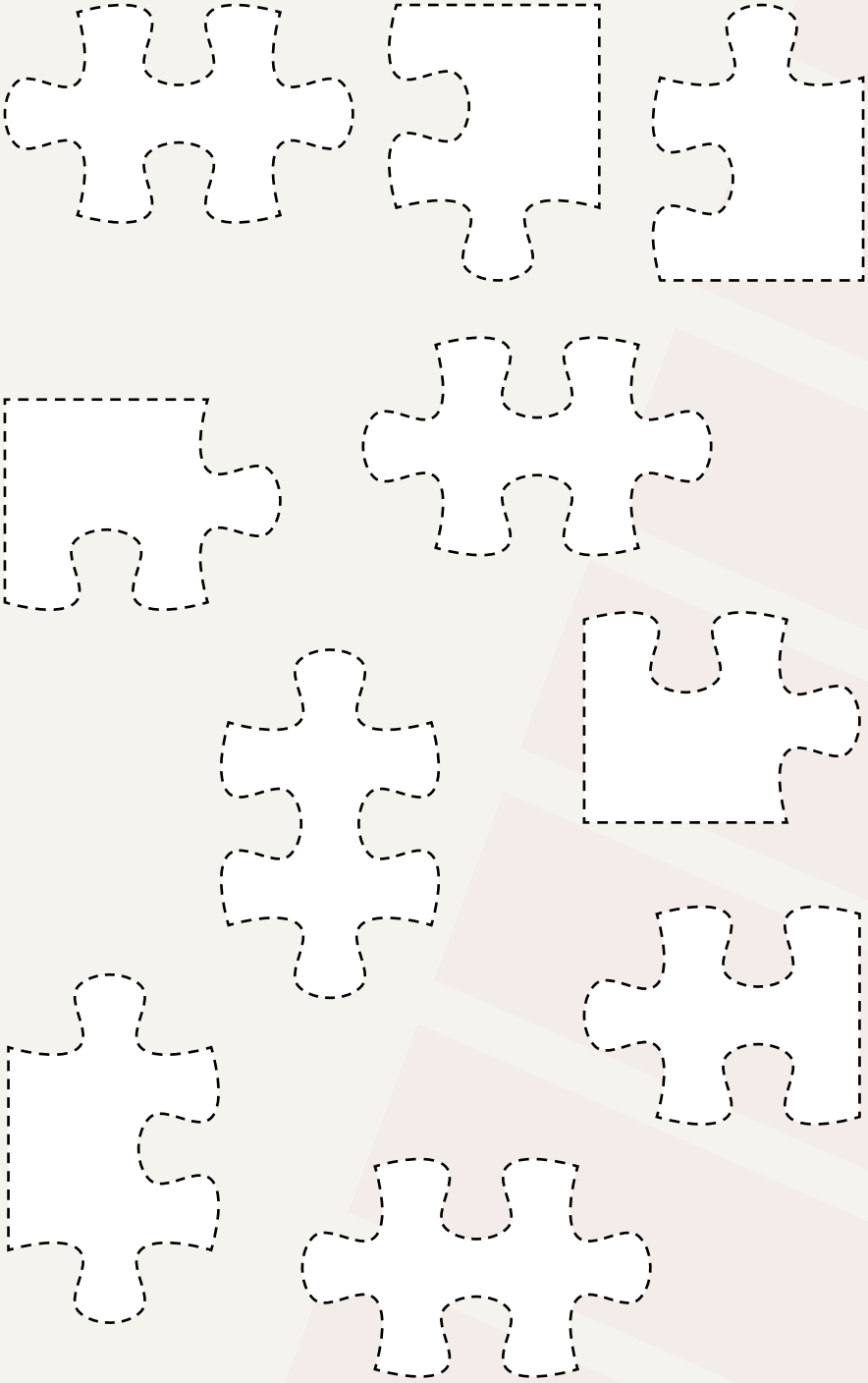

מערך 1 | פעולה בנושא: אני - חבר - קבוצה

מה יקבלו החניכים בפעולה?
כלים לעבודה משותפת בקבוצה.

חומר למחשבה - כל חניך יחשוב איך הוא יכול לתרום לקבוצה.

מסרים מרכזיים:
כל חניך יחשוב על תרומתו לקבוצה.
אל תחשוב מה הקבוצה יכולה לתת לך אלא מה אתה יכול לתת לקבוצה.

מהלך הפעולה:
1. בתחילת המשחק כל חניך יקבל חמישה עשר עדשים, שתי צלחות וקשית, על החניך להעביר את העדשים מצלחת אחת לצלחת שנייה המרוחקת ממנה כמטר בתוך דקה בעזרת הקשית תוך כדי שאיבת העדש.
לאחר מכן נבצע את אותה מתודה בזוגות (וכך יתאפשר לחניכים להתקרב ליעד).
לאחר מכן נבצע את אותה מתודה כל הקבוצה (כך יגיעו ליעד).

דיון
- מה ההבדל בין כל שלב?
- באיזה שלב הכי נהניתם?
- באיזה שלב לדעתכם הצלחתם בצורה הטובה ביותר ולמה?

הערה למדריך:
על החניכים להבין מה ההבדל בין עבודה ביחיד, עבודה בזוגות ועבודה בקבוצה.
(יעדים, הנאה ועניין).

 # ציוד:
שתי חבילות עדשי שוקולד
חבילת קשים
40 צלחות חד"פ (2 לכל חניך)

2. נחלק לכל חניך את הטופס המצורף בעזרים ועל כל חניך למלא את הציפיות לפי הפירוט.

הערה למדריך:
ניתן לבקש מהחניכים למלא את הטפסים בעילום שם ולשחק ניחושים (מי רשם כל טופס).

שם החניך

צפיות מעצמי

צפיות מהקבוצה

צפיות מהמדריכים

לאחר מכן נכין את קפסולת הזמן, נציע לקבוצה אופציות ציוד להכנת הקפסולה ונבקש מהחניכים להתחלק לצוותים. כל חניך בוחר באיזה צוות הוא רוצה להיות. הצוותים לביצוע המשימה: צוות חשיבה, צוות ביצוע וצוות עיצוב.

הערה למדריך:

חשוב לתת זמן לחניכים לעבוד על הקפסולה הקבוצתית שלהם.
להתעסק עם הדברים ולתת להם להתנסות כמה שניתן בעבודה כקבוצה עם מטרה משותפת. יש לתת להם כמות יפה של ציוד ואולי אפילו לבקש מהחניכים שיביאו מהבית כל מיני דברים מבלי לגלות להם מה הולכים לעשות.

ציוד:

בקבוק
קופסאות קרטון (נעליים)
צבעים
מדבקות
נייר קראפ
דבק/מספריים
ועוד ציוד ממוחזר - עיתונים, שקיות וכו'

הערה למדריך:

במידה והקבוצה שלך משתעממת מהר, ניתן להוסיף מתודה נוספת לפני העבודה על הקפסולה אשר עוסקת בשיתוף פעולה קבוצתי.

דיון מסכם:

- מדוע בחרתם בצוות שבחרתם?
- למי יש תכונה/תרומה נוספת שלא באה לידי ביטוי?
- האם כולם תרמו להכנת הקפסולה?
- איזה פעולות לדעתכם כיף לעשות בקבוצה?
- האם הרגשתם שיש מקום גם לציפיות האישיות שלכם ולגם לציפיות הקבוצתיות?

 # ציוד:

שני חבילות עדשי שוקולד
חבילת קשים
40 צלחות חד"פ (2 לכל חניך)
בקבוק
קופסאת קרטון (נעלים)
צבעים
מדבקות
נייר קראפ
דבק/מספריים
ועוד ציוד ממוחזר - עיתונים, שקיות וכו'

עזרים לפעולה

ציפיות מהמדריכים

ציפיות מהקבוצה

ציפיות מעצמי

שם החניך

מערך 1 | פעולה בנושא: כוחה של קבוצה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• התנסות בעבודה קבוצתית.
• תחושה של כוח כקבוצה אחת שווה.

מסרים מרכזיים:

כקבוצה ישנה יצירה משותפת, השלם הינו גדול מסך חלקיו.

מהלך הפעולה:

הערה למדריך: יש לקיים את הקבוצה בשטח פתוח, כדאי להתרחק קצת מהסניף ולנצל את ההזדמנות לתת לחניכים חוויה קצת שונה.

1. ניתן לחניכים בקבוק מים ללא פקק אשר מחוברים אליו כופתים, כל חניך יחזיק בקצה של כופת. תחילה עליהם לייצב את הבקבוק באוויר ולאחר מכן להטות אותו כך שכל המים שבתוכו יישפכו לתוך דלי. מטרת המשחק היא למלא את הדלי.

ציוד:
בקבוק מים ללא פקק
כופתים כמספר החניכים באורך מטר
דלי

2. מבעוד מועד נכין מסלול מסנדות או מכופתים שאותו יצטרך אחד החניכים בקבוצה לעבור בעיניים עצומות כאשר כל הקבוצה מנחה אותו, אסור להם להשתמש במילים של הכיוונים (ימינה, שמאלה, ישר, אחורה) אלא להמציא מילים חדשות.
(למשל המילה כלב תסמל את המילה ימינה) יש לוודא שאכן החניכים מוצאים תחליפים לכלל הכיוונים.

ציוד:
סנדות
מטפחת לקשירת עיניים

3. נגדיר לחניכים שטח של כעשרה מטרים שהוא ה"ביצה" בו אסור להם לדרוך אחרת יטבעו! ניתן להם חמישה דפי עיתון אשר רק עליהם אפשר לדרוך כדי לעבור את הביצה (בכל פעם כל החניכים יעמדו על 4 עיתונים ויעבירו את העיתון האחרון להתחלה וכך יתקדמו)

ציוד:
חמישה דפי עיתון

4. נכין מראש שתי סנאדות אשר מחוברים אליהן כופתים לאורך הסנדה,
שישמשו כמושכות (כמו מגלשי סקי) כלל החניכים עומדים כשרגליהם על שתי הסנאדות.
רגל ימין על סנדה ימין ורגל שמאל על סנדה שמאל.
במקביל הם מחזיקים בידיים את הכופתים שקשורים לסנדות. יד ימין אוחזת בחבל שעל סנדה ימין והפוך. כך יתקדמו החניכים צעד צעד, להרים ולמשוך להרים ולמשוך.
על החניכים להתקדם כך למקום מסוים אותו יגדירו המדריכים.

ציוד:
2 סנדות ארוכות
כופתים

5. נפרוש על הרצפה סדין\אלבד, על כל החניכים לעמוד עליו ולהתחיל לקפל אותו לקטן יותר ויותר מבלי שהחניכים יזוזו ממנו.

ציוד:
סדין/ אלבד

6. נכתוב על דפים מספרים מ - 1 עד 10 ונפזר על הרצפה. החניכים יעמדו בשורה בשקט מוחלט. המטרה היא שכל חניך יעמוד על פתק לפי סדר עולה של המספרים. החניכים צריכים לצאת אל עבר המספרים ולדרוך עליהם ללא תכנון מוקדם, במקרה ושני חניכים יצאו ביחד מן השורה או דרכו על אותו המספר יתחילו מההתחלה.

ציוד:
עשרה דפים עם מספרים מאחד עד עשר (חוצץ עזרי עיצוב)

דיון מסכם:
- מה לדעתכם גרם להצלחת המשימות ומה לא?
- מה לדעתכם היו הנקודות החלשות של הקבוצה?
- אתם חושבים שאפשר להשליך את ההתנהלות של הקבוצה במשימות על פעילויות נוספות של הקבוצה שנעבור במהלך השנה?
- האם כקבוצה מצליחים יותר?
- מה קורה אם מישהו בקבוצה לא הצליח לעזור? איך אנחנו מגיבים לזה?
- האם עודדנו אחד את השני במהלך המשימות?
- האם כשיש רצון להצליח במשהו, זה יותר קל ביחד?

הערה למדריך: אמור לחניכים שאתה סומך עליהם שידעו להיות קבוצה חזקה לאורך כל השנה, שלפעמים זה יהיה להם לא קל אבל אתה תמיד שם בשבילם כדי לעזור להם.

עזרים לפעולה

1	2	3
4	5	6
7	8	9
		10

מערך 1 | פעולה בנושא: הכנה למסע מכבי

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- חשיפה - לטיול, בטיחות ומשחקים.
- מוטיבציה - לצאת למסע מכבי.
- מודעות לחשיבות העזרה הדדית.

מסרים מרכזיים:

מעכשיו לחניך ישנה אחריות לא רק על עצמו אלא גם על הקבוצה והסביבה.
כולם נרשמים כקבוצה אחת - כי כוחה של הקבוצה הוא בלכידותה.

מהלך הפעולה:

1. נחלק את הקבוצה לזוגות אשר יעמדו אחד אחרי השני, כל הזוגות יתבקשו לבצע תנועות בהתאם למילים להלן:
שמש - חניך ראשון יורד על הברכיים ושם ידיים על הראש, חניך שני עומד מאחוריו ושם ידיים על הראש.
מורל - רוקדים ביחד (כזוג).
חבר פצוע - חניך אחד מרים את השני וצועק "ניצל!"
ארוחה משותפת - כל הקבוצה מסתדרת במעגל ומחזיקה ידיים.

על המדריך בכל פעם לצעוק מילה אחרת.

2. נחלק את הקבוצה לשתיים, על כל קבוצה להמציא את מירב המשחקים מאביזר אחד שנציג להם, כגון:
חבל, סדין, כובע, עיתון, בקבוק וכו'
נסביר לחניכים כי לאחר הפעולה המדריכים יבחרו את שלושת המשחקים הטובים ביותר, אשר ישולבו במהלך טיול מסע מכבי. (והם יוכלו לגלות מה המשחקים שנבחרו רק בטיול עצמו)

ציוד:

דפים
עפרונות
(לכתיבת המשחקים)

2. נחלק את החניכים לזוגות ולכל זוג ניתן כרטיסייה (מצורף בעזרים) שעליה תהיה כתובה סיטואציה ממסע מכבי. ניתן לחניכים כמה דקות ועליהם לחשוב ביחד (כל זוג) על פתרון כיצד להציג אותו בפני הקבוצה (למשל: הצגה, חמשיר, פנטומימה וכו')

הערה למדריך: זה לא הטיול הראשון של החניכים ולכן בנוסף ללספר להם איפה יהיה הטיול חשוב לדבר על דברים שקורים בטיול ואיך אנחנו מתמודדים איתם.

לחבר נגמרו המים פתרון: ?	חבר הפיל את ארוחת הצהריים שלו פתרון: ?	בסיום הארוחה הקבוצה קמה ולא ניקתה אחריה פתרון: ?
חבר נפצע פתרון: ?	חבר מתגעגע להוריו פתרון: ?	חבר לא נשמע לכללי המדריך פתרון: ?
חבר מעליב חבר אחר פתרון: ?	חרם על חבר פתרון: ?	לחבר אין עם מי לשבת באוטובוס פתרון: ?

4. לסיום, נחלק לחניכים כמה פרודוקטים (למשל: טופי, דף, סרט, גואש, סול וכו') ועל הקבוצה להחליט על מושמוש אחד אשר אותו יכינו לכל הקבוצה.

 # ציוד:
חומרים למושמוש

דיון מסכם:
- מישהו רוצה לשתף בחששות לטיול שיש לו?
- האם דעתכם לגבי הטיול השתנתה בעקבות הפעולה?
- אתם מרגישים שכעת יש לכם את הכלים להתמודד בכל המצבים בטיול הקרוב?
- מה שונה בכם כקבוצה מהטיול שתחוו השנה לטיול שחוויתם בשנה שעברה?
- האם לחניכים שהמשיכו משנה שעברה יש טיפים לתת לחניכים שהצטרפו רק השנה?

עזרים לפעולה

חבר מעליב חבר אחר
?
פתרון:
אזור נפגע
?
פתרון:
לחבר נגמרו המים
?
פתרון:

חרם על חבר
?
פתרון:
חבר מתבייש להוריו
?
פתרון:
חבר הפיל את ארוחת הצהריים שלו
?
פתרון:

לשבת בטוטבוס עם מי
?
פתרון:
חבר לא נשמע בגללי הרדיו
?
פתרון:
בסיום הארוחה הקבוצה קמה ולא ניקתה אחריה
?
פתרון:

מערך 1 | פעולה בנושא: מהי תנועת נוער?

מה יקבלו החניכים בפעולה?

יכולת לראות מה השוני בין תנועת נוער לבין המסגרות האחרות בחיים שלהם.

מסרים מרכזיים:

תנועת נוער היא שונה ממה שאנחנו מכירים ואנחנו לומדים בה ומתנסים בה בדברים שאולי אנחנו לא עושים במסגרות אחרות שלנו.

קריאה לפעולה:

על מנת ללמוד ולהרוויח את כל מה שניתן בדרך להיות מדריכים כשנהיה בוגרים יותר, חשוב להתמיד בהגעה לפעולות התנועה ולעודד את חברינו להגיע גם כן.

מהלך הפעולה:

חלק 1 הבדלים בין מסגרות בחיינו

מחלקים את הקבוצה ל-4 קבוצות, נבקש מכל קבוצה להכין הצגה המתארת התרחשות רגילה במסגרת מסוימת בחיינו:

- שיעור בכיתה שלי
- ארוחה משפחתית
- פעולה בתנועת הנוער
- שיעור בחוג אחה"צ

הערה למדריך:

נכוון את החניכים להתמקד באילו דמויות נמצאות בכל מסגרת, מה כל אחת מהדמויות עושה, אילו פעילויות אנו עושים ואילו חוויות אנו חווים בכל אחת מהמסגרות.

דיון:

- מהם ההבדלים בין המסגרות?
- מהן נקודות דמיון בין המסגרות?
- מה המקום שלכם בכל אחת מהמסגרות? (לדוגמא - בשיעור אני יושב ומקשיב למורה, מכין את שיעורי הבית, בפעולה אני פעיל, משחק, יכול להציע וליזום דברים וכו').
- מה פירוש צמד המילים - תנועת נוער? מדוע ככה מגדירים את הפעילות בה אנו משתתפים?

הערה למדריך:

שאלה זאת מכינה את השטח לקראת המתודה הבאה.

חלק 2 נפרק את המונח "תנועה" ו - "נוער":

שלב א' - תנועה

נשחק משחק הדורש מהחניכים לזוז כל הזמן, ודורש תנועה מתמדת. לדוגמא: הושב את החניכים במעגל על כיסאות במעגל צפוף ללא רווח. אמור לאחד החניכים לעמוד באמצע. כעת עליו לתפוס מקום פנוי תוך כדי תזוזה מהירה של הקבוצה המנסה למנוע ממנו להתיישב. ברגע שהקבוצה לא זזה, החניך תופס את המקום הפנוי. מי שאין לו מקום - הוא הבא בתוך לנסות לתפוס את המקום הפנוי.

נשאל את החניכים:

מה המשמעות של המילה "תנועה"? למה זה נראה "תנועה" ולא אירגון? מוסד?

הערה למדריך:

תנועה משמעה התקדמות ותזוזה, כך שאנחנו בתור פעילים בתנועה צריכים להתקדם, לעשות דברים חדשים, בכל שנה ללמוד ולגעת בנושאים חדשים ולהתקדם עד שנגיע להיות מדריכים בתנועה. בנוסף הלמידה והפעילויות בתנועת הנוער נעשים ממש - בתנועה - בתזוזה, על ידי משחקים ומתודות שונות שבעזרתן אנו לומדים. תנועות הנוער, בגלל שהן תמיד בתנועה, היו אלו שהובילו תהליכים ושינויים רבים בחברה, תרמו רבות להקמת המדינה, הובילו תהליכים רבים של שינוי ותרומה לחברה בישראל.

שלב ב' - "נוער"

נשחק את המשחק "אבולוציה" עם השלבים הבאים:

תינוק (זוחל על ארבע, בוכה, חסר אונים)

עולל (הולך על הברכיים, מוצץ אצבע)

ילד (מדלג ושר "יונתן הקטן")

נער (הולך זקוף, חזק ומהיר)

מבוגר (עסוק, טרוד, מטפל בילדים)

זקן (איטי, נעזר במקל)

מת - נשכב על הרצפה.

כל החניכים מסתובבים באזור המשחק.

בשלב הראשון כולם תינוקות, מתנועעים בחלל על ארבע ובוכים.

כאשר חניך פוגש חניך אחר הם משחקים זוג או פרד.

המנצח עולה לשלב הבא ומתחיל להתנהג כמו השלב הבא כשהוא מסתובב בחלל, ואילו המפסיד יורד שלב (מן השלב הראשוני לא ניתן לרדת).

המשחק מסתיים כשכולם מתים.

נשאל את החניכים:

מה מיוחד ב"נוער"? למה זו לא תנועת "ילדים" או "מבוגרים"?

הערה למדריך:

נסביר לחניכים כי לנוער יש כח מיוחד הנובע מכך שהוא משוחרר מאחריות משפחתית מחד, אך מחויב באופן חברתי מאידך. מהפכות גדולות בהיסטוריה התרחשו על ידי בני נוער.

חלק 3 - מה עושים בתנועת הנוער?

נשאל את החניכים מה עושים בתנועת הנוער במהלך השנה? את המילים נרשום בצורה ברורה מולם על בריסטול או לוח (בצורת שמש אסוציאציות/רשימה). לדוגמא - טיולים, פעולות, מסדרים, מדריכים, מחנה קיץ, פורימון, משחקים ועוד.

הערה למדריך:

במידה והמילים הבאות לא עולות, העלו אותם בעצמיכם - נוער מחנך נוער, מחנאות, ערכים, למידה, חוויות חדשות, השתייכות.

חלק 4

דיון מסכם:

- איך הייתם מסבירים במילים שלכם מה ההבדל בין תנועת מכבי לבין חוגים אחרים בהם אתם נוכחים, מה ההבדל בין מכבי לבין בית ספר? (שאלות מכוונות: מי מעביר את הפעולות? היכן מתקיימות הפעולות? מה לובשים? מה האווירה בפעולות? עצם המילה "פעולה" בשונה משיעור או אימון וכן הלאה".)
- מדוע לדעתכם חשוב להגיע באופן קבוע לפעולות ולפעילויות?

הערה למדריך:

חשוב שנסביר שהגעה באופן קבוע והתמדה יובילו להבנה טובה יותר של הפעולות ושל התהליך, ותחושת שייכות גבוהה יותר ואז גם הם יוכלו לעזור לתנועה של התנועה- ליזום ולקדם דברים שחשובים להם.

מערך 1 | פעולה בנושא: להיות מכביסט - גאווה תנועתית

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- מידע על התנועה.
- מוטיבציה לקחת חלק בתנועה בפעילויותיה.

מסרים מרכזיים:

תנועת הנוער ה"מכבי הצעיר" הינה תנועה מגוונת ומורכבת מפעילויות שונות במקומות שונים, ערכים מבוססים והיסטוריה תנועתית, וזו גאווה גדולה להיות חלק מזה!

מהלך הפעולה:

1. רביעיות 1+:

נשחק את המשחק רביעיות אבל בסריות של חמש, בנושאים הקשורים למכבי. נחלק את הקבוצה לשלוש (או חלוקה לפי החלטת המדריך) נערבב את החפיסה וניתן לכל קבוצה 5 קלפים ושאר הקלפים יהוו קופה. המטרה היא כמובן להשיג חמישייה זהה. לכל קבוצה בתורה יש זכות לדרוש קלף מקבוצה אחרת. מותר לדרוש רק קלף השייך לחמישייה שלקבוצה עצמה יש לפחות קלף אחד שלה. לקבוצות אסור לשקר - אם דרשו מקבוצה קלף שיש לה, היא חייבת לתת אותו.

בכל פעם שקבוצה תצליח להשיג חמישייה נעבור למתודה הקשורה לאותה חמישייה.

סמלי התנועה	מפעלי התנועה	מפורסמים שגדלו בתנעה	סיסמאות התנועה	סניפי התנועה	ערכי התנועה
סמל מכבי	מסע מכבי	שי המבר	נפש בריאה בגוף בריא	באר שבע	מנהיגות
סיכות	מירוץ לפיד	עידן חביב	חזק ואמץ	גדרה	קבוצתיות
עניבה וחאקי	טיול אביב	רינה מצליח	לבוגר המתחנך הזכות לחנך	חדרה	אחריות
סמל כיס	פורימון	אלי אילדיס	מכבי צעיר ללא הגשמה כגוף ללא נשמה	מודיעין	פלורליזם
דרגה מחנאית	מחנה קיץ	נטע גרטי	המנון התנועה	זכרון יעקב	דמוקרטיה

2. סמלי התנועה:

נערוך חידון לחניכים בתחרות בין שתי קבוצות קטנות בתוך הקבוצה. אם הקבוצה קטנה לא חובה לחלק.

לרשות כל קבוצה יש טלפון סלולרי אחד. (יש לאסוף את הטלפונים של שאר החניכים).

מותר לשאול בוגרים אחרים בסניף אבל חייבים לענות על השאלה במלואה על מנת לעבור לשאלה הבאה.

השאלות:

- מה מסתתר בעניבה?

תשובה: צבעי דגל המדינה - כחול לבן , שלושה פסים לבן בצד אחד מסמלים: המכבי הצעיר נאמן לארצו שפתו ועמו ושלושה פסים מצד שני מסמלים: מס"ד משמעת, סדר ודייקנות.

- מה מסתתר בסמל מכבי?

תשובה: מגן דוד, וראשי התיבות של מכבי צעיר "מ.צ."

- מה מסתתר בדרגה המחנאית?

תשובה: מגדל יהלום

- מה מסמל החאקי?

תשובה: חלוציות, פשטות ושוויון - התנועה נותנת משמעות לעשייה ולא למראה.

- מה מסמלות הסיכות?

תשובה: מפעלים שחניכים ובוגרים בתנועה עברו.

- מה משמעות הצבע הירוק של סמל הכיס שלכם?

תשובה: צמיחה.

3. הסבר על ערכי התנועה:

נניח את כרטיסיות "ערכי התנועה" ממשחק הרביעית לפנינו. בכל פעם ניתן לחניך אחר להסביר ערך מתוך הערכים, ונחדד את דבריו לאחר מכן.

מנהיגות - יכולתו של אדם או קבוצת אנשים להוביל אנשים אחרים אל עבר מטרה משותפת במינימום סמכות.

קבוצתיות - מקבץ בני האדם התופסים עצמם שייכים לאותה קבוצה סביב ערכים משותפים או אינטרס משותף.

אחריות - נשיאה בתוצאות, מחויבות, ערבות, סמל לשיקול דעת ורצינות.

פלורליזם - תפיסת עולם לפיה בחברה צריך להיות ריבוי דעות.

דמוקרטיה - שלטון העם, הרוב קובע, התחשבות ושמירה על המיעוט, זכויות אדם, שוויון ערך האדם.

מתודה 4 - מפעלי התנועה:

נחלק את הקבוצה ל - 5. כל קבוצה תקבל הסבר על מפעל תנועתי ועליהם להכין פרסומת אשר תפרסם את המפעל. במידה ומדובר בקבוצה קטנה ניתן לחלק לפחות קבוצות או לזוגות ולתת להם פחות מפעלים (למשל רק את מרוץ הלפיד ומחנה הקיץ).

מסע מכבי -
הטיול הראשון בשנה באורך יום שלם, מתקיים לרוב בחג סוכות. זהו טיול סניפי בו משתתפות כלל השכבות בסניף.

מרוץ לפיד -
טיול הדגל של תנועת מכבי צעיר, מתקיים בחג החנוכה במסגרת תנועתית.
זהו המפעל הראשון בשנה בו אנו פוגשים את שאר הסניפים.

פורימון -
אירוע שיא סניפי המתקיים בחג פורים הכולל בנייה מחנאית, תחנות משחק ותפאורה.
הפורימון פתוח לכל הקהילה וכולם מוזמנים לקחת בו חלק וליהנות מהפעילות.

טיול אביב -
טיול סניפי המתקיים בחופשת הפסח. זהו טיול שאורכו יומיים וכולל לינה בטבע, בישולי שדה ופעילות וטקס עליהם אחראית שכבה ד'.

מחנה קיץ -
אירוע השיא של השנה בו כל התנועה מתכנסת ביער וכל סניף מכין לעצמו מחנה באמצעות בנייה מחנאית. שוהים במחנה שלושה ימים כולל לינה בחוץ ועוברים פעולות ופעילויות שונות הכוללות בנייה מחנאית, כיף, גיבוש והפתעות נוספות.

5. מפורסמים שגדלו בתנועה:
נערוך חידון בין החניכים. החניך שיענה נכון יזכה בפרס סמלי (בלון או טופי).

1. מי זכה במקום הראשון בבית ספר למוזיקה?
   תשובה: שי המבר
2. מי גם זמר וגם השתתף בהישרדות?
   תשובה: עידן חביב
3. מי מגיש חדשות מפורסם?
   תשובה: רינה מצליח
4. מי מגיש חדשות ספורט?
   תשובה: אלי אלדיס
5. מי שחקן מצליח?
   תשובה: נטע גרטי

6. מתודה סיסמאות התנועה:

נציג לחניכים את סיסמאות התנועה אך תהינה חסרות בהן מילים. נבקש מהחניכים להשלים את המילים החסרות.

- נפש בריאה בגוף ~~בריא~~
- ~~חזק~~ ואמץ
- לבוגר המתחנך ~~הזכות~~ לחנך
- מכבי צעיר ללא ~~הגשמה~~ כגוף ללא נשמה
- מכבי ~~לב~~ הקהילה

7. מתודה סניפים:

נציג לחניכים מפה אילמת של ארץ ישראל וכרטיסיות עם שמות הסניפים.
נבקש מהחניכים למקם את סניפי התנועה על המפה.
רשימת הסניפים: זכרון יעקב, חדרה, נתניה, ראשון לציון, רמת גן, אור יהודה, חולון, בת ים, מודיעין, נס ציונה, מכבים, נילי, קרית גת, גדרה, באר שבע, כרמי יוסף, כפר שמואל, יד רמב"ם, פתחיה.

הערה למדריך:

ניתן לשכפל את העזרים מספר פעמים ולעשות את הפעילות כתחרות בין קבוצות. חשוב מאוד לעבור על המפה לפני הפעולה ולוודא שאת/ה מכיר/ה את המיקום של כל הסניפים.

דיון מסכם:

- מה למדתם היום על מכבי צעיר? מה הפתיע אתכם?
- האם פגשתם אנשים מסניפים אחרים? מתי פגשתם אותם ומאיזה סניף הם?
- לאיזה מפעל אתם הכי מחכים במהלך השנה?
- האם אתם זוכרים את ערכי התנועה? בואו נחזור עליהם.

הערה למדריך:

חשוב מאוד לחזור עם החניכים על דברים שלמדנו בפעולה.
נסכם בכך שנאמר לחניכים שהתנועה שלנו רחבה ומגוונת, במהלך השנה נעבור מפעלים ופעילויות רבות, מגוונות וכיפיות.

סמל מכבי

סיכות

עניבה
וחאקי

סמל כיס

דרגה
מחנאית

מסע מכבי

מירוץ
לפיד

טיול אביב

פורימון

מחנה קיץ

שי המבר

עידן חביב

רינה
מצליח

אלי
אילדיס

נטע גרטי

נפש בריאה
בגוף בריא

חזק ואמץ

לבוגר המתחנך
הזכות לחנך

מכבי צעיר ללא
הגשמה כגוף
ללא נשמה

המנון
התנועה

באר שבע

גדרה

חדרה

מודיעין

זכרון
יעקב

מנהיגות

קבוצתיות

אחריות

פלורליזם

דמוקרטיה

נפש בריאה
בגוף _____

חזק _____

לבוגר המתחנך
_____ לחנך

מכבי צעיר ללא
_____ כגוף
ללא נשמה

מכבי _____
הקהילה

מסע מכבי -
הטיול הראשון בשנה באורך יום שלם, מתקיים לרוב בחג סוכות. זהו טיול סניפי בו משתתפות כלל השכבות בסניף.

מרוץ לפיד -
טיול הדגל של תנועת מכבי צעיר, מתקיים בחג החנוכה במסגרת תנועתית. זהו המפעל הראשון בשנה בו אנו פוגשים את שאר הסניפים.

פורימון -
אירוע שיא סניפי המתקיים בחג פורים הכולל בנייה מחנאית, תחנות משחק ותפאורה. הפורימון פתוח לכל הקהילה וכולם מוזמנים לקחת בו חלק וליהנות מהפעילות.

טיול אביב -
טיול סניפי המתקיים בחופשת הפסח. זהו טיול שאורכו יומיים וכולל לינה בטבע, בישולי שדה ופעילות וטקס עליהם אחראית שכבה ד'.

מחנה קיץ -
אירוע השיא של השנה בו כל התנועה מתכנסת ביער וכל סניף מכין לעצמו מחנה באמצעות בנייה מחנאית. שוהים במחנה שלושה ימים כולל לינה בחוץ ועוברים פעולות ופעילויות שונות הכוללות בנייה מחנאית, כיף, גיבוש והפתעות נוספות.

תנועת הנוער המכבי הצעיר

מערך תקשורת חיובית

#המדריך למדריך

מערך 2 | פעולה בנושא: טבעי שנתגבש

מה יקבלו החניכים בפעולה?

הנאה, גיבוש קבוצתי והתנסות במשחקי טבע שונים.

מסרים מרכזיים:

כשיוצאים החוצה יש הזדמנות להכיר את הטבע ואחד את השני בצורה קצת אחרת.

הערה למדריך: פעולה זו צריכה לעבור בחוץ!
השתמשו בטבע הקרוב כסביבה לפעולה - יער, חורש, פארק קרוב.

מהלך הפעולה:

הפעילות מתבצעת בפן קבוצתי - לא תחרות, המטרה שנתגבש כקבוצה. בכל סוף משחק הקבוצה תקבל מוצר אשר ישמש אותם לפעילות האחרונה - התוצר הסופי מהפעולה.
(בסוף הפעולה ישנן דוגמאות לתוצרים שניתן ליצור).

תחנה 1 - 3 מקלות:
ניקח שלושה ענפים שמצאנו בשטח ונשחק עם החניכים את המשחק שלושה מקלות.

תחנה 2 - מעגל כוח:
נבקש מהחניכים לעמוד במעגל כאשר כל אחד מחזיק חלק מכופת מחובר שיוצר עיגול.
על שלושה חניכים להשלים סיבוב שלם על החבל כאשר כולם מחזיקים את החבל מתוח.

תחנה 3 - הנחש בא:
נשחק הנחש בא עם הכופת.

תחנה 4 - ציור קבוצתי:
ניקח מקל ונקשור אליו מספר כופתים כמספר חברי הקבוצה. כלל החניכים מחזיקים את הכופתים ובכל פעם מקבלים משימה לבצע בעזרת המקל - לצייר עיגול, לצייר ספירלה, לצייר מגן דוד ועוד. המטרה היא שנשתף פעולה כקבוצה ונצליח לבצע את המשימות.

תחנה 5 -
נבקש מהחניכים ליצור כקבוצה מגדל מאבנים ודברים מהטבע בלבד, בגובה שייקבע המדריך מראש. לאחר שהמגדל בנוי ניתן לשים בראשו פקק של בקבוק ולשחק עם הקבוצה את המשחק "רוג'ום אבנים"- כל פעם מישהו מחברי הקבוצה צריך להרים את הפקק מערימת האבנים ללא שימוש בידיים באמצעות הפה בלבד בלי ליפול או לכופף את הברכיים. לאחר שהצליח מסירים אבן אחת מהמגדל ומניחים שוב את הפקק.
ככל שהמגדל נהיה נמוך יותר כך זה נהיה קשה (צריכים לפסק את הרגליים כי אסור לכופף את הברכיים) וחניכים מתחילים להיפסל.

הערה למדריך: לא לשכוח בסוף כל תחנה לתת לחניכים מוצר שישמש את הקבוצה לפעילות האחרונה.

פעילות תוצר סופי -

נבחר מראש פעילות לתוצר טבעי מהפעולה שאותו יכין כל חניך, מומלץ שיהיה קשור למדרג המחנאי השכבתי כמו למשל צמידים מקשר שלמה, הכנת לוכד חלומות, בישולי שדה והכנת ביצה אינדיאנית.

הצעות נוספות: פרחים מיובשים בספר, חותמות עלים, הכנת שקיק ריחני עם תבלינים ועוד...

מערך 2 | פעולה בנושא: הכנה למרוץ הלפיד

הפעולה מהווה בסיס להכנה לקראת מירוץ הלפיד, במהלכה יש לשלב גם הסבר טכני על מירוץ הלפיד הקרב - פרטים על ההרשמה.
לפעולה ניתן לצרף פעילויות נוספות בנושא המירוץ.
חשוב להתכונן וללמוד את הרקע ההיסטורי של מירוץ הלפיד לפני הפעולה.

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- ידע לגבי מרוץ הלפיד
- מוטיבציה אישית וקבוצתית לקראת הטיול

מסרים מרכזיים:

מרוץ הלפיד הוא אירוע הדגל התנועתי ועל כן על כל פעיל בתנועה להכיר את ערכו של המפעל ולקחת בו חלק.

מהלך הפעולה:

משחק פתיחה:
נחלק לחניכים חומרים מגוונים להכנה של לפיד - דפים, גואש, קרפים, עיסת נייר, אלבד או כל חומר יצירתי אחר.
כל חניך יכין לעצמו לפיד ולאחר מכן נשחק במרוץ שליחים לפי מסלול שיקבע המדריך, כאשר החניך האחרון יצטרך להעביר למדריך את הלפידים של כולם. לאחר מכן ניקח את הלפידים של כולם ונחבר אותם ללפיד אחד - הלפיד של הקבוצה.

מתודה 1 מקור מירוץ הלפיד - החניכים ישחקו חפש את המטמון, שכל מדריך יתאים לסניפו - עדיף לפי מפה שייבנה המדריך עם מספרי צעדים וכיוונים שכל פעם יימצא קטע מידע על סיפור המקור של מרוץ הלפיד והיסטוריית המכבי הצעיר, כל זה בזמן שסוחבים את הלפיד הקבוצתי. (ראו קטעים בנספח).

מתודה 2 מה צריך להביא לטיול? בתוך תרמיל טיול, נמלא כל מיני חפצים שצריך ולא צריך בטיול.
בכל פעם נשלוף מהתיק חפץ, על החניכים להמציא שימושים שונים ודמיוניים לחפץ - הכל חוץ מהשימוש המקורי שלו! אפשר לעשות את זה בצורה של המחזה בסגנון "של מי השורה הזאת" - לדוגמא: בקבוק מים - טלסקופ, כיסא, וכו'...
בין הפריטים, נכניס גם דברים שלא צריך לטיול כמו - ספר, חבל קפיצה, נורה.

הערה למדריך: חשוב להכניס את כל הציוד הדרוש, במיוחד דברים מיוחדים (אם יש) שלא בהכרח יחשבו עליהם לבד.
כשיגמרו החפצים, נאמר לחניכים לסדר את החפצים ל - צריך ו - לא צריך.

סיכום:

• למה חשוב להביא כל אחד מהפריטים ששמתם תחת "צריך"?
• מהי האחריות של כל אחד מהחברים כשיוצאים לטיול?

מתודה 3

נסביר לחניכים כי עליהם לעבור מנקודה אחת לשנייה בזמן הקצר ביותר, אך יש להם מגבלה על מספר הידיים והרגליים הקבוצתי בהן הקבוצה יכולה להשתמש. לדוגמא: לקבוצה של 10 חניכים יש 6 רגליים ו - 4 ידיים. על החניכים להיעזר זה בזה על מנת לצלוח את הדרך, בעזרת שק קמח, מריצה וכו'.

הערה למדריך:

מטרת המתודה להוביל לדיון על קבוצתיות ועזרה הדדית בטיול ולכן יש לשים על כך דגש בהעברתה.

דיון:

• מה הייתם צריכים על מנת להצליח במשימה? (לעזור זה לזה, לשתף פעולה)
• איך אתם רואים את כלים אלה משמשים אתכם במרוץ לפיד?
• מה האחריות של הקבוצה בטיול? (עזרה הדדית בטיול עצמו, לצד אכפתיות בתהליך ההרשמה)

מתודה 4 סימן מרוץ הלפיד

בכל שנה נקבע למרוץ הלפיד סימן תנועתי. הסימן התנועתי הוא הנושא הכללי בו יעסוק הטיול וההכנה אליו. על המדריכ/ה לבנות בצורה עצמאית מתודה החושפת ומעבירה את הסימן הזה.

הערה למדריך:

מתודה זו אמורה לחשוף אותם לסימן ולהתייחס אליו בצורה ראשונית ובסיסית.
מומלץ להקדיש פעולת בחירה שלמה לסימן מרוץ הלפיד נא ניתן יהיה להתייחס לסימן זה בצורה מעמיקה יותר.

מערך 2 | פעולה בנושא: העברה וקבלת מסרים חיובית

מה יקבלו החניכים בפעולה?

חומר למחשבה בנוגע לכוחן של מילים והאחריות האישית שלהם בהעברת מסרים.

מסרים מרכזיים:

- למילים יש כוח והכוח בידיים שלהם.
- העברת מסר בצורה חיובית תוביל לתוצאה חיובית.

מהלך הפעולה:

מתודה 1: משחקי סיטואציות

נכין מראש פתקים עם סיטואציות. שני מתנדבים כל סיבוב שולפים פתק, בו רשומות דמויות שאותן יצטרכו לגלם. נגדיר לחניכים את הסיטואציה שעליהם לגלם מתוך הרשימה. על החניכים לגלם את הסיטואציה ולהגיב לפי תחושתם הטבעית.
במהלך הסימולציה עלינו לבחון את המתרחש ואת אמירות החניכים.

הערה למדריך: אין לכוון את החניכים לגבי אופן התגובה.

דיון:

- האם הסיטואציות מוכרות לכם?
- האם קרתה לכם פעם סיטואציה דומה? אם כן הגבתם אחרת?
- הייתם מגיבים אחרת?
- האם אתם חושבים שהסיטואציות יכלו להסתיים אחרת אם היינו מגיבים אחרת?

שורה תחתונה- אנחנו מקבלים ומעבירים מסרים כל הזמן, אנחנו מגיבים על כל דבר שקורה סביבנו. אנחנו רוצים שהחניכים יבינו שיש להם קשר ישיר לאיך שהדברים קרו.

דמויות וסיטואציות:

דמוית	סיטואציה
שני חברים	בהפסקה החבר לקח לי את הכדור באמצע משחק ואני רוצה אותו בחזרה
ילד ואמא	אנחנו בסופר והילד רוצה חטיף למרות אי הסכמתה של האם
ילד ואבא	הילד רוצה טלפון חדש לאחר שאיבד את הטלפון הקודם
תלמיד ומורה	התלמיד לא הכין שיעורי בית צריך לספר למורה

מתודה 2: מעגל המחמאות:
עומדים במעגל, מתמסרים בכדור כאשר כל פעם שמעבירים את הכדור למישהו אחר, על החניך הזורק לתת מחמאה לחניך התופס. בהתחלה ניקח את הזמן ולא נאיץ בחניכים ולאט לאט נתחיל להאיץ בהם למסור יותר מהר.
מה שאנחנו מצפים שיקרה- בהתחלה, כשיש זמן, החניכים "ישקיעו" במחמאות יותר אישיות ואפילו ארוכות. אך כשיתקצר הזמן כך גם יתקצרו המחמאות עד שיהפכו לסתם זריקת מילים.

דיון:
• מה השתנה לקראת סוף המשחק כאשר הגברנו את הקצב?
• מתי היה יותר נחמד לקבל מחמאה מהחבר? בהתחלה או בסוף?
• האם לפי דעתכם חשוב לחשוב לפני שאומרים משהו? למה?
המסר- כשחושבים על מה שרוצים להגיד - הנאמר מדויק יותר, המחמאה הייתה יותר תואמת לכוונת החניך. כאשר מתקצר הזמן ולא חושבים על הנאמר הניסוח יכול לצאת מזלזל ואפילו פוגע.

 # ציוד:
כדור קטן

מתודה 3: התפוז
מחלקים את החניכים לשתי קבוצות. ותפוז אחד במרכז. קבוצה אחת צריכה את הקליפה שלו ואילו הקבוצה השנייה צריכה את הבפנים שלו אך שני הקבוצות אינן יודעות מה הקבוצה השנייה צריכה להשיג.

דיון:
• האם היה קונפליקט? אם כן מה הוא היה?
• האם חשבתם לתקשר אחד עם השני?

 # ציוד:
תפוז 1

מתודה 4: קליעה למטרה
עומדים בטור וכל אחד בתורו זורק חץ לעבר המטרה.

דיון:
מקריאים לחניכים:
החץ - כל עוד שהוא בידינו, יש לנו שליטה עליו, יש לנו אפשרות לכוון אותו ולהחליט אם לירות אותו, אך כאשר נורה החץ - אין לנו שליטה עליו, וכל מאמץ לא יוכל להחזירו.
הוא יכול לגרום לנזק גדול במרחק רב, ואין ביכולתנו למנוע זאת.

- האם יכולתם להחזיר את החץ אחרי שזרקתם אותו?
- ישנם אנשים שאומרים שהמילים שלנו הם כמו חיצים, למה לדעתכם הם מתכוונים?

ממשיכים להקריא:
כך דיבורו של אדם- כל עוד שלא נאמרו המילים, הרי הם ברשותו של האדם, אך מילים שכבר יצאו מן הפה, כבר אינם שלו. יתכן שהוא ירצה להחזיר את המילים, אך זה יהיה מאוחר. וכבר אמר החכם מכל האדם "שומר פיו ולשונו - שומר מצרות נפשו!"

- מה ההבדל בין השלב בו אני מחזיק את החץ לשלב בו אני עוזב אותו? (כשהוא אצלי ביד עדיין יש לי שליטה עליו...)
- איך זה דומה למילים?
- למה חשוב להשקיע בלכוון את החץ לפני שאנחנו יורים אותו?
- נאמר בקטע שהחץ יכול לגרום לנזק. ואם אמרנו שהחץ הוא כמו מילים, למה המילים יכולות לגרום? באילו מילים השתמשנו בסיטואציות הראשונות שגרמו להתדרדרות הסיטואציה?
- מה הכח שיש למילים שלנו?
- האם אתם יכולים לשתף במצב בו אחד החברים "ירה לעברכם חץ" ופגע בכם?

הערה למדריך:
אם ברצונך שיהיה שיתוף אמיתי, כדאי שגם אתה תשתף באירוע שקרה לך!

עזרים לפעולה

מלווים ומקודם
גם לבאים שאת
הילד ולוו ילקח מלא

ובאים לוואה אותו בחברה
שמעם לעבאים הוהבים גם
בהפסקה החבר לקח לי

הילדים לא יכולים לעסוק לגמרי
בשמחה לפוסק הילד גם

סאיו לם
מעיטים לעסוק יא שוהים
אנחנו בסופר והילד רואה

מערך 2 | פעולה בנושא: חשיבה חיובית ואופטימיות

מה יקבלו החניכים בפעולה?

מוטיבציה לגבש גישה חיובית לחיים.

מסרים מרכזיים:

גישה חיובית לחיים מסייעת לקיום חיים טובים יותר, משפרת ביצועים ומשפיעה באופן חיובי על הסביבה.

קריאה לפעולה - חשוב חיובי! אחרי הכל - היום הוא המחר שבגללו היית מודאג אתמול.

מהלך הפעולה:

מתודה 1:

*נסדר מסלול מכשולים כפול, קל ולא מסוכן.
נחלק את החניכים לשתי קבוצות ונבחר נציג מכל קבוצה שיהיה המנהיג שלה. על כל קבוצה יהיה לעבור את המסלול שלה בעיניים עצומות כשמי שמכוון אותה הוא הנציג שלה. לפני שנתחיל, ניתן לכל נציג פתק- לאחד ניתן פתק שאומר שעליו להנהיג את הקבוצה בצורה מעודדת, שמחה ואנרגטית. ולשני פתק שאומר שעליו להנהיג את הקבוצה בצורה לא נחמדה, שלילית, מזלזלת ואולי אפילו ינסה להכשיל אותם.

 # ציוד:

כיסויי עיניים לפי מספר החניכים, מכשולים (כיסאות, חבלים וכו')

 # עזרים:

פתקים עם אופי המנהיג.

דיון:

- באיזו קבוצה היה יותר כיף?
- איזו קבוצה קיבלה יותר מוטיבציה לביצוע המשימה?
- מי ביצע את המשימה בדרך טובה יותר?

מתודה 2: סרטון מוטיבציה:

לשחק על המים - סרטון מוטיבציה חינוכי
https://www.youtube.com/watch?v=k6PgVNCdPH8

הסרטון מספר על סיפור ההצלחה של ילדים שחלמו להקים קבוצת כדורגל אבל חיו על אי באמצע הים ולא היה להם מקום אפילו למגרש. בדרך הם מתמודדים עם קשיים, יש כאלה שמנסים להוריד אותם למטה, ויש כאלה שמעודדים.

דיון:

- עם אילו קשיים היו צריכים להתמודד הילדים בסרטון?
- מה עזר לילדים להתגבר על הקשיים שעמדו בדרכם? (חשיבה חיובית, שאיפה להצלחה, התמדה על אף הקשיים וכמובן העידוד של חברי הכפר היה גורם מאוד משפיע בהצלחתם)

מתודה 3: מחאת האתיופים וקפה שחור חזק:

נשמיע לחניכים את השיר "אני יודע שהכל יהיה בסדר" - קפה שחור חזק ונעשה מסיבת ריקודים כיפית! בתום השיר נשאל את החניכים אם הם יודעים על מה השיר ומי כתב אותו?

לכאורה, שיר שמח וחיובי, אך הוא מספר את סיפורם הכאוב של יוצאי אתיופיה בישראל, שבגלל צבע עורם לעיתים חשים אפליה קשה, מתקשים למצוא עבודה, נרדפים על ידי המשטרה ומופלים לרעה במוסדות ציבוריים.

בקיץ 2015, התאגדו מובילי הקהילה האתיופית ויצאו במחאה גדולה. נראה לחניכים תמונות מהמחאה וגזרי עיתון.

אחד השירים שהפכו לפני המחאה הוא השיר "יהיה בסדר".

דיון:

- מה מיוחד בשיר "הכל יהיה בסדר"? (קצבי, עושה אוירה טובה, פזמון אופטימי, משדר תקווה)
- האם כל המילים של השיר חיוביות? (לא, יש בשיר מסר של כאב והרבה כעס)
- מה המסר המרכזי של השיר - יהיה בסדר!

לסיכום, נסביר לחניכים שהקהילה האתיופית עדיין לא במצב אידאלי, ויש עוד הרבה מה לעשות, אך השיר הזה, שמייצג אוכלוסייה קטנה יחסית שחשה לאורך השנים אפליה גדולה, זכה להיות אחד השירים הבולטים בטקס הדלקת המשואות של יום העצמאות ה - 68 למדינת ישראל בשנת 2016.

מתודה 4: הפגנת החיוכים:

נוציא לחניכים פתקים שעליהם רשום "יום בלי חיוך הוא יום מבוזבז" בתוספת שם הקבוצה והסניף או "תן חיוך-הכל לטובה". נקשט ביחד עם החניכים את הפתקים ואם נרצה נכין איתם משהו קטן ליד ונחלק לאנשים ברחוב את הפתקים, בכך נראה כיצד משפט קטן מעלה לאנשים את "המורל" והחיוך.

 # ציוד:

כיסויי עיניים לפי מספר החניכים

מכשולים (כיסאות, חבלים וכו')

פתקים לחלק לאנשים ברחוב- להוציא לפי הצורך/הרצון

מערך 2 | פעולה בנושא: יצחק רבין בראי כוחה של תקשורת חיובית ושלילית

מה יקבלו החניכים בפעולה?

הבנה כיצד כוחה של מילה ומסר שלילי הובילו, בנוסף לסיבות נוספות, לרצח רבין.

מסרים מרכזיים:

מילים וצורת התקשורת משפיעים מאוד על מעשינו ומעשי אחרים, דוגמא לכך ניתן לראות באירועים שקדמו והובילו לרצח רבין.

מהלך הפעולה:

מתודה 1 - מילים יוצרות מציאות

חלק 1:

מהרגע בו אנו רואים את החניכים לראשונה ביום הפעילות, ניכנס לדמות מסוימת.
מדריך אחד יהיה דמות המעבירה מסרים חיוביים באופן מילולי ולא מילולי: נביע התעניינות, נחמיא וניתן יחס חם, על ידי שאילת כלל החניכים "מה שלומם? איך עבר היום? התגעגעתי אליך!" לחייך וכו'.
המדריך השני יהיה דמות המעבירה מסרים שליליים. לדוגמא, נתעלם מהחניכים כשמגיעים, מיד עם הגיעו של החניך ננזף בו על נושא מסוים: "למה לא הגעת על חאקי?" "למה לא הגעת בזמן?" "איפה היית בפעולה הקודמת?" "למה איחרת למסדר?" וכו'.
אין להשתמש בקללות ויש לשים לב שלא מגזימים, אך כן חשוב שהדמות תהיה ברורה.

חלק 2

דיון:

- כיצד התנהג מדריך א' (החיובי) כשקיבל את פניכם ביום הפעילות?
- אילו רגשות עלו בכם בעקבות היחס החיובי שקיבלתם?
- כיצד התנהג מדריך ב' (השלילי) כשקיבל את פניכם ביום הפעילות?
- אילו רגשות עלו בכם בעקבות היחס החיובי שקיבלתם?

מתודה 2 - רקע על רבין

האם שמעתם פעם על יצחק רבין? איזה תפקיד חשוב יצחק רבין מילא?
האם אתם יודעים פרטים נוספים על יצחק רבין?
נכתוב את הפרטים שהחניכים מעלים על לוח מחיק/בריסטול ונשלים פרטים נוספים אודות חייו ופועלו של יצחק רבין:

- יצחק רבין היה רמטכ"ל בצה"ל.
- מילא תפקידים חשובים בממשלה.
- היה ראש ממשלת ישראל פעמיים, בשנות ה - 70 ובשנות ה - 90.
- במהלך תפקידו השני כראש ממשלה, ב - 1995 נרצח רבין על ידי מתנקש יהודי בשם יגאל עמיר.

מתודה 3 - יחס שלילי כנגד רבין - הסתה

נחלק לכל חניך מגוון של תמונות אימוג'י, כאשר כל תמונה מסמלת רגש אחר. נפזר על הרצפה ציטוטים שנאמרו בהקשר ליצחק רבין, נבקש מהחניכים להסתובב ולהניח את האימוג'י על הציטוט בהתאם לרגש שעולה בהם כאשר הם קוראים את הציטוט. במידה ואין מספיק אימוג'י ניתן לחלק לחניכים טושים ושיציירו את האימוג'י הרלוונטי ליד הציטוט.

בעד	נגד
"כל ישראל ערבים זה לזה"	"ממשלת דמים"
"גם התומכים וגם המתנגדים-כולנו אחים"	"בדם ואש את רבין נגרש"
"אדם לאדם-אדם"	"רבין, איך אתה ישן בלילות?"
"לחיות כאן בשלום, בשלווה ובכבוד"	"השקרן"
"אנו נלחמים-וחולמים שלום"	"הבוגד"
"באנו לשים קץ לשנאה"	"לא תבגוד"
"אין בנו שנאה כלפיכם, אין אנו תאבי נקמה"	"מוות לרבין"

מתודה 4 - דיון:

(מומלץ לפנות לחניכים שפחות השתתפו בפעולה עד כה)

- על איזה משפט שמתם אימוג'י?
- כיצד הרגשתם כלפיו ומדוע?

הערה למדריך: תנו לכמה חניכים לשתף.

- כאשר קבוצה גדולה של אנשים אומרים דברים שליליים על אדם מסוים, כיצד זה יכול לגרום לו להרגיש?
- כיצד היחס השלילי עלול להשפיע על דעתו של אדם המסתכל מהצד?
- למי אנחנו נוטים יותר להאמין? לקבוצה קטנה שאומרת משהו או לקבוצה גדולה שאומרת משהו?
- איזה ציטוט עורר בכם את הרגשות הכי שליליים?

הערה למדריך: חשוב להציב את הציטוט של "מוות לרבין" במרכז ולהתמקד בו.
• האם אתם חושבים שאותו אדם או קבוצת אנשים שאמרו שרבין צריך למות - התכוונו לבצע את המעשה?
• אם לא - האם צריך להאשים אותם בגלל המילים שאמרו?

הערה למדריך: יש להסביר שהמעשה הוא חמור מאוד, אבל גם למילים יש כוח - מילה של אדם או קבוצה עלולה להשפיע על מעשים של אדם אחר - כפי שהובילה לבסוף לרצח רבין.

מתודה 5 - איך אני בוחר להגיב?
נבחר כל פעם 2 מתנדבים. ניתן להם סיטואציות מחיי היום-יום שלהם. בכל פעם נבקש משני הנציגים להציג את הסיטואציה פעמיים, כאשר בפעם הראשונה יצטרכו להציג תגובה שלילית ובוטה ובפעם השנייה תגובה חיובית ונעימה.
סיטואציה 1 - אתה משחק בחצר בהפסקה ותלמידים שמשחקים בכדורגל פוגעים בך בטעות עם הכדור.
סיטואציה 2 - המדריך לא בחר בך להשתתף במשחק למרות שהוא הבטיח לך שבפעם הבאה אתה תשתתף.
סיטואציה 3 - אחיך הגדול לקח לך את השלט של הטלוויזיה ולא מוכן להחזיר.
סיטואציה 4 - המורה צעקה עליך כי דיברת עם חברך במהלך השיעור.
סיטואציה 5 - הלווית עיפרון לחבר והחבר שבר את העיפרון בטעות.

דיון:
• באיזו סיטואציה היה יותר נעים לצפות?
• כיצד אתם פותרים סיטואציות לא נעימות בחיי היום יום שלכם?
• מה אפשר לעשות כדי לפתור סיטואציה בצורה חיובית וחברית?

נגיד לחניכים כי נעים יותר לשני הצדדים להתנסח בצורה חיובית, מסרים עוברים באופן ברור וטוב יותר והאווירה נשארת נעימה.

לסיכום נסביר:
מה שגרם לרצח רבין זה לא רק יגאל עמיר שבא ולחץ על ההדק אלא כל פעולות ההסתה שהיו לפני (ההפגנות, קריקטורות ברחובות, נאומים של פוליטיקאים כנגד...) דברים אלה היו המקור לאלימות שקרתה. דבר זה רק מוכיח שהשליטה במצב ובמה שעתיד לקרות בידיים שלנו ותלויה רק בנו. הדברים שאנו אומרים והצורה שבה אנו מתנסחים ומדברים תעביר את המסר- אם נדבר בצורה שלילית ורעה, נעביר מסר שלילי, וכך גם להפך.
נסכם את כל מה שעברנו בפעולות האחרונות- תקשורת חיובית, מילה טובה, העברת וקבלת מסרים ותקשורת בלתי מילולית, ולהראות לחניכים דוגמא לכל אחד מהם במקרה של רצח רבין.

 # עזרים:
אמוג'י, ציטוטים

עזרים לפעולה

ציטוטים בעד

1. "כל ישראל ערבים זה לזה"

2. "גם התומכים וגם המתנגדים-כולנו אחים"

3. "אדם לאדם-אדם"

4. "לחיות כאן בשלום, בשלווה ובכבוד"

5. "אנו נלחמים-וחולמים שלום"

6. "באנו לשים קץ לשנאה"

7. "אין בנו שנאה כלפיכם, אין אנו תאבי נקמה"

1. "ממשלת דמים"

2. "בדם ואש את רבין נגרש"

3. "רבין, איך אתה ישן בלילות?"

4. "השקרן"

5. "הבוגד"

6. "לא תבגוד"

7. "מוות לרבין"

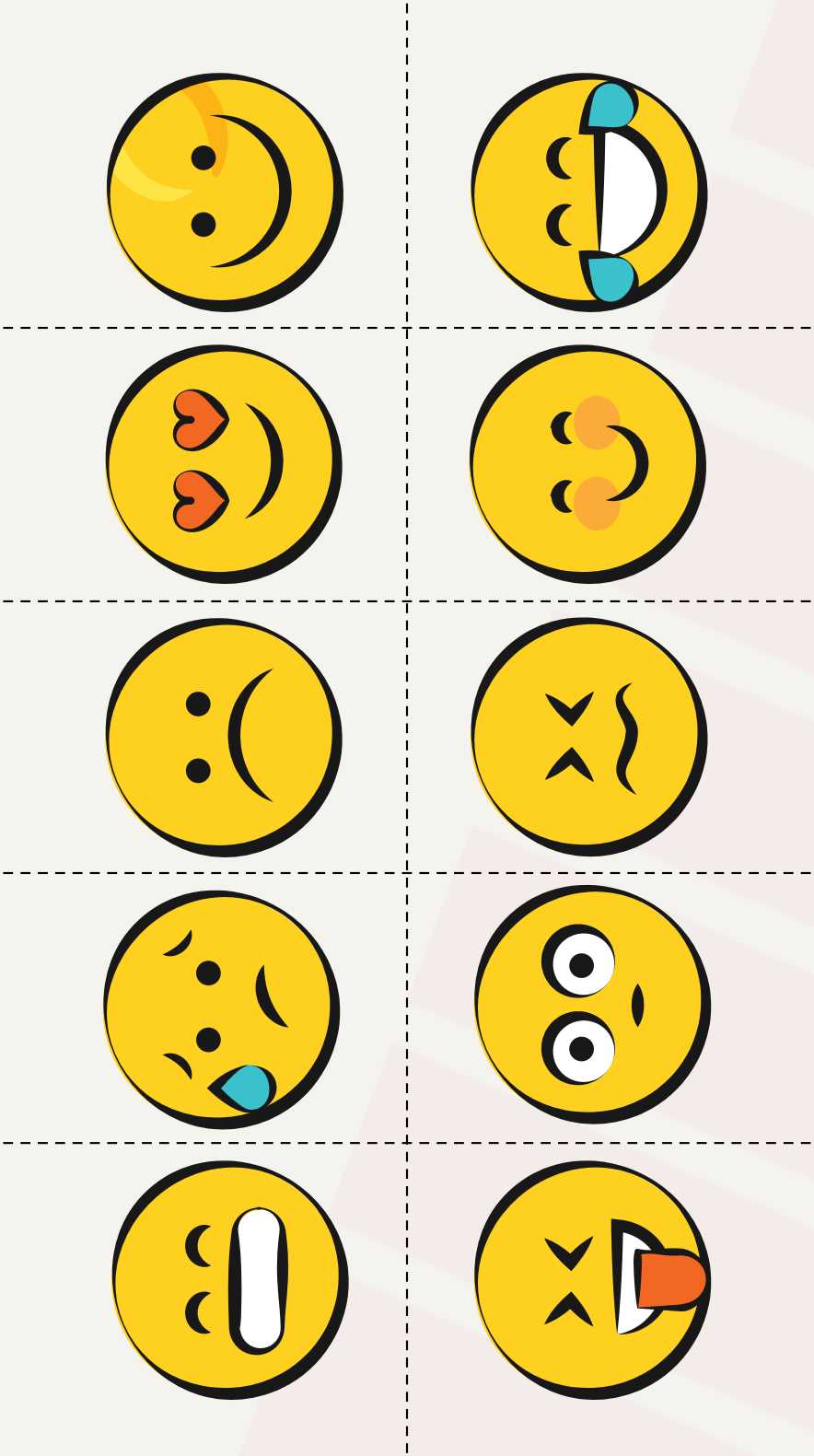

מערך 2 | פעולה בנושא: תקשורת בלתי מילולית

מה יקבלו החניכים בפעולה?

הבנה של השפעת התקשורת הבלתי מילולית על המסר העובר.

מסרים מרכזיים:

חלק ניכר מתקשורת עם אנשים אחרים היא בלתי מילולית. על מנת שנוכל לחדד ולהעביר את המסר בצורה המדויקת ביותר חשוב שנהיה מודעים לתקשורת הבלתי מילולית.

מהלך הפעולה:

מתודה 1: משחק פתיחה - מעגל החיות:

נעמיד את החניכים במעגל. נחלק לכל אחד מהחניכים שתי חיות בסוד (חיות שעושות קול ייחודי) כאשר חיה אחת משותפת לכולם (בלי שהחניכים יודעים על כך), לדוגמא: כלב, חתול, חמור, סוס, פרה, ברווז, צפרדע, ולכולם לתת אריה. נבקש מהחניכים לעמוד במעגל כאשר ידיהם שלובות זו בזו עם חבריהם. בכל פעם נגיד שם של חיה שחולקה לחניכים, החניך שזו החיה שניתנה לו צריך להרים את רגליו מהקרקע ולהיתלות על חבריו שבצדדים ובו זמנית לחקות את כל החיה.

לבסוף נגיד את החיה שכולם קיבלו ובכך יסתיים המשחק.

מתודה 2 - רגשות של חיות:

נחלק את הקבוצה לקבוצות ונערוך ביניהן חידון רגשות של חיות. ניתן להוסיף שאלות נוספות לאלו הכתובות כאן.

- כיצד הכלב מביע שמחה? **(קשקוש בזנב).**
- כיצד מביע הכלב פחד? **(זנב בין הרגליים).**
- כיצד ניתן להביא שכלב מקשיב או סקרן? **(כאשר האוזניים שלו עומדות).**
- איך ניתן לדעת שכלב סומך עליך? **(חושף את בטנו).**
- אילו טווס פורס את זנבו - מה הוא עושה? **(מנסה להרשים את בן זוגו).**
- מה עושה הזאב על מנת לקרוא ללהקתו? **(מיילל).**

מתודה 3: פוקר אינדיאני

שמים על כל חניך מדבקה עם רגש כלשהו על המצח בלי שידע מה כתוב. על החניכים להסתובב ולהיעצר מול חניך אחר. החניך צריך לנסות להעביר לו בפנטומימה את הרגש שיש לשני על המצח. (ניתן לעשות כפילויות של רגשות).

רגשות:

כועס, עצוב, שמח, רציני, צוחק, בוכה, מאוכזב, מאושר, מבולבל, מתלבט, שנאה, מתרגש, מתפעל, מאוהב וכו'...

מסר: ניתן לזהות את הרגשות גם רק על פי שפת גוף.

מתודה 4: סיטואציות:

לוקחים שני נציגים וכל אחד מהנציגים הולך להציג צד אחד מתוך דילמה, על כל נציג לנסות לשכנע שהצד שלו בדילמה צודק. נגדיר לכל נציג התנהגות שעליו לנהוג על פיה תוך כדי דיבור, לדוגמא: עמוד זקוף / עמוד שפוף, השתמש בידיים / ידיים מאחורי הגב, היישר מבט / השפל מבט וכו'...

דילמה 1:

יש לך יום הולדת ואתה מתלבט האם להזמין את כל חברי הכיתה או רק את חבריך הטובים.

דילמה 2:

בקרוב טיולי אביב ואתה מתלבט אם לקחת על עצמך תפקיד גדול או קטן בטקס.

דילמה 3:

מישהי העליבה אותך ואתה מתלבט אם להגיד לה שנפגעת או להתעלם ולעבור הלאה.

לאחר ששני הנציגים נאמו, על שאר החניכים להצביע לנציג ששכנע אותם.

הערה למדריך:

יש לבחור שני נציגים להצגת הסיטואציות ממעמד חברתי דומה בקבוצה על מנת שבחירת החניכים, מי משכנע יותר, תהיה כמה שיותר אובייקטיבית.

דיון:

- מדוע בחרתם בנציג שבחרתם?
- איזה מסר עבר במילים ואיזה מסר עבר בלי מילים?
- איזו תחושה נתן לכם הנציג שבחרתם שלא הייתה לנציג השני?
- האם להבעות גוף יש השפעה על המסר שאני רוצה להעביר?
- האם אני משקיע מחשבה בהבעת הגוף שלי לפני שאני מתחיל לדבר?

 # עזרים:

מדבקות עם שמות של רגשות (לפי הצורך).

סיכום:

נסכם ונסביר כי תקשורת בין בני אדם אינה באה לידי ביטוי רק במילים אלא גם בהבעות פנים, תנועות גוף ומעשים. התקשורת הבלתי מילולית תורמת רבות לאינטראקציה בין בני אדם וחשוב לקחת גם אותה בחשבון ולהבין שהיא משפיעה על המסר אותו אנו מעבירים.

עזרים לפעולה

כועס

עצוב

שמח

רציני

צוחק

בוכה

מאוכזב

מאושר

מבולבל

מתלבט

שנאה

מתרגש

מתפעל

מאוהב

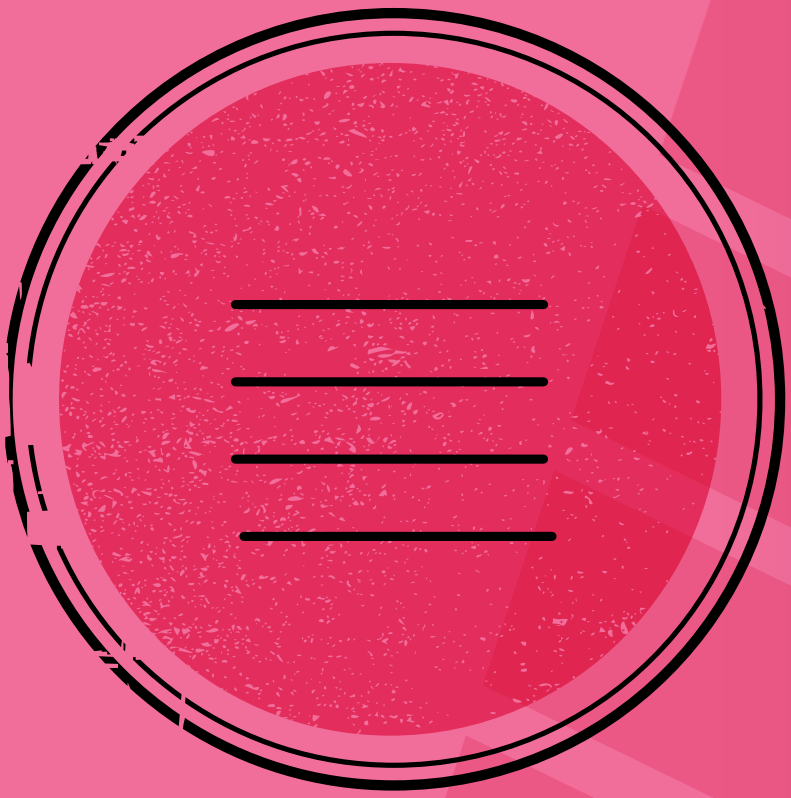

מערך לא הקנקן
אלא מה שבתוכו

#**ה**מדריך **ל**מדריך

מערך 3 | פעולה בנושא: ט"ו בשבט

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- חוויה יצירתית.
- נקודת מבט חוזרת לגבי שימוש חוזר בחומרים.

מסרים מרכזיים:

ט"ו בשבט הוא חג המאפשר הסתכלות נוספת על היחס שלנו כלפי הטבע, כיצד אנחנו יכולים לתרום לו, לחסוך בזבל ולמחזר.

מהלך הפעולה:

מתודה ראשונה:

נחלק את הקבוצה ל-4 קבוצות, כל קבוצת מקבלת מהמדריך פתק והם צריכים לעשות קולות על פי מה שכתוב:

- עצים ברוח
- ציפורים
- מפל
- גשם

עלינו לנצח על החניכים כאילו שהם מהווים מקהלה - להגביר ולהחליש, להחליט מי יעשה קולות באיזה זמן וכד'. את הסימנים יש לקבוע מראש עם החניכים.
ננחה את החניכים להישאר בקבוצות שלהם וניתן לכל קבוצה פתק חדש -

- אוטו מתניע
- מוכר בשוק
- צפירות
- צ'קלקה של ניידת משטרה

נחזור על אותה משימה קודמת - ניצוח על מקהלת החניכים מתוך ניסיון לצור הרמוניה.

דיון:

- מה ההבדלים בין קולות הטבע לעיר?
- האם יש מוזיקה בטבע?
- מאיזה דברים אפשר ליצור מוזיקה?

מתודה שנייה:

יצירת כלי נגינה מחומרים ממוחזרים.

(יש כאן 2 הצעות, ניתן לחשוב על רעיונות נוספים)

תוף:

החומרים: כל חניך מקבל 2 פחיות שימורים (אפשר לבקש מהחניכים להביא מהבית), 2 בלונים 1 - 2 גומיות.

אופן ההכנה:

1. פותחים את פחיות השימורים משני הצדדים

(לא עושים את זה עם החניכים! אחד המדריכים צריך לעשות את זה בזמן שהפעילות מתחילה)

2. מעקמים עם פלאייר את הקצוות כדי שהם לא יהיו חדים ומסוכנים.
3. מלבישים בכל קצה בלון. אחרי שקצת מתחנו אותו וגזרנו לו את הפייה כדי שיהיה לו פתח גדול יותר.
4. אז מהדקים בעזרת גומייה.
5. אפשר בסוף לעטוף את הפחית עם דף בעיתונים ולצייר ולכתוב את השם.

מקל גשם:

החומרים: גליל נייר טואלט, גפרורים ואורז (או כל סוג אחר של קטניה)

אופן ההכנה:

1. לוקחים את הגליל ומכסים אותו מצד אחד עם מסקינטייפ או בריסטול.
2. מכניסים בעדינות גפרור אחרי גפרור לתוך הגליל בצורה של סלאלום
3. מכניסים בין 3-4 כפות אורז
4. חוסמים את הצד השני כמו את הצד הראשון
5. ויש מקל גשם.

מתודה שלישית: הכנת "ראש דשא".

חומרים דרושים:

- זרעי דשא
- אדמה או נסורת
- גרב ניילון
- כוס/ פקק להעמיד בו את ראש הדשא
- עיניים זזות
- מנקה מקטרת
- מספריים
- דבק חם או דבק לבד (שימוש בדבק חם על ידי בוגר בלבד!)

אופן ההכנה:

ניקח את הגרב ונמלא בה זרעים בתחתית ואז נוסיף אדמה. לאחר מכן נמתח את הגרב ונסגור אותה עם גומיה. לאחר מכן נחיל לקשט את ראש הדשא (ניתן להוסיף לפי היצירתיות עוד מרכיבי קישוט)ואז נניח את ראש הדשא בכוס וכל חניך יבחר מה לעשות עם ראש הדשא.

- **הצעה:** ניתן לקשט את הסניף באמצעות ראשי הדשא. (החלטת המדריך).

לסיכום: נקריא לחניכים שיר על ט"ו בשבט:

ט"ו בשבט הוא חג לטבע
אותו יש לשמר בדרך קבע
חג של נטיעות שורשים וצמיחה
לבלוב ניצנים ופריחה
חג שופע פירות האדמה
התמזגות הנוף-לגוף ולנשמה.
"כי האדם עץ השדה"-כך נאמר במקורות
היא עובדה הכרחית להמשך הדורות
מאחלים לכם חג ירוק ופורח
והמשך מודעות לשמירת החי והצומח.

 # ציוד מתודה 2:

2 פחיות שימורים (אפשר לבקש מהחניכים להביא מהבית)
2 בלונים 1 - 2 גומיות
גליל נייר טואלט
גפרורים
אורז (או כל סוג אחר של קטניה)

 # ציוד מתודה 3:

- זרעי דשא
- אדמה או נסורת
- גרב ניילון
- כוס/ פקק להעמיד בו את ראש הדשא
- עיניים זזות
- מנקה מקטרת
- מספרים
- דבק חם או דבק לבד

הערה למדריך: שימוש בדבק חם על ידי בוגר בלבד!

עצים ברוח

ציפורים

מפל

גשם

אוטו מתניע

מוכר בשוק

צפירות

צ'קלקה של
ניידת משטרה

מערך 3 | פעולה בנושא: סטראוטיפים ומציאות

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• הכרות עם סטראוטיפים ומקומם בחיינו.
• נקודות למחשבה לגבי השימוש בסטראוטיפים והסכנות הטמונות בהם.

מסרים מרכזיים:

כולם משתמשים בסטראוטיפים וזהו דבר טבעי
חשוב לא לשפוט אדם על פי הסטראוטיפ שלו - כי יש הפתעות בחיים!

קריאה לפעולה:

אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו! יש לבחון אדם באשר הוא אדם ולא על פי מוצאו, צבעו, שפתו, מינו או אמונותיו.

מהלך הפעולה:

מתודה ראשונה: טמפה טמפה סטראוטיפים

נחלק לחניכים פתקים שעל כל אחד כתוב סטריאוטיפ מוכר (חנון, ערס, בלונדינית, רוסי, פרחה, מרוקאי, מושבניק, עירוני, ג'ינג'י). נגיד לחניכים לשבת במעגל, כל חניך יצטרך לחשוב על תנועה ש"מתאימה" לפתק שקיבל - על פי הסטראוטיפ. החניכים יעשו סבב כאשר כל חניך יציג את התנועה שלו, לאחר הסבב החניכים יחלו במשחק ה"טמפה טמפה", המשחק עובד כך: כל החניכים יעשו קצב וישירו את המשפט - "אנחנו משחקים את הטמפה טמפה, בשביל מה משחקים? בשביל לא להיפסל". בין כל משפט צריך חניך אחד לעשות את התנועה שהעבירו לו, את התנועה שלו, ואת התנועה של החניך שהוא מעביר אליו (החניך הראשון בסבב עושה רק את התנועה שלו ואת התנועה של החניך שהוא מעביר לו).

דיון:

• איך בחרתם להציג את הסטראוטיפ שלכם?
• מה השפיע על ההתנהגות שלכם?

מתודה שנייה:

נושיב את החניכים במעגל ונבקש מכל אחד לקחת לעצמו כמה דקות בשביל לכתוב משהו מפתיע על עצמו, שאף אחד לא יודע עליו. לאחר מכן נאסוף את הפתקים בעילום שם ובכל פעם נציג בפני הקבוצה פתק אחר שהמטרה של הקבוצה היא להתאים את הפתק לאדם שכתב אותו.

בסוף נשאל - מאיזה סיפור הופתעתם? מה הפתיע אותכם?

מתודה שלישית:

נתלה על קירות החדר תמונות של אנשים מוכרים אשר המראה שלהם לא תתאים לתיאורם (על פי החברה הסטריאוטיפית) ועל הרצפה נפזר את תיאורם ללא סדר. החניכים יצטרכו להתאים בין התיאור לאישיות (בנקודה זו תתגלה השיפוטיות על פי מראה חיצוני שמאפיינת את החשיבה הסטראוטיפית). לאחר שהחניכים יעשו את ההתאמות נראה להם את ההתאמות האמיתיות.

תיאורים למתודה 4 - כולם במין זכר כדי לא להסגיר את התשובות הנכונות (לא להגיד את השם כמובן, רק את ההגדרה!!)

יגאל עמיר - רוצח אשר רצח ראש ממשלה	מהטמה גנדי - מנהיג פוליטי ורוחני אשר נחשב לסמל ההתנגדות הלא-אלימה.
חנין זועבי - חבר כנסת ערבי אשר קרא לחיילי צהל "רוצחים"	דפנה ליף - ממובילי המחאה החברתית - כלכלית בישראל שאחריה צעדו מליון איש בתל אביב
נועה ירון - מנחה לשעבר בערוץ הילדים, תמיד מעודכן בכל הטרנדים החמים	אחמד טיבי - רופא נשים וחבר כנסת

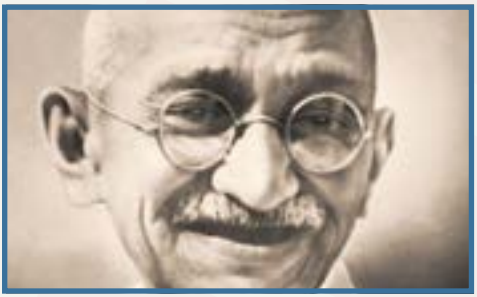

דיון:

- איזה גילוי הכי הפתיע אתכם?
- על פי מה התאמתם את התמונה לאישיות?

הערה למדריך:

נקריא לחניכים את ההגדרה של "סטראוטיפ": דעה קדומה ופשטנית, בעלת נימוקים לא מספקים, שקשה מאוד לשנותה.

- מדוע נוצרים סטראוטיפים (לאדם קשה עם חוסר ודאות, ולכן הוא משתמש בסטראוטיפים על מנת להגדיר דברים שאינם ידועים לו ולפשט את החיים).
- מה הסכנות של סטראוטיפים?
- האם פעם חשבתם משהו על מישהו רק בגלל איך שהוא נראה או המוצא שלו אבל זה התברר כדבר שגוי?
- האם גם אתם לעיתים מרגישים שחושבים עליכם דברים רק בגלל איך שאתם נראים או המוצא שלכם?

עזרים לפעולה

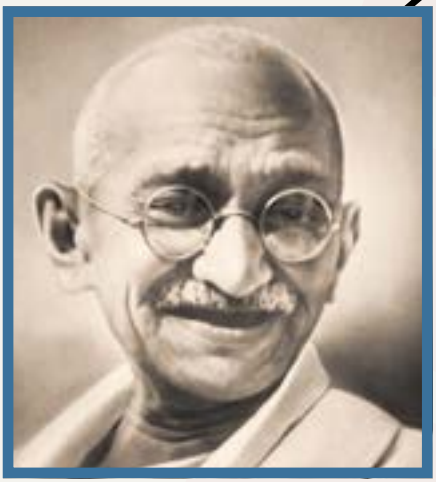

יגאל עמיר - רוצח אשר רצח ראש ממשלה

חנין זועבי - חבר כנסת ערבי אשר קרא לחיילי צהל "רוצחים"

נועה ירון - מנחה לשעבר בערוץ הילדים, תמיד מעודכן בכל הטרנדים החמים

מהטמה גנדי - מנהיג פוליטי ורוחני אשר נחשב לסמל ההתנגדות הלא-אלימה.

דפנה ליף - ממובילי המחאה החברתית - כלכלית בישראל שאחריו צעדו מליון איש בתל אביב

אחמד טיבי - רופא נשים וחבר כנסת

מערך 3 | פעולה בנושא: רגש אמיתי מול אימוג'י

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- חומר למחשבה לגבי חשיבותם של רגשות בעיצוב ההתנהגות שלנו.
- חומר למחשבה בנוגע להשפעת עולם הניו מדיה על הרגשות שלנו ועל יכולת ההבעה שלהם.

מסרים מרכזיים:

לרגשות שלנו יש השפעה על אופן ההתנהגות שלנו.
אימוג'י איננו תחליף להבעה אמיתית - פנים מול פנים.
לעיתים מסר יכול להתפרש בצורה לא נכונה בהודעה, ולכן הרבה יותר אפקטיבי להעביר מסר חשוב פנים מול פנים.

קריאה לפעולה:

אל תתנהג או תאמר על ילד משהו בהודעה שלא היית אומר לו פנים מול פנים.

מהלך הפעולה:

מתודה 1: מסיבת ריקודים

נשמיע שיר שמח (לדוגמא "מהפכה של שמחה") ונגיד לחניכים לרקוד לצלילי השיר, לאחר מכן נשמיע שיר עצוב (לדוגמא "בדד") ונגיד להם גם לרקוד לצלילי השיר.

דיון:

- איך רקדתם לצלילי השירים? האם היה הבדל בין כל ריקוד?
- מה ההבדל בין השירים?
- האם סוג השיר גרם לכם לרקוד בדרך אחרת?
- איזה תחושות גרם לך להרגיש שיר א' ואיזה תחושות גרם שיר ב'?

מתודה 2: רגשות והתנהגות

נחלק את הקבוצה לתתי קבוצות, כל קבוצה מקבלת דף ועליו ציורים של רגשות. כל קבוצה צריכה להציג סיטואציה מחיי התנועה (מהפעולה הזאת, הקודמת, מהטיול, משנה שעברה), שעוררה בהם את אחד הרגשות.
על שאר החניכים לנחש לפי הסיטואציה, איזה רגש עלה מתוכה ולהסביר איך הרגש הזה השפיע על ההתנהגות במקרה שקרה.

לדוגמא: הפסדנו במכביאדה, היינו עצובים וכעוסים וחשבנו שהקבוצה הצהובה רימו. אז צעקנו והלכנו איתם מכות. כעס - הוביל למריבה.

איך אני מרגיש היום:

מתודה 3: סיטואציות

נחלק את החניכים לשתי קבוצות, קבוצה אחת תקבל סיטואציה חיובית, קבוצה שניה סיטואציה שלילית. הקבוצות יצטרכו לשחק את הסיטואציה ולנסות לגרום לקבוצה השנייה להבין איזה רגש הם מעבירים. בקבוצה עם הרגשות השליליים כולם יצטרכו לקחת על עצמם אווירה שלילית ולהפך עם הגישה החיובית.

סיטואציה חיובית - מסיבת יומולדת לחבר/ה הטוב/ה בבריכה. כולם הביאו מתנות מגניבות.

סיטואציה שלילית - כולם משחקים כדורגל, לא בחרו אותי לקבוצה ואני מבואס.

מתודה 4: איך הייתי מגיב בהודעה?

כל חניך מקבל סיטואציה ועליו לנסח הודעה שהיה כותב לחבר אם היה במצב הזה (אפשר ממש להשתמש בטלפונים). בכל הודעה עליו לבחור אימוג'י שמבטא בצורה הטובה ביותר את מה שהוא מרגיש:

סיטואציות:

- ביקשתי חברות מרועי
- קיבלתי 100 במבחן במדעים
- לא יצאתי בקבוצה עם החבר הכי טוב.
- אבא קנה לי את החטיף האהוב עליי שביקשתי בסופר.
- כל בנות הוועדה צעקו על רומי כי היא השתלטה על הכל ולא נתנה לאף אחת לדבר.
  הייתה לי התלבטות אם לעזור לה או להם?
- המכנס שלי נקרע בזמן שיעור ספורט.
- השאלתי לאחותי באהבה את השרשרת האהובה עליה.
- המורה כעסה עלי בגלל בעיות שחבר שלי עשה.
- הילדה שאני רוצה שתהיה החברה שלי לא הסכימה להצעת החברות שלי.
- קראו לי "מכוער" בפעולה במכבי.
- החאקי שלי התלכלך בגואש בפעולה במכבי.

דיון:

- באיזה אימוג'י השתמשתם?
- האם האימוג'י מבטא באופן מלא את מה שהרגשתם? אם לא - מה היה חסר לכם?
- מה אפשר להעביר בהבעות פנים שלא ניתן להעביר באימוג'י?
- מה היתרונות של זה ומה החסרונות?
- מה הסכנה בהבעת רגשות באמצעות אימוג'י?

עזרים לפעולה

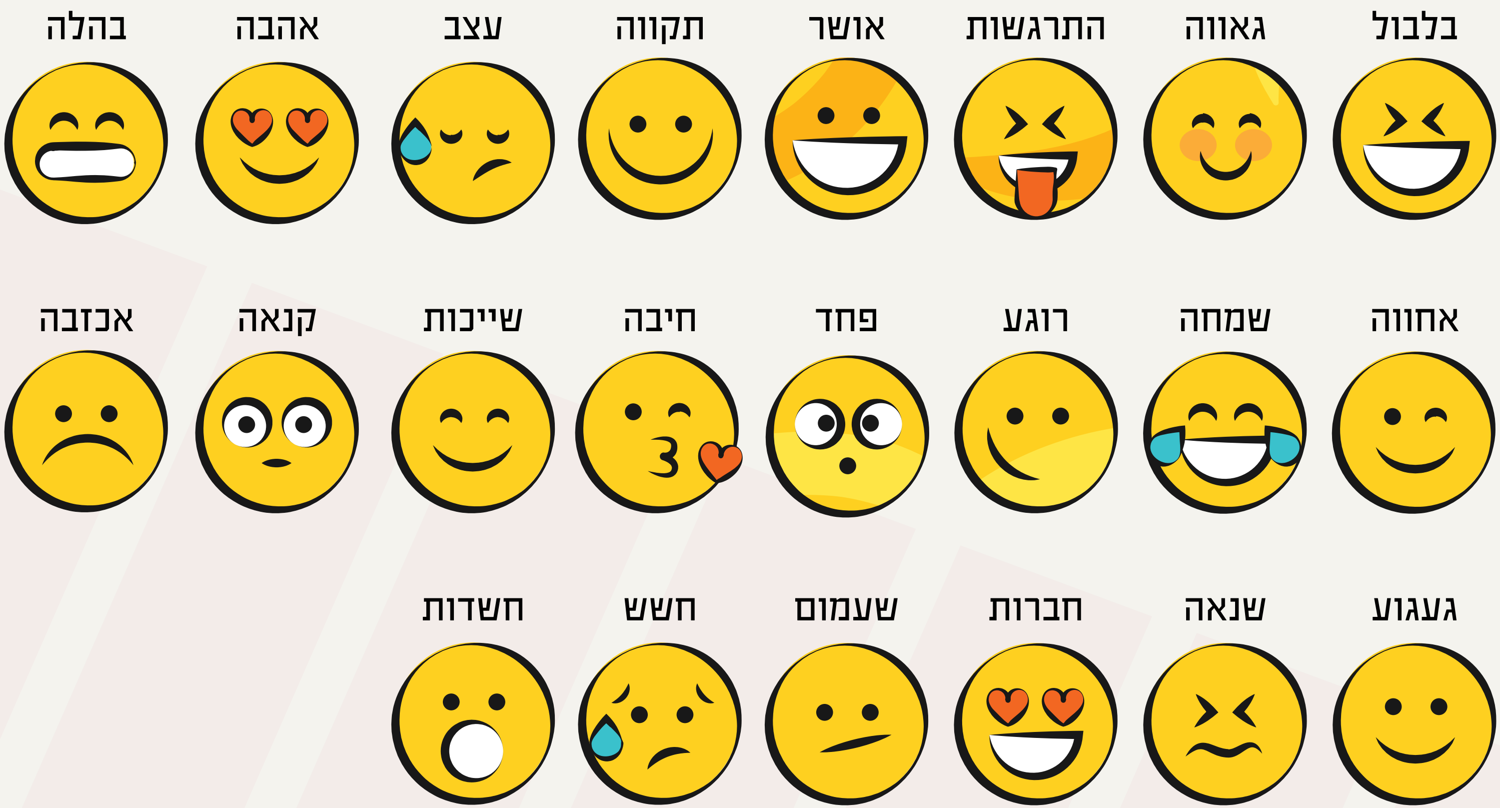

סיטואציות

ביקשתי חברות מרועי

קיבלתי 100 במבחן במדעים

לא יצאתי בקבוצה עם החבר הכי טוב

אבא קנה לי את החטיף האהוב עליי שביקשתי בסופר.

כל בנות הוועדה צעקו על רומי כי היא השתלטה על הכל ולא נתנה לאף אחת לדבר. היתה לי התלבטות אם לעזור לה או להם?

המכנס שלי נקרע בזמן שיעור ספורט

השאלתי לאחותי באהבה את השרשרת האהובה עליה

*המורה כעסה עלי בגלל בעיות שחבר שלי עשה.

הילדה שאני רוצה שתהיה החברה שלי לא הסכימה להצעת החברות שלי

קראו לי "מכוער" בפעולה במכבי.

החאקי שלי התלכלך בגואש בפעולה במכבי

תנועת הנוער המכבי הצעיר

מערך 3 | פעולה בנושא: שמועות ורכילות

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• חומר למחשבה לגבי שמועות ורכילות.
• הזדמנות לבחור לחיות את החיים במודעות לסביבה.

מסרים מרכזיים:

עלינו לחיות את החיים באמת, להבין מי הם האנשים הלא אמינים, ותמיד להעביר את שלוש המסננות לפני שאנו אומרים את דברינו.

מהלך הפעולה:

משחק פתיחה:

נושיב את הקבוצה במעגל ונוציא חניך אחד מתוך המעגל, כשהחניך יחזור נספר שאחד החניכים סיפר עליו "את הסוד הכי גדול שלו" (רכילות כלשהי) אבל כמובן שהחניך לא סיפר דבר. החניך ישאל את הקבוצה שאלות במטרה לגלות את "הפדיחה" והקבוצה תשחק את משחק ה - "נמלה" כלומר כאשר חניך יתחיל את השאלה באחת מהאותיות - נ', מ', ל', ה' הקבוצה תענה כן, אחרת לא.

מתודה 1:

נשחק טלפון שבור כך שכל חניך יתחיל סבב עם עובדה על עצמו (עובדה קצרה עד משפט). נשתדל שיהיו כמה שיותר הפרעות כמו מוסיקה חזקה או דיבור בין המדריכים על מנת שהמשפטים שעוברים בטלפון שבור ישתבשו כמה שיותר.

דיון:

• נשאל את החניך מהמשחק פתיחה - איך זה גרם לך להרגיש ששמעת שסיפרו עליך רכילות?
• האם הועברו בטלפון שבור המשפטים הנכונים?
• איך זה הרגיש שבסוף הטלפון שבור אמרו עליכם משפטים שקריים?
• האם רכילות/שמועה זה דבר שהוא חיובי בעיניכם?

מתודה 2:

נספר לחניכים על תעלומת גניבה שבה נגנבו כל הגביעים בסניף (או כל דבר שיעניין את החניכים שלך). החניכים הם החוקרים, ועל פי עדויות עליהם להחליט מי הגנב. כל פעם ייפגשו החניכים עם שני עדים - אחד אמין ואחד פחות - עליהם לבחור במה שנראה להם נכון וכך לעבור הלאה, אם בחרו בעד הלא אמין, יכולים לחזור ולבחור בעד האמין - בכך אנו מלמדים את החניכים על איזה אנשים בחיים ניתן לסמוך, וממי כדאי לשאוב ידע.

מדריך - איני יודע מי גנב את הגביעים, אך אני סבור שזהו לא היה אדם מהסניף לכן כדאי לפנות למשטרה.
ילד משכבה ז' - אני שמעתי את נירית אומרת שראתה את שרוליק שסיפר שדוד ורינה גנבו את הגביעים.

∇

משטרה - אנו בחקירה לגבי הגנבה, כרגע שווה לשאול את רכז הסניף אשר מכיר הכי טוב את הסניף.
זר בתחנת משטרה - זה בטח איזה חתול רחוב - הם מתים על גביעים.

∇

רכז הסניף - אני לא יודע מי הגנב, אבל לפי מה שבדקתי, אורנה היועצת מבית הספר יודעת, תשאל אותה.
מנקה רחוב - שמעתי שהרכז גנב את הגביעים.

∇

היועצת מבית הספר - אחד מהילדים שלא נמצא במכבי עשה את זה - כל הכבוד, פתרת את התעלומה!

מתודה 3:

נקריא לחניכים את הסיפור ונקיים דיון סופי.

דיון:

- מה גורם לך להאמין למשהו?
- איך אני יודע שמשהו הוא נכון?
- האם כדאי להאמין למשהו שמישהו שמע בצורת שמועה?
- למי אפשר לפנות כדי לאמת את המידע שלי? על איזה סוג אנשים כדאי לסמוך?
- האם כל דבר צריך לחלוק?

עזרים לפעולה:

סיפור: "שלוש המסננות":

יום אחד בא אל סוקרטס אדם אחד ואמר לו, "שמע סוקרטס, אני חייב לספר לך איך מתנהג חבריך".

"רגע", קטע אותו סוקרטס, "לפני שאתה מספר לי את זה, האם העברת את הדברים שאתה רוצה לספר לי דרך שלוש המסננות?"

האיש הביט בו במבט מופתע, "מסננות?" שאל.

המשיך סוקרטס ואמר, "כן, לפני שמדברים, תמיד צריך להעביר את מה שרוצים לומר דרך שלוש מסננות. המסננת הראשונה היא מסננת האמת. האם בדקת אם מה שאתה רוצה לספר לי הוא אמיתי והאם אתה בטוח שהדברים מדויקים לגמרי?"

"לא", השיב האיש, "רק שמעתי את זה ו..."

"נמשיך" קרא סוקרטס, "המסננת השנייה היא מסננת המידה הטובה, האם מה שאתה רוצה לספר לי הוא דבר טוב?"

"לא", השיב האיש, "לרוע המזל, הדברים אינם טובים כלל וכלל, ההפך מזה הוא הנכון..."

"הממממ!" המהם הפילוסוף, "בוא נבדוק בכל זאת גם את המסננת השלישית, מסננת התועלת. האם יש תועלת בדברים שאתה כל כך רוצה לספר לי?"

"תועלת? לא ממש..." השיב האיש.

"אם כך, בוא לא נדבר על זה עוד" אמר סוקרטס. "אם מה שאתה רוצה לספר לי הוא לא אמתי, לא טוב ולא מועיל- אני מעדיף לא לדעת במה מדובר. וגם לך אני מציע לשכוח את הסיפור כולו."

ולהשראה:

מדריך - איני יודע מי גנב את הגביעים, אך אני סבור שזהו לא היה אדם מהסניף לכן כדאי לפנות למשטרה.

ילד משכבה ז' - אני שמעתי את נירית אומרת שראתה את שרוליק שסיפר שדוד ורינה גנבו את הגביעים.

משטרה - אנו בחקירה לגבי הגנבה, כרגע שווה לשאול את רכז הסניף אשר מכיר הכי טוב את הסניף.

זר בתחנת משטרה - זה בטח איזה חתול רחוב - הם מתים על גביעים.

רכז הסניף - אני לא יודע מי הגנב, אבל לפי מה שבדקתי, אורנה היועצת מבית הספר יודעת, תשאל אותה.

מנקה רחוב - שמעתי שהרכז גנב את הגביעים

היועצת מבית הספר - אחד מהילדים שלא נמצא במכבי עשה את זה - כל הכבוד, פתרת את התעלומה!

Before you speak:

THINK

T = Is it True?

H = Is it Helpful?

I = Is it Inspiring?

N = Is it Necessary?

K = Is it Kind?

Before you speak:

THINK

T = Is it True?

H = Is it Helpful?

I = Is it Inspiring?

N = Is it Necessary?

K = Is it Kind?

Before you speak:

THINK

T = Is it True?

H = Is it Helpful?

I = Is it Inspiring?

N = Is it Necessary?

K = Is it Kind?

Before you speak:

THINK

T = Is it True?

H = Is it Helpful?

I = Is it Inspiring?

N = Is it Necessary?

K = Is it Kind?

מערך 3 | פעולה בנושא: "אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו"

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- הזדמנות לבחון את המושג אל תסתכל בקנקן אלא במה שבתוכו.
- נקודת מבט על המונח "שונות".

מסרים מרכזיים:

המושג "אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו" פירושו שיש לבחון דבר על פי תוכנו ומהותו ולא על פי צורתו החיצונית.

מהלך הפעולה:

1. מתודה ראשונה "חשיפה"

מבעוד מועד, כותבים על פתק את המשפט "אל תסתכל בקנקן אלא במה יש בו" ועוטפים את הפתק בעטיפת מתנה יפה, ובנוסף עוטפים גם חבילת שוקולד בנייר ממש מכוער ולא מגרה. מציגים לחניכים את 2 המתנות ושואלים אותם איזו מתנה הם היו מעדיפים. ברור שכולם ירצו את המתנה בעטיפה היפה (זאת שבתוכה יש פתק) ואז כשהם יפתחו את המתנה היפה הם יראו שהם קיבלו רק פתק לעומת זאת הם היו יכולים לקבל שוקולד אם רק היו חושבים קצת מעבר...

הערה למדריך:

חשוב שההבדל בין 2 העטיפות יהיה כל כך גדול כך שלחניכים לא יהיה ספק בכלל שהם הולכים לבחור בעטיפה הכי יפה ושלא יהיה מצב שיבחרו בשוקולד בטעות! (הוא ישמש אותנו למכירה הפומבית בהמשך...), שימו לב שלא יראו מבעד לעטיפה שזה פתק ושלא יראו שמבעד לעטיפה השנייה זה שוקולד אחרת המתודה תיהרס....

2. חלוקה לשתי קבוצות:

בתוך כובע יהיו פתקים שעליהם יהיו שמות של 2 שירים מוכרים (כמה פעמים כל שיר).
כל חניך בתורו יידרש לקחת פתק מתוך השק ולשמור אותו לעצמו מבלי להראות לחבריו.
בהינתן האות על החניכים להסתובב בחלל ולזמזם את השיר הכתוב בפתק שהוציאו (נספח א'). על כל חניך לנסות לחפש מי עוד מזמזם את אותו השיר כמוהו.
כאשר נתקל חניך בחניך נוסף אשר מזמזם אותו השיר עליהם לשלב את ידיהם לחפש אחר חניכים נוספים - כך שיצרו בסופו של דבר 2 קבוצות.

3. מתודה שנייה "מכירה פומבית"

כשהחיניכים עוד מחולקים ל - 2 קבוצות מהמתודה הקודמת, יעברו החניכים משחק של מכירה פומבית. כל קבוצה תקבל סכום כסף מוגדר מראש (4 שטרות של 50 ש"ח) ועליה יהיה להחליט יחד כקבוצה כמה היא מוכנה לשים על כל מוצר שעולה למכירה.
נגיד לחניכים בהתחלה שבמכירה הפומבית יעלו למכירה 2 מוצרים בלבד- עגבנייה ושוקולד, שהמחיר ההתחלתי של כל אחד מהם הוא 50 ש"ח.
תחילה נציג את העגבנייה ונבדוק כמה החניכים מוכנים לשלם עבורה, לאחר מכן נציג את השוקולד ונבדוק כמה הם מוכנים להציג עבורו.
המטרה היא שהחניכים לא ירצו בכלל לקנות את העגבנייה כי היא לא טעימה ולא תשמש אותם לאכילה כרגע, ושאת השוקולד הם ממש ירצו לקנות כי הוא נראה טוב יותר וטעים יותר.

4. דיון:

- כמה הייתם מוכנים לשלם עבור העגבניה? כמה עבור השוקולד?
- למה דווקא רציתם יותר את השוקולד?
- מהם היתרונות של השוקולד לדעתכם לעומת העגבניה?
- האם ידעתם שעגבניה הרבה יותר מזינה ובריאה לגוף שלנו מאשר השוקולד?
- איך זה מתקשר לעובדה שרציתם דווקא את הדבר הפחות מזין מאשר את הדבר שחיוני ובריא לגופכם?
- איך זה מתקשר למשפט "אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו"?
- מה משמעות המשפט בעיניכם? ואיך אפשר ליישם אותו?

הערה למדריך:

שים לב שממתודה זו החניך צריך לצאת כשהוא מבין שהוא בחר את השוקולד על פני העגבנייה על סמך מידע שטחי בלבד: השוקולד נראה טוב יותר מהעגבנייה, והוא טעים יותר. כלומר החניך הסתכל על הקנקן בלבד, אבל לא על מה שיש בו.

בחירת נציג: כל חניך ישלוף קיסם שבקצה התחתון שלו יש צבע (כל הקיסמים אדומים, למעט אחד שהוא כחול). החניך לא ידע איזה צבע הוא בחר, ולאחר מכן כל האדומים יהיו הקבוצה כאשר החניך שקיבל קיסם כחול, הוא למעשה "השונה" יהיה הנציג במחשק הבא.

הערה למדריך:

לפני תחילת המשחק הבא צריך לשאול את החניך שהגריל את הקיסם הכחול איך הוא מרגיש? האם הוא חושש? האם הוא שמח? מה עובר עליו ובמחשבות שלו כרגע?

5. מתודה רביעית מושיבים את הקבוצה במעגל חוץ מהנציג שנבחר במתודה הקודמת. על הנציג להסתובב מאחורי חברי הקב' היושבים במעגל ולחלק "תארים" - ארנבת צהובה, ארנבת ירוקה, ארנבת אדומה, ארנבת... החניך שלו יאמר הנציג שהוא ארנבת שחורה צריך לקום ולרדוף אחרי הנציג בעוד שהנציג צריך לברוח ולתפוס את המקום שהתפנה. (עליהם לרוץ סביב המעגל), אם הארנבת השחורה תפסה את הנציג אז הנציג ממשיך לסבב הבא, אם לא- הארנבת הופכת להיות הנציג וחוזר חלילה.

6. דיון מסכם:

נסביר לחניכים שגם ב - 2 המתודות האחרונות ראינו מצב של מישהו שהוא יוצא דופן בקבוצה, ולמעשה אם נמשיל זאת לחיים האמיתיים ישנם הרבה מצבים בו יש ילדים שהם שונים מאיתנו. לאחר מכן נשאל כמה שאלות:

- איך אתם חושבים שצריך להתנהג לשונים מאיתנו?
- מה אדם מרגיש כשהוא נתפס שונה?
- למה הם שונים מאיתנו? אולי אנחנו שונים מהם?
- איך המשפט (אל תסתכל בקנקן...) מתקשר לקבלת השונה?
- איך נוכל לראות במישהו "שונה" גם דברים טובים ולהתחבר אליו?
- האם כל מישהו שנראה לנו שונה בהתחלה הוא באמת שונה?

עזרים לפעולה

50

50

מערך טיולי אביב

#המדריך למדריך

מערך 4 | פעולה בנושא: האיכות והסביבה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• מודעות בדבר הנזקים שבני האדם גורמים לסביבה.
• הזדמנות לבחון את עצמו ביחס לנושא.

מסרים מרכזיים:

אנחנו צריכים לזכור שהטבע נמצא שם עבורנו. אנחנו נהנים ממנו וצריכים לשמור עליו בתמורה למה שהוא נותן לנו.

מהלך הפעולה:

סיפור מסגרת הרמז.

המדריך מספר לחניכים שמישהו או משהו מסוכן מאיים להשתלט על כדור הארץ.
המדריך יחלק את החניכים ל - 4 קבוצות. כל קבוצה תקבל דף שיראה כך:

שם הפושע: _____

המטרה שלו: _____

דרכי הפעולה: _____

השותפים: _____

הכלים בהם הוא משתמש: _____

האויבים שלו: _____

המטרה היא להשלים את השאלות הנ"ל באמצעות הרמזים שהמדריך ייתן לקבוצות שינצחו במשימות שונות. הקבוצה שתשלים את הכול ותנחש נכונה "מיהו הפושע", תהיה המנצחת.
במהלך הפעולה כל הקבוצות יעברו משימות ויקבלו חידות. קבוצה שניצחה במשימה מקבלת רמז כלשהו (מהם דרכי הפעולה של הפושע, מי הם השותפים שלו וכו'..)
כל הרמזים מרמזים על הפושע, שהוא האדם. זה לא אדם ספציפי או קבוצה מסוימת, אלא אנחנו כבני אדם שמזהמים את העולם שבו אנחנו בעצמנו חיים.

המשימות:

משימה ראשונה

בצד אחד של הרחבה יש דלי עם עשרה כדורים ובצד השני ישנו דלי ריק. כל קבוצה בתורה צריכה להעביר כדורים מהדלי המלא לדלי הריק שבצד השני. החוק הוא שאסור ללכת עם הכדור ביד, כלומר יש להתמסר בכדור על מנת להעבירו.

בכל פעם יתחרו 2 קבוצות אחת נגד השנייה. המטרה של קבוצה אחת תהיה להעביר את הכדורים והמטרה של הקבוצה השנייה תהיה למנוע מהם להעביר את הכדורים ולתפוס אותם. במידה והקבוצה השנייה הצליחה לתפוס כדור הוא "מוחרם" ואי אפשר להעביר אותו לדלי הריק יותר. לאחר כ - 5 דק' הקבוצות יתחלפו.
קבוצה שבסופו של דבר יהיו לה הכי הרבה כדורים בדלי הריק תהיה הקבוצה המנצחת.
הקבוצה המנצחת מקבלת את הרמז הבא (שלושת התמונות האלו):

• הקבוצה יכולה לנסות להוציא מהכרטיסייה הזאת כמה שיותר רמזים ופרטים, לדוגמא מה המטרה של הפושע, מה הם דרכי הפעולה שלו וכו'...

משימה שנייה
המטרה של כל קבוצה היא ליצור "כלי תחבורה" - למעשה כלי שמישהו יוכל לעמוד עליו ולעבור מנקודה אחת של הרחבה לנקודה השנייה במהירות הגבוהה ביותר מבלי שיגע אפילו פעם אחת בקרקע. ברגע שהנציג של הקבוצה נגע בקרקע, הוא חוזר לנקודת ההתחלה.
הקבוצה הראשונה שהנציג שלה מגיע לנקודת הסיום היא המנצחת, וזוכה ברמז הבא:

האוטו שלנו גדול וירוק // האוטו שלנו נוסע רחוק
בבוקר נוסע בערב הוא נח // מביא הוא מתנובה ביצים וחלב

• באמצעות רמז זה אפשר לקבל את המידע: הכלים בהם הוא משתמש

משימה שלישית
המטרה של כל קבוצה היא ליצור את ה"מגדל האנושי" הגבוה ביותר.
לצורך המשימה יש לקבוצות 3 דק'. הקבוצה שתיצור את המגדל האנושי הבטיחותי הגבוה ביותר בסוף 3 הדק' תהיה המנצחת ותזכה ברמז הבא:

•הכרטיסייה יכולה לרמז על השותפים של הפושע (מפעלים ותעשיות מזהמות)

משימה רביעית

המדריך מציג בפני החניכים את החידה שעליהם לפתור: הכבשים והזאבים רוצים לחצות את הנהר ולהגיע לצידו השני. ישנן 3 כבשים ו-3 זאבים. בכל פעם יכולים לעלות על הסירה שנמצאת בנהר 3 דמויות. במידה ויש על הסירה 2 זאבים וכבשה אחת, הם יכולים לאכול אותה. במידה ויש כבש אחד וזאב אחד או 2 כבשים וזאב אחד, הזאב לא יכול לאכול את הכבשים.

אי אפשר להשאיר רב של זאבים גם בצד מסוים של הגדה בגלל שגם שם הזאבים יוכלו את הכבשים.

בכל פעם שהסירה עוברת לצד השני של הנהר חייבת להיות דמות שתחזיר את הסירה לצידה השני, כלומר, הסירה לא יכולה להגיע מצד לצד בכוחות עצמה.

קבוצה שתצליח להעביר את הכבשים והזאבים לצד השני בכמות צעדים קטנה יותר תהיה המנצחת.

הקבוצה המנצחת תקבל את הרמז הבא:

- הרמז הזה יכול ללמד על "האויבים" של הפושע: המשרד להגנת הסביבה והגורמים להעלאת המודעות הנוספים הפועלים בחברה.

לאחר המשימות כל קבוצה תקבל 10 דק' להתייעצות בינה לבין עצמה ו"תגיש" למדריך את דף השאלות מלא! (גם אם לא זכו במשימות ולא יודעים מי הפושע ואת שאר התשובות, שינחשו בהתבסס על המשימות שעברו) קבוצה שתגלה ש"הפושע" הוא האדם וה"פשע" שלו הוא הפגיעה בסביבה תהיה הקבוצה המנצחת.

לאחר מכן המדריך יסביר את רעיון הפעולה- הוא יסביר את המשימות השונות שהחניכים עברו ואת התשובות של השאלות שקיבלו.

הוא יציג בפני החניכים תמונות של זיהום סביבתי (נספח) ויסביר את זה שלמעשה "אנחנו יורקים לבאר ממנה אנחנו שותים". העולם הוא המקום בו אנו חיים, אבל נראה שדווקא את הדבר הבסיסי הזה אנחנו לא מצליחים להבין. אנחנו פוגעים, מזהמים והורסים את העולם שלנו, וכך גם את העתיד שלנו.

דיון מסכם:

- האם מפריע לכם זיהום ואי שמירה על הטבע? מדוע?
- למה חשוב שנשמור על הטבע - מה אכפת לנו בעצם שהטבע לא יתלכלך?
- האם אנו שומרים על הטבע למען בני האדם או למען הטבע?
- אילו שינויים קטנים ניתן לעשות בהתנהגות היום-יומית שלנו על מנת לשמור על הטבע יותר?
- מה דעתכם על הפעולה שעברנו ועל נושא שמירה על הטבע ועל איכות הסביבה?

נספחים

תמונות של מפגעים סביבתיים:

קצת מידע על זיהום אוויר:

זיהום אוויר הוא שם כולל למצב שבו לאוויר נוספים חומרים כימיים וביולוגיים שאינם נכללים בהרכבו הטבעי, או שכמותו של מרכיב הנכלל בהרכבו הטבעי עולה יתר על המידה. המלה "זיהום" משקפת את העובדה שחומרים אלה מזיקים, במידה זו או אחרת, לחי ולצומח.

זיהום מעשה ידי אדם

- אבק שמקורו בחקלאות
- זיהום ממפעלי תעשייה
- זיהום מכלי רכב בעלי מנוע
- זיהום משריפת עצים להסקה
- אדים רעילים, כגון אדי צבע
- ארוסולים

זיהום האוויר בולט במיוחד בערים גדולות, עקב ריבוי כלי הרכב ומפעלי התעשייה בהן. ערים הנודעות בערפיח המכסה אותן הן לוס אנג'לס, סנטיאגו דה צ'ילה, בואנוס איירס ועוד. בישראל בולט זיהום האוויר במפרץ חיפה.

ארגונים ציבוריים שונים פועלים לצמצום זיהום האוויר. בין הארגונים הישראליים שפועלים בנושא נמנים מגמה ירוקה, אדם טבע ודין ואחרים. הרשות הממלכתית אשר פועלת בנושא בישראל היא אגף איכות האוויר שבמשרד להגנת הסביבה.

קצת מידע על המשרד להגנת הסביבה

המשרד להגנת הסביבה הוקם בשנת 1989 בהחלטת ממשלה מס' 5 מיום 25/12/1988. המשרד פועל בשלוש רמות: ארצית, מחוזית ומקומית. ברמה הארצית: נושא המשרד באחריות לניסוחה של מדיניות ארצית משולבת וכוללנית, וכן לפיתוח אסטרטגיות, תקנים וקדימויות להגנת הסביבה. במישור זה פועלים במשרד אגפים ומחלקות העוסקים בטיפול בנושאים הסביבתיים המקצועיים, במנגנון האדמיניסטרטיבי ובקשרי גומלין עם האזרח. ברמה המחוזית: פועל המשרד באמצעות שישה מחוזות, לפי חלוקה גיאוגרפית המקבילה למחוזות משרד הפנים. כל אחד מהמחוזות פועל על-פי המאפיינים והצרכים הסביבתיים הייחודיים של הישובים בתחום אחריותי, כמו: יישום המדיניות הסביבתית-לאומית, מעורבות בתהליכי התכנון הפיסי, הדרכת הרשויות המקומיות לגבי אחריותן הסביבתית, פיקוח ואכיפה של חוקי איכות הסביבה ברשויות המקומיות, ניסוח דרישות והתניות סביבתיות ברשיונות עסק, ליווי ולהכוונה של היחידות הסביבתיות וייזום פרויקטים סביבתיים במחוזות וקידומם.

במסגרת השלטון המקומי: המשרד תומך בכ-47 יחידות סביבתיות שהוקמו בערים ובאיגודי ערים, חלקן במגזר המיעוטים. הפעילות ביחידות הסביבתיות מקשרת בין יעדי המדיניות הסביבתית-לאומית לבין פעולות היומיום בשטח ברמה המקומית. היחידות הסביבתיות מוציאות לפועל את המדיניות הסביבתית ברמה המקומית, ומהוות גוף מייעץ לרשות המקומית לנושאי איכות הסביבה.

קצת מידע על צבי הים ובעלי חיים בהכחדה בכלל:

צבי-הים הם זוחלים ענקיים שאורך שריונם יכול להגיע למטר וחצי ומשקלם מעל ל-100 ק"ג.
במשך שנות אבולוציה ארוכות, הותאמו צבי-הים לחיים בים. צבי- הים הם שחיינים מצוינים, המסוגלים לצלול לעומק רב יחסית לפרקי זמן ארוכים. מוצאם הקדום הוא מצבים יבשתיים, ש"נסוגו" במהלך התפתחותם חזרה אל הים.

על השלב היבשתי בהתפתחותם מעידות שתי תכונות חשובות באורח חייהם ההופכות אותם לפגיעים יותר:
• הם נושמים אוויר בדיוק כמונו, בני האדם, ולכן הם צפים מידי פעם לצורך נשימה ואז שבים לצלול.
• הטלת ביציהם נעשית על החוף ולא בים.
פעילות האדם במשך השנים גרמה לכך שכל שמונת מיני צבי הים החיים בעולם, כמעט ונעלמו. צבי-הים וביציהם נחשבים למאכלי תאווה מועדפים על האדם. הציד המתמשך ואיסוף הביצים של צבי הים למטרות מאכל, הביאו אוכלוסיות שלמות, אל סף ההכחדה.

אנו בני האדם, האחראים במידה רבה לפגיעה הקשה בצבי-הים, מחוייבים להגן על אוכלוסית צבי-הים שנותרה ולעודד את רבייתה כדי לאפשר את התאוששותם של מינים חשובים ונדירים אלה ולמנוע את היעלמותם מהעולם.
בעלי חיים בסכנת הכחדה הם בעלי חיים שעתידם נמצא באיום קיומי ממשי כאשר הכוונה היא למין כולו ולא רק לאוכלוסיות שונות שלו. לדוגמה, אם הנשר המקראי ייעלם מנופה של ישראל הוא לא ייכחד משום שיש רבבות כמותו מסביב לים התיכון ולכן אי אפשר לומר שהנשר בישראל נמצא בסכנת הכחדה.
המינוח הנכון לצמצום אוכלוסיות הוא סכנת התמעטות אך כאשר כל אוכלוסיות המין מצויות בסכנת התמעטות, הרי שהמין כולו נמצא בסכנת הכחדה. המינוח סכנת הכחדה מתאים רק ליצורים שאוכלוסייתם מידלדלת מיום ליום או שהידלדלה מאוד ועתה היא בכמות קבועה שאינה גדלה ויש סכנה כי כשיתחיל שלב דלדול נוסף כמו התפשטות מגפה, המין לא ישרוד. ישנם מינים שככל הנראה, תמיד קיימו אוכלוסיות זעירות, דוגמת הפרס, שלעתים מופיע בארץ ולעתים נעלם ולא רק בישראל. הפרס, למרות אוכלוסייתו הדלילה אינו נמצא בסכנת הכחדה או התמעטות.

קצת מידע על זיהום נחלים, ים וחוף:

חלק גדול מנחלי הארץ עדיין משמש כצינור ביוב להזרמת שפכים. זיהום הנחלים גורם לזיהום מי תהום, השמדת מערכות אקולוגיות, סכנה בריאותית ומפגע תברואתי. עמותת אדם טבע ודין קוראת להפעלת לחץ על רשויות מקומיות, טיפול בתעשיות המזהמות, והפיכת מי הקולחין למשאב מים לאומי חלק גדול מנחלי הארץ עדיין משמש כנתיב להזרמת שפכים, עירוניים, חקלאיים ותעשייתיים. חלק מאותם נחלים מזוהמים זורם מעל לאזורים רגישים מבחינה הידרולוגית, והשפכים מזהמים את מי התהום בהם. כמו כן, השפכים מביאים להרס המערכת האקולוגית הטבעית של הנחל וגורמים לסיכונים בריאותיים (אסון המכביה, פרשת הסרטן בשייטת - זוכרים?) בעבר ראו את הים כמאגר בעל כושר קיבול אינסופי. כיום ברור כי הים וחופיו הם משאב טבע מהחשובים ביותר ויחד עם זאת משאב פגיע שיש לשמור עליו מפני הרס.

הגורמים העיקריים לזיהום ים הם:

* פסולת ושפכים, הכוללים חומרים אורגניים, מתכות כבדות ופסולת מסוכנת, שמוצאים דרכם אל הים ומזהמים את המים והחופים.
* כלי שיט המשליכים פסולת מוצקה ונוזלית שמצטברת על סיפוניהם לתוך הים.
* מיכליות שמזהמות את הים בנפט.
* נופשים ומתרחצים שמשאירים פסולת מוצקה בחופים.
* פסולת מוצקה שנסחפת מהים אל החופים וגורמת לזיהומם.

זיהום היה פוגע קשות בחי ובצומח הימי, מזיק לענף משקי חשוב: הדיג הימי, מפריע לשיט ולפעילויות קיט ונופש ומהווה גם סכנה לבריאות האדם.

שם הפושע:

המטרה שלו:

דרכי הפעולה:

השותפים:

הכלים בהם הוא משתמש:

האויבים שלו:

האוטו שלנו גדול וירוק
האוטו שלנו נוסע רחוק
בבוקר נוסע בערב הוא נח
מביא הוא מתנובה ביצים וחלב

העלאת מודעות

תנועת הנוער המכבי הצעיר

קצת מידע על זיהום אוויר:

זיהום אוויר הוא שם כולל למצב שבו לאוויר נוספים חומרים כימיים וביולוגיים שאינם נכללים בהרכבו הטבעי, או שכמותו של מרכיב הנכלל בהרכבו הטבעי עולה יתר על המידה. המלה "זיהום" משקפת את העובדה שחומרים אלה מזיקים, במידה זו או אחרת, לחי ולצומח.

זיהום מעשה ידי אדם

- אבק שמקורו בחקלאות
- זיהום ממפעלי תעשייה
- זיהום מכלי רכב בעלי מנוע
- זיהום משריפת עצים להסקה
- אדים רעילים, כגון אדי צבע
- ארוסולים

זיהום האוויר בולט במיוחד בערים גדולות, עקב ריבוי כלי הרכב ומפעלי התעשייה בהן. ערים הנודעות בערפיח המכסה אותן הן לוס אנג'לס, סנטיאגו דה צ'ילה, בואנוס איירס ועוד. בישראל בולט זיהום האוויר במפרץ חיפה.

ארגונים ציבוריים שונים פועלים לצמצום זיהום האוויר. בין הארגונים הישראליים שפועלים בנושא נמנים מגמה ירוקה, אדם טבע ודין ואחרים. הרשות הממלכתית אשר פועלת בנושא בישראל היא אגף איכות האוויר שבמשרד להגנת הסביבה.

קצת מידע על המשרד להגנת הסביבה

המשרד להגנת הסביבה הוקם בשנת 1989 בהחלטת ממשלה מס' 5 מיום 25/12/1988. המשרד פועל בשלוש רמות: ארצית, מחוזית ומקומית. ברמה הארצית: נושא המשרד באחריות לניסוחה של מדיניות ארצית משולבת וכוללנית, וכן לפיתוח אסטרטגיות, תקנים וקדימויות להגנת הסביבה. במישור זה פועלים במשרד אגפים ומחלקות העוסקים בטיפול בנושאים הסביבתיים המקצועיים, במנגנון האדמיניסטרטיבי ובקשרי גומלין עם האזרח. ברמה המחוזית: פועל המשרד באמצעות שישה מחוזות, לפי חלוקה גיאוגרפית המקבילה למחוזות משרד הפנים. כל אחד מהמחוזות פועל על-פי המאפיינים והצרכים הסביבתיים הייחודיים של הישובים בתחום אחריותי, כמו: יישום המדיניות הסביבתית-לאומית, מעורבות בתהליכי התכנון הפיסי, הדרכת הרשויות המקומיות לגבי אחריותן הסביבתית, פיקוח ואכיפה של חוקי איכות הסביבה ברשויות המקומיות, ניסוח דרישות והתניות סביבתיות ברשיונות עסק, ליווי ולהכוונה של היחידות הסביבתיות וייזום פרויקטים סביבתיים במחוזות וקידומם.

במסגרת השלטון המקומי: המשרד תומך בכ-47 יחידות סביבתיות שהוקמו בערים ובאיגודי ערים, חלקן במגזר המיעוטים. הפעילות ביחידות הסביבתיות מקשרת בין יעדי המדיניות הסביבתית-לאומית לבין פעולות היומיום בשטח ברמה המקומית. היחידות הסביבתיות מוציאות לפועל את המדיניות הסביבתית ברמה המקומית, ומהוות גוף מייעץ לרשות המקומית לנושאי איכות הסביבה.

קצת מידע על צבי הים ובעלי חיים בהכחדה בכלל:

צבי-הים הם זוחלים ענקיים שאורך שריונם יכול להגיע למטר וחצי ומשקלם מעל ל-100 ק"ג.
במשך שנות אבולוציה ארוכות, הותאמו צבי-הים לחיים בים. צבי- הים הם שחיינים מצוינים, המסוגלים לצלול לעומק רב יחסית לפרקי זמן ארוכים. מוצאם הקדום הוא מצבים יבשתיים, ש"נסוגו" במהלך התפתחותם חזרה אל הים.

על השלב היבשתי בהתפתחותם מעידות שתי תכונות חשובות באורח חייהם ההופכות אותם לפגיעים יותר:

- הם נושמים אוויר בדיוק כמונו, בני האדם, ולכן הם צפים מידי פעם לצורך נשימה ואז שבים לצלול.
- הטלת ביציהם נעשית על החוף ולא בים.

פעילות האדם במשך השנים גרמה לכך שכל שמונת מיני צבי הים החיים בעולם, כמעט ונעלמו. צבי-הים וביציהם נחשבים למאכלי תאווה מועדפים על האדם. הציד המתמשך ואיסוף הביצים של צבי הים למטרות מאכל, הביאו אוכלוסיות שלמות, אל סף ההכחדה.

אנו בני האדם, האחראים במידה רבה לפגיעה הקשה בצבי-הים, מחוייבים להגן על אוכלוסית צבי-הים שנותרה ולעודד את רבייתה כדי לאפשר את התאוששותם של מינים חשובים ונדירים אלה ולמנוע את היעלמותם מהעולם.
בעלי חיים בסכנת הכחדה הם בעלי חיים שעתידם נמצא באיום קיומי ממשי כאשר הכוונה היא למין כולו ולא רק לאוכלוסיות שונות שלו. לדוגמה, אם הנשר המקראי ייעלם מנופה של ישראל הוא לא ייכחד משום שיש רבבות כמותו מסביב לים התיכון ולכן אי אפשר לומר שהנשר בישראל נמצא בסכנת הכחדה.
המינוח הנכון לצמצום אוכלוסיות הוא סכנת התמעטות אך כאשר כל אוכלוסיות המין מצויות בסכנת התמעטות, הרי שהמין כולו נמצא בסכנת הכחדה. המינוח סכנת הכחדה מתאים רק ליצורים שאוכלוסייתם מידלדלת מיום ליום או שהידלדלה מאוד ועתה היא בכמות קבועה שאינה גדלה ויש סכנה כי כשיתחיל שלב דלדול נוסף כמו התפשטות מגפה, המין לא ישרוד. ישנם מינים שככל הנראה, תמיד קיימו אוכלוסיות זעירות, דוגמת הפרס, שלעתים מופיע בארץ ולעתים נעלם ולא רק בישראל. הפרס, למרות אוכלוסייתו הדלילה אינו נמצא בסכנת הכחדה או התמעטות.

קצת מידע על זיהום נחלים, ים וחוף:

חלק גדול מנחלי הארץ עדיין משמש כצינור ביוב להזרמת שפכים. זיהום הנחלים גורם לזיהום מי תהום, השמדת מערכות אקולוגיות, סכנה בריאותית ומפגע תברואתי. עמותת אדם טבע ודין קוראת להפעלת לחץ על רשויות מקומיות, טיפול בתעשיות המזהמות, והפיכת מי הקולחין למשאב מים לאומי חלק גדול מנחלי הארץ עדיין משמש כנתיב להזרמת שפכים, עירוניים, חקלאיים ותעשייתיים. חלק מאותם נחלים מזוהמים זורם מעל לאזורים רגישים מבחינה הידרולוגית, והשפכים מזהמים את מי התהום בהם. כמו כן, השפכים מביאים להרס המערכת האקולוגית הטבעית של הנחל וגורמים לסיכונים בריאותיים (אסון המכביה, פרשת הסרטן בשייטת - זוכרים?) בעבר ראו את הים כמאגר בעל כושר קיבול אינסופי. כיום ברור כי הים וחופיו הם משאב טבע מהחשובים ביותר ויחד עם זאת משאב פגיע שיש לשמור עליו מפני הרס.

הגורמים העיקריים לזיהום ים הם:

* פסולת ושפכים, הכוללים חומרים אורגניים, מתכות כבדות ופסולת מסוכנת, שמוצאים דרכם אל הים ומזהמים את המים והחופים.
* כלי שיט המשליכים פסולת מוצקה ונוזלית שמצטברת על סיפוניהם לתוך הים.
* מיכליות שמזהמות את הים בנפט.
* נופשים ומתרחצים שמשאירים פסולת מוצקה בחופים.
* פסולת מוצקה שנסחפת מהים אל החופים וגורמת לזיהומם.

זיהום היה פוגע קשות בחי ובצומח הימי, מזיק לענף משקי חשוב: הדיג הימי, מפריע לשיט ולפעילויות קיט ונופש ומהווה גם סכנה לבריאות האדם.

מערך 4 | פעולה בנושא: צמחיית ארץ ישראל ומה מיוחד בצמחייה באזור הטיול שלנו

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- הכנה לקראת הטיול.
- הכרות עם הצומח הארצישראלי.
- סקרנות לקראת הצמחייה שיפגשו בטיול.

מסרים מרכזיים:

הצמחייה הארצישראלית הינה ייחודית לאיזור שלנו ומתפקידנו להגן ולשמור עליה בטיולי מכבי.

מהלך הפעולה:

מתודה 1: הגדרת צמחים

נחלק את החניכים לצוותים, שלכל צוות יש נייד חכם עם אפליקציית CNATURE

הערה למדריך:

- אפליקציה זו הינה מגדיר צמחים ובעלי חיים נייד - כדאי להכיר את אופן השימוש בה לפני הפעולה!
- יש לבקש מראש את אישור ההורים להורדת האפליקציה.

מי שאין לו צמחייה באזור הסניף: ניתן להכין מגדירים ספציפיים לאזור הטיול שלכם לפי הצמחים שמאפיינים את האזור! בכל דף על צמח במגדיר, צריכה להיות תמונה שלו, תיאור חיצוני, היכן הוא נפוץ ועוד.

על החניכים יהיה להסתובב עם מגדיר הצמחים שלהם ולאתר כל צמח שנמצא במדריך. בכל פעם שקבוצה תאתר צמח ניתן לה משימה לבצע. רק אם תשלים את המשימה תוכל להמשיך לחפש את הצמח הבא.
נחלק לכל חניך שם של פרח / שני פרחים בהתאם לכמות החניכים בקבוצה. בכל פעם חניך יגיע בתורו ובעיניים עצומות יצטרך להדביק את שם הפרח באזור המתאים לו על פי החידה שמקריאים לו הכתובה על פני הכרטיסייה (בעזרת חבריו לקבוצה).

החידות:

נרקיס - גדל לאורך הים התיכון.
סביון - גדל במקום לא קר מידי.
אקליפטוס - גדל במקום גשום מספיק.
אלון - האלון נמצא במקום בו הקיץ חם ולח.
הזית - עונת הצמיחה שלו בחורף אך גם קצת בקיץ.
כובע הנזיר - גדל במקום בו יש הרבה צמחייה וחקלאות.

השקד - גדל לאורך גבול עזה ועד לבנון.
החבצלת - גדלה במקום בו בחורף קר ומושלג.
החמנייה - גדלה באזור בו האביב והסתיו גשומים.
החרוב - גדל באזור בו בקיץ חם ויבש.
החצב - גדל באזור בו תקופת הגשמים קצרה ותקומת היובש ארוכה מאוד.
הסרפד - גדל במקום בו החורף לא קר מידי והקיץ חם מאוד.
הסחלב - גדל באזור בו מזג האוויר טרופי.
הכרכום - גדל באזור בו החורף יבש ויורדים בו מעט משקעים.

משימות:
1. עליכם למנות לפחות שני שימושים לצמחים (רפואה, מאכל ובניה)
2. לשיר שלושה שירים שמדברים על צמחים\פרחים.
3. לברר מה הפרח האהוב על אחת הסבתות של חבר קבוצה.
4. לגלות מה הפרח הלאומי של ישראל בעזרת שאלות של כן ולא למדריך (2017 כלנית, משתנה כל שנה)
5. לאסוף לפחות 10 לכלוכים.

עזרים: מגדירי צמחים סלולריים או אמיתיים.

מתודה 2: הכנת פקקולים

נציג בפני החניכים מפת ארץ ישראל שעליה מתוארים ארבעת אזורי האקלים והצמחייה בהם. נסביר להם על כל אזור והמאפיינים שלו בקצרה.

הסברים על אזורי הגידול:

איזור	מאפיינים
חורש ים תיכוני	לאורך הים התיכון מגבול עזה ועד לבנון- בחורף נוח, לא קר מידי וגשום מספיק. בקיץ יבש חם ולח. עונת הצמיחה היא בחורף אך גם קצת בקיץ. הרבה צמחייה וחקלאות באזור.
אירנו- טורני	הנגב הצפוני והמרכזי- חורף קר ומושלג, האביב והסתיו- גשומים, ובקיץ חם ויבש.
סהרו- ערבי	הנגב הדרומי ומדבר יהודה- תקופת הגשמים קצרה ותקופת היובש ארוכה מאוד. החורף לא קר מידי והקיץ חם מאוד
סודני	בקעת הירדן ומפרץ אילת- מזג אויר טרופי- החורף יבש והקיץ גשום.

אזורי הגידול של הצמחים בחידות:

חורש ים תיכוני	אירנו-טוראני	סהרו ערבי	סודני
נרקיס סביון אקליפטוס אלון זית כובע הנזיר שקד	חבצלת חמניה חרוב	חצב סרפד	סחלב כרכום

עזרים:
מפת אזורי אקלים, כרטיסיות חידות.

לאחר מכן נכין פקקולים עם החניכים שיהיו להם לטיול אביב:
הפקקול הוא מתקן שמורכב מחוטים שאליהם מחוברים דרך חור בפקק פקקים ואליהם ניתן לחבר בקבוקים שמצאנו בסביבה לאורך הטיול.

ציוד:
חוטים (ניתן לפרום כופתים),
מלא פקקים מכל מיני סוגים (רצוי לבקש גם מהחניכים להביא וניתן לאסוף מהמחזורית הקרובה),
מומלץ טבעות של מחזיקי מפתחות (לקשור אליה את כל החוטים ולחיבור קל לתיק)

הערה למדריך:
חשוב להוסיף לפעולה משהו לגבי הצמחייה הייעודית לאיזור הטיול שבו אנחנו הולכים לטייל בטיולי אביב!

עזרים: מפת אקלים, מגדיר צמחים, כרטיסיות חידות.

עזרים לפעולה

מוזר.	**ומילא פעמון.** הבמה הייתה ריקה- מלבד אור אחד חלוש- כמעט כבוי.
מלבד- מלבד.	**לעמוד מאחורי הבמה.** לעבור דרך דלת הצד אל המסדרון הארוך. המשיך לא לדבר מילה.
מלמלו- מלמלו.	**מלמלו מה רבינו.** -רבינו מלמלו, ומבטו נע אל הדלת הסגורה. הבינו לבד מה לעשות אחר כך.
מילה מי הבינו.	**מלמלו.** לא אל, הם הרגיש לעצוב מעט כבוד- המילים מגיעות ליבו. הבינו מה מלמלו. עוד רגע. הבמה הפסיקה. הדלת נפתחה.

מגלה	מגלה	מגלה	מגלה

נרקיס

סביון

אקליפטוס

אלון

זית

כובע הנזיר

שקד

חבצלת

חמניה

חרוב

חצב

סרפד

סחלב

כרכום

מערך 4 | פעולה בנושא: ו"הגדת לבנך" - פעולת פסח

מה יקבלו החניכים בפעולה?

החניכים יחשפו למסורות שונות במסגרות שונות ולחשיבות העברת המסורת מדור לדור ושימורה.

מסרים מרכזיים:

מסורת היא מנהג המתקיים באופן שחוזר על עצמו ויכול לבוא לידי ביטוי בקבוצת חברים, משפחה, קהילה, סניף, מדינה או עם שלם.

ישנן מסורות העוברות מדור לדור ומטרתן לשמר על צביון של קבוצה מסויימת - כמו פסח שזו מסורת יהודית עתיקת יומין שהשתמרה דורי דורות!

מהלך הפעולה:

1. שמש מסורות

המדריך מצייר שמש אסוציאציות שבמרכזה כתובה המילה "מסורת" ובאופן קבוצתי, החניכים מעלים מהי מסורת בשבילם? מה הדבר הראשון שהם חושבים כשהם שומעים את המילה מסורת? מי מחליט על המסורת? איפה המסורות קיימות? לאחר מכן נסביר את המושג "מסורת": מסורת היא מערכת של תרבות - מנהגים, טקסים, דעות ואמונות, ערכים וכללי התנהגות, הנמסרת מדור לדור בקבוצה או בחברה מסוימת. לרוב המסורת מהווה את הבסיס להגדרה של הקבוצה - הן כלפי חוץ והן כלפי פנים.

2. מסורות כלליות

נשחק "תופסת מסורות": נבחר נציג שיהיה התופס. על מנת לא להיתפס על החניך לעמוד ולהגיד מסורת. אסור לחזור על מסורות של אחרים.

3. מסורות משפחתיות

כל חניך כותב על פתק מסורת משפחתית מצחיקה. מערבבים את כל המסורות בכובע. מתחלקים ל 2 קבוצות, ועושים תחרות תפוס קו בין 2 הקבוצות. כל קבוצה צריכה לנחש כמה שיותר מסורות (מהמסורות שהחניכים כתבו בפתקים- כל פעם שולפים פתק.) הקבוצות שציירה ונחשה הכי הרבה מסורות מנצחת. ניתן לשחק את המשחק בפנטומימה במקום "תפוס קו".

4. מסורות בסניף שלנו

נחלק את הקבוצה לצוותים ונצא זוגות למסע "חיפוש מסורות" בסניף. לרשותם זמן מוגבל שמוקצב להם, והם יצטרכו לברר על ידי שאלות וידע קודם כמה שיותר מסורות השייכות לפעילות הסניף או לתנועת מכבי. בתום הזמן, החניכים יחזרו וישתפו בכל המסורות שרשמו. במקביל, נרשום את כל המסורות בטבלה גדולה שרשומה על בריסטול.

העמודות בטבלה יהיו רשומות כך:

המסורת	למה היא קיימת	האם היא חיובית או שלילית
לדוגמא: טקס פתיחת שנה	לדוגמא: התחלה רשמית של שנת הפעילות, מוטיבציה לשנה, גאוות יחידה ושייכות...	חיובית!
חשוב גם לתת דוגמא למסורות שהם לא בהכרח חיוביות...		

דיון:

- לשם מה קיימת המסורת?
- האם כל מסורת היא חיובית?
- אם היא שלילית, האם צריך לשמר אותה?
- אם הם חושבים שמשהו הוא שלילי, הם לא צריכים לעשות אותו. צריך לנהוג בשיקול דעת לפני שעושים איזשהו צעד, גם אם הסביבה טוענת שזאת "מסורת"

5. מסורת חג הפסח של העם היהודי!

נספר את סיפור חג הפסח.

אפשר לשלב מתודה של הצגה/שיר/סיפור/יצירה/או כל מתודה העולה על רוחכם!

דיון מסכם:

- העם היהודי עבר תלאות רבות לאורך השנים, איך לדעתכם נשתמרה מסורת חג הפסח?
- מדוע נשתמרה המסורת הזאת? מה החשיבות של מסורת עבור עם?
- אילו עוד מסורות של העם היהודי אתם מכירים?
- איך חג הפסח מצוין בביתכם?

מערך 4 | פעולה בנושא: מה מיוחד באיזור הטיול שלנו?

זוהי פעולה שעל מנת לבנות אותה, עליכם לדעת מה מיוחד באיזור הטיול שלכם.

איך נעשה את זה?

לפניכם טבלת עזר, המכונה "טבלת מצאי". את הטבלה הזאת, עליכם לקחת לטיול ההכנה ולמלא לאורך המסלול, יחד עם מדריך הטיול, כל מאפיין מעניין מתחומים שונים שתתקלו בדרך. כך, כשתחזרו הביתה לאחר טיול ההכנה, תהיה בפניכם רשימת ממצאים שעליהם ניתן להכין פעילות.

בחרו מתוך הטבלה את התחומים המעניינים אתכם באופן מיוחד - והתמקדו בהם כשתבנו את פעולת ההכנה לקראת הטיול!

הערה למדריך:

זוהי פעולה שכדאי לבנות ברמה הצוותית. ניתן להעבירה בצורת תחנות כאשר כל תחנה מתמקדת במאפיין אחר באזור הטיול.

מה יקבלו החניכים בפעולה?

הכנה וטיפוח סקרנות לקראת היציאה לטיול.

מסרים מרכזיים:

בכל איזור בארץ יש מאפיינים שונים, ייחוד משלו ותחומים ללמוד ולחקור.

קריאה לפעולה:

צאו לטבע והכירו את הארץ!!

מהלך הפעולה:

העזרו בטבלה בעמוד הבא

מיקום במסלול	גיאוגרפיה	גיאולוגיה (קרקע/אדמה)	בוטניקה (צמחיה)	זואולוגיה (בעלי חיים)	אדם בעבר (היסטוריה)	אדם בהווה
	מבנה האזור, תצורות נוף נחל/הר/ים...	תופעות גיאולוגיות: מכתש, מעיין, מערה קרסטית...	חגורת צומח המאפיינת את האזור: צמחי מדבר, חורש, יער, עשבוניים וכן עצים, צמחים ופרחים ייחודיים...	בעלי חיים מיוחדים באזור ומצאי שלהם - קוצים של דרבנים, מחילות של זוחלים, עקבות נמרים...	אתר ארכאולוגי או אירוע היסטורי רלוונטי למסלול, החל מסיפור תנ"כי שהתרחש בו, אדם קדמון, קרב היסטורי וכו'...	אוכלוסייה מיוחדת - דרוזים, בדואים... היסטוריה עכשווית של האזור, סוגיות שמירת-טבע רלוונטיות
דוגמא: תחנה 1 - חאן סהרונים		מכתש רמון, עין סהרונים	צמחיית מעיינות - קנה/ סוף/ סמר	ראמים, יעלים	נבטים, דרך הבשמים	דרכי רכב 4*4

מערך 4 | פעולה בנושא: הכנה לטקס אביב

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- התנסות בתכנון פרויקט שכבתי
- העלאת המוטיבציה ליציאה לטיול אביב ומימוש השיא השנתי.

מסרים מרכזיים:

טקס אביב הינו השיא השנתי של כיתות ד'. זה הזמן שלהם לקבל את מרכז הבמה, לתרום להצלחת הטיול ולפתח את תחושת המסוגלות העצמית שלהם כחניכים צעירים בתנועה.

הערה למדריכים:

הפעולה מתקיימת בצורה שכבתית כהכנה לקראת השיא השנתי של שכבה ד' המתקיים במהלך טיול אביב. הפעולה דורשת הכנה ותכנון מראש. מומלץ לבחור נושא כללי העוסק בסוגיה המעסיקה את השכבה. בנוסף יש לתכנן חלוקת אחריות לכל קבוצה, הזמנת ציוד אם נדרש, תכנון מהלך הפעולה ויצירת טקס הולם. המטרה היא שבזמן הפעולה כל קבוצה תעבוד על התוצר. כלומר אם תרצו לקיים חשיבה משותפת עם החניכים, יש לעשות זאת בפעולה הקודמת.

מהלך הפעולה:

באחריות רכז ד'/צוות ד' לתכנן הצגה מקורית לשכבה לקראת טקס אביב. לדוגמא, הכנת סרטון פרסום עם תמונות ממהלך השנה, הכנת הצגה לחניכים ועוד. המטרה היא להכין פעילות הצגתית שתעלה את מוטיבציית השכבה לקראת טקס האביב.
ההצגה תכלול - מה זה שיא שנתי? הסבר על השיא השנתי שלהם ומה ירוויחו מקיום השיא השנתי.

הערה למדריך:

חשוב להשקיע בהכנת הפרסום, לפרסם את הפעולה וליצור התלהבות ביחס לפעולה על מנת שהחניכים יבינו שאירוע זה הוא אירוע ייחודי שכבתי. לאחר הפרסום יחולקו תחומי האחריות על הכנת הטקס לקבוצות השונות. רעיונות לוועדות ותחומי אחריות לקראת הטקס: כתיבת המסכת, הכנת השיר, הכנת ההצגה, פרסום הטקס, הכנת התפאורה, הכנת הריקוד, הכנת סרטון, שילוט, תלבושות ועוד.

הערה למדריך:

עבודתכם לא נגמרת כאן! עליכם לסייע לחניכים להוציא לפועל את התכניות שלהם! זכרו שהם ילדים בכיתה ד' וגם הפרוייקט הקטן ביותר הוא משמעותי וגדול עבורם. קשה להם לדמיין כיצד זה ייראה בסוף. עליכם לתפור יחד איתם ולא במקומם את כל הקצוות ולסייע להם בתהליך! שימו לב כי פעולת ההכנה לטקס האביב דורשת הכנה מראש של רכז השכבה ושל המדריכים.

מערך 4 | פעולה בנושא: הכרות עם מכבי העולמי

מה יקבלו החניכים בפעולה?

חשיפה להשתייכות למכבי העולמי.

מסרים מרכזיים:

מכבי היא תנועה יהודית עולמית הגדולה בעולם, לתנועה סניפים רבים בכל רחבי העולם.

מהלך הפעולה:

מתודה 1: סיפור הרקע

ניתן לחניכים את קטע המידע המצורף המספר על הקמתה של תנועת "מכבי" ונבקש מהם להמחיז אותו. ניתן לעשות זאת בחלוקה ל-2 קבוצות ותחרות ביניהן. לחלופין אפשרי שהמדריכים יתכננו מראש הצגה המתארת את סיפור הקמת תנועת "מכבי" עולמי והקשר שלה ל"מכבי הצעיר" על בסיס הקטע ויציגו אותו לחניכים. ניתן לעשות זאת באופן צוותי או להיעזר בצוות סדנאות:

מכבי תנועה עולמית נוסדה בשנת 1895 בקונסטנטינופול שבתורכיה (איסטנבול של ימינו) על רקע של אנטישמיות. קבוצה של מתעמלים יהודים שביקשה להצטרף למועדון הספורט המקומי, נדחתה בשל יהדותה ואז החליטה אותה קבוצה להקים מועדון ספורט יהודי שזכה להצלחה מרובה ובעקבותיו קמו מועדוני ספורט יהודים ברחבי אירופה, כשהבולטים שביניהם: "הכח וינה"; "בר-כוכבא ברלין"; "הגיבור פראג" ועוד. מאירופה התרחבה התנועה לאמריקה הלטינית, צפון אמריקה, אוסטרליה, דרום אפריקה וכמובן ישראל.

מטרותיה ויעדיה של מכבי תנועה עולמית הן חיזוקו של העם היהודי כגוף לאומי, תוך הדגשת מרכזיותה של ישראל בחיי העם היהודי וחיזוק ההמשכיות היהודית של קהילות ישראל בעולם. כל זאת באמצעות פעילות קהילתית ענפה בתחומי החינוך, התרבות והספורט - "נפש בריאה בגוף בריא". בתחום החינוך הוקמה תנועת ה"מכבי הצעיר" כגוף הנוער החינוכי של תנועת "מכבי" העולמית.

הערה למדריך: מטרותיה ויעדיה של מכבי תנועה עולמית הם חיזוקו של העם היהודי כגוף לאומי, תוך הדגשת מרכזיותה של ישראל בחיי העם היהודי וחיזוק ההמשכיות היהודית של קהילות ישראל בעולם. כל זאת באמצעות פעילות קהילתית ענפה בתחומי החינוך, התרבות והספורט - "נפש בריאה בגוף בריא".

מתודה 2: המרוץ למיליון - מכבי עולמי

נחלק את הקבוצה לזוגות או שלישיות. על כל קבוצה לעבור בין הארצות ולסיים את המשימות ובסיום כל משימה עליהם לקבל אישור לעבור למדינה הבאה.
(על הקבוצה לעבור לארץ/משימה שפנויה)

צרפת - מגדל אייפל: על החניכים להקים פירמידה אנושית. בסיום עליהם לעבור לתחנה הבאה.

איטליה - פיצת המזל (גלגל המזל): נכין עיגול המחולק ל - 8 משולשים כמו פיצה ומאחורי כל משולש כתובה שאלה על איטליה. על החניכים לענות נכון על 3 שאלות לפחות מתוך השמונה.

שאלות:

1. מהם 5 מרכיבים הכרחיים להכנת פיצה? (קמח, מים, שמן, עגבניות, גבינה, מלח, סוכר, שמרים)
2. איזו צורה יש לארץ איטליה? (מגף)
3. באיזו יבשת נמצאת איטליה? (אירופה)
4. מהי עיר הבירה של איטליה? (רומא)
5. מהם צבעי דגל איטליה? (אדום, לבן, ירוק)
6. איזו אישיות דתית חשובה גרה בשטח איטליה? (האפיפיור)
7. איזו יצירת אומנות מפורסמת צוירה על ידי לאונרדו דה-וינצ'י באיטליה? (המונה ליזה)
8. תנו שמות של 3 ערים איטלקיות? (רומא, פירנצה, מילאנו, פיזה, ונציה, נאפולי)

טורקיה - במדינה יש הרבה מים לכן המשימה היא מירוץ שליחים- החניכים צריכים להעביר את המים מדלי מלא לדלי ריק בעזרת כוס חד פעמים עם חור.

ספרד - מלחמת עגבניות - אכילת עגבניות בלי סכין ומזלג, תוך 30 שניות מקבלים את האישור לעבור תחנה.

גרמניה - בגרמניה חשוב הסדר. נסתדר מהחניכים להסתדר לפי... (למשל: גובה, תאריך לידה, אות ראשונה בשם, מידת נעליים ועוד) בזמן הקצר ביותר. ניתן להוסיף מגבלות כמו להסתדר לפי מבלי לדבר, בקפיצה על רגל אחת וכו'.

בולגריה - צריכים למנות 7 סוגי גבינות

הולנד - בהולנד יש נעליים מוזרות ולכן תקיים תחרות בין 4 נציגים - ריצת מריצה - חניך מרים את הרגליים של חניך אחר, אותו חניך נועל את הנעלים על היידיים ועליהם ללכת למרחק של 15 מטר.

יוון - אמפיתיאטרון: נבקש מהחניכים להציג למצוא ולהציג סיפור מהמיתולוגיה היוונית (למשל, אדיפוס, הרקולס, סיזופוס וכו')

ברזיל - עליכם להכין ריקוד קפוארה מסורתי.

ישראל - עליכם להכין מכתב לחניך הנמצא באחת הארצות ולספר קצת על הסניף שלך.

דיון מסכם:

- ספרו על פרט חדש שלמדתם מן הפעולה?
- האם ידעתם שהתנועה שייכת לתנועה עולמית?
- איזה עוד תנועות עם השם "מכבי" אתם מכירים?
- האם שמעתם על המכבייה?

המכבייה הוא אירוע ספורט יהודי המתקיים אחת ל - 4 שנים בישראל, במסגרתו מגיעים ספורטאים מכל העולם להתחרות בישראל - דבר אשר נותן הזדמנות למפגש בינינו לבין היהודים הפעילים ב"מכבי" העולמי במדינות שונות בעולם.

עזרים לפעולה

מכבי תנועה עולמית נוסדה בשנת 1895 בקונסטנטינופול שבתורכיה (איסטנבול של ימינו) על רקע של אנטישמיות. קבוצה של מתעמלים יהודים שביקשה להצטרף למועדון הספורט המקומי, נדחתה בשל יהדותה ואז החליטה אותה קבוצה להקים מועדון ספורט יהודי שזכה להצלחה מרובה ובעקבותיו קמו מועדוני ספורט יהודים ברחבי אירופה, כשהבולטים שביניהם: "הכח וינה"; "בר-כוכבא ברלין"; "הגיבור פראג" ועוד. מאירופה התרחבה התנועה לאמריקה הלטינית, צפון אמריקה, אוסטרליה, דרום אפריקה וכמובן ישראל.

מטרותיה ויעדיה של מכבי תנועה עולמית הן חיזוקו של העם היהודי כגוף לאומי, תוך הדגשת מרכזיותה של ישראל בחיי העם היהודי וחיזוק ההמשכיות היהודית של קהילות ישראל בעולם. כל זאת באמצעות פעילות קהילתית ענפה בתחומי החינוך, התרבות והספורט - "נפש בריאה בגוף בריא". בתחום החינוך הוקמה תנועת ה"מכבי הצעיר" כגוף הנוער החינוכי של תנועת "מכבי" העולמית.

מערך כוחה של קבוצה

#המדריך למדריך

מערך 5 | פעולה בנושא: מהו חבר טוב

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- בחינה ערכית של המונח "חבר".
- חומר למחשבה על ערכה של חברות אמיתית.
- הזדמנות לבחור להיות חבר טוב.

מסרים מרכזיים:

חברות טובה היא חברות הדדית וחיובית לשני הצדדים. עלינו לבחון אילו ערכים חשובים לנו על מנת שנדע אילו חברים לחפש ואילו חברים להיות.

מהלך הפעולה:

הרעיון מאחורי הפעולה הוא לגרום לחניכים לחוות כל ערך לפני שהם מחליטים מה מרכיב את ה"חבר הטוב". נחלק את החניכים לשתי קבוצות ונערוך ביניהם תחרויות. כל ניצחון מביא כסף לקבוצה. בסוף התחרויות נערוך מכירה פומבית של ערכים מהם מורכבת חברות אמיתית. הם יבחרו את המרכיבים החשובים בעיניהם.

תחרות 1 (ערך האמון) נקשור כופת לצורת עיגול, וכל חניך יחזיק את הכופת וימתח אותו, כך יווצר מעגל מתוח. על החניכים לשבת ולעמוד בזמן שהם מחזיקים בכופת. מצליחים- 100 ש"ח לקבוצה הראשונה שמצליחה, 50 לשנייה.

תחרות 2 (ערך האחווה) שתי הקבוצות ישחקו במקביל תופסת עכברים, כאשר התופס מקבוצה אחת צריך לתפוס את הילדים מהקבוצה השנייה. הילדים בעצם "מסתכנים" על מנת "להציל" את חבריהם. מחליטים על זמן מסוים שבסופו הקבוצה שיש לה פחות ילדים תפוסים מנצחת. 100 למנצחים 50 למפסידים.

תחרות 3 (ערך האחריות) נעמיד את החניכים בטור, כשכולם עוצמים עיניים ורק האחרון עם עיניים פקוחות. כל אחד שם את ידיו על כתפיו של זה שלפניו. המטרה של החניך עם העיניים הפקוחות היא לכוון את הקבוצה להגיע למקום שמסומן מראש. בשביל לפנות ימינה הוא יטפח על כתף ימין של זה שלפניו, כך יעבור הלאה עד הראשון שיפנה וישנה את כיוון התנועה. בשביל לעצור יטפח על שתי הכתפיים. כך בעצם לחניך האחרון יש אחריות על שאר ילדי הקבוצה. הקבוצה הראשונה שמגיעה- 100, הקבוצה השנייה - 50.

תחרות 4 (ערך האכפתיות) נבחר נציג לכל קבוצה. ניתן לכל נציג שני כרטיסים- אדום וירוק. כל פעם הקבוצה מתייעצת ומחליטה איזה כרטיס הנציג ישלוף. אם שניהם שולפים אדום, שתי הקבוצות מקבלות 100, אם שניהם מוציאים ירוק, שתי הקבוצות מחזירות 100 ש"ח. אם אחד אדום ואחד ירוק, הירוק מקבל 100 והאדום משלם 100. המטרה היא להרוויח כמה שיותר כסף. לאחר כמה סבבים ניתן להם לערוך משא ומתן עם הקבוצה השנייה.

תחרות 5 (הקשבה) נבחר חניך אחד מכל קבוצה שיקבל את הוראות המשימה הקבוצתית הכתובות על דף. כלל החניכים יכולים לדבר אך החניך שקיבל את ההוראות לא יכול לדבר. על הקבוצה לנסות ולהקשיב לחניך בדרכים השונות בהן הוא מנסה להסביר את המשימה.

המכירה הפומבית- הערכים לקנייה

כדאי להקריא את כל הרשימה בפני החניכים לפני המכירה על מנת שיתכננו מה הם הכי רוצים לקנות (זה גם יעורר דיון מעניין בקבוצה על איזה ערכים יותר/פחות חשובים, אילו ערכים שליליים וצריך להמנע מלקנות אותם).

אחריות / נתינה / כבוד / אמון / אחווה / אכפתיות / תמיכה / אהבה / אדיבות / אופטימיות / ביטחון / הקשבה / ויתור / חמלה / יושר / כיף / אכזריות / אשמה / השפעה / ניצול / התחשבנות / הדדיות

החניכים יצטרכו לבחור ממה הם חושבים שהחבר המושלם מורכב, ולקנות במכירה את מרכיביו.

דיון מסכם:

- אילו ערכים באו לידי ביטוי במשחקים הראשונים ששיחקנו: אמון, אחווה, אחריות, אכפתיות הקשבה - למה כל אלה חשובים כל כך בחבר?
- חישבו על החבר הכי טוב שלכם - אילו תכונות חיוביות יש לו?
- מה עושה אותו חבר כל כך טוב?
- האם החברות שלנו הדדית? במה אני חבר טוב אליו?
- האם כולנו רואים חברות באופן זהה?
- מתי אתם מרגישים שהם מתנהגים כמו חברים טובים?

 # עזרים לפעולה:

כופת

2 כרטיסים ירוקים, שני כרטיסים אדומים,

כסף מזויף בשטרות של חמישים ומאה

50
100
200

ערכים לקנייה

אחריות	נתינה	כבוד
אמון	אחווה	אכפתיות
תמיכה	אהבה	אדיבות
אופטימיות	בטחון	

הקשבה	ויתור	חמלה
יושר	כיף	אכזריות
אשמה	השפעה	ניצול
התחשבות	הדדיות	

מערך 5 | פעולה בנושא: אנטישמיות כרקע להקמת תנועת מכבי

מה יקבלו החניכים בפעולה?

ידע לגבי האנטישמיות שהובילה להקמת תנועת מכבי.

מסרים מרכזיים:

אנטישמיות הייתה קיימת בערך מאז היווצרות העם היהודי, עוד הרבה לפני תקופת השואה וממשיכה אפילו היום במקומות מסויימים בעולם.
ישנו ציר מקשר בין האנטישמיות באירופה והקמת תנועת מכבי.
לתנועות הנוער תפקיד חשוב בעיתות משבר חברתיות.

מהלך הפעולה:

מתודה 1: גזענות

נשחק עם החניכים תופסת, לאחר הסיבוב הראשון נגביל את השחקנים, נגיד ש - "רק חניכים עם עיניים חומות יכולים להמשיך לשחק", לאחר עוד סבב ניתן עוד הגבלה, "רק חניכים בעלי נעליים כחולות יכולים להמשיך לשחק" וכן הלאה.

דיון:

- פנייה לילדים שלא יכלו להשתתף במשחק - כיצד הרגשתם?
- פנייה לילדים שיכלו להשתתף במשחק - כיצד הרגשתם?
- האם אתם מכירים ביטוי שיכול לתאר את מה שקרה במהלך המשחק? (אפליה, גזענות וכו').
- כיצד הביטויים מתקשרים למאורעות שקרו בשואה?

מתודה 2: אנטישמיות

נציג בפני החניכים תמונות מתעמולות אנטישמיות.

- איך מוצגים האנשים בתמונה? מהם המאפיינים החיצוניים?
- האם הם אנשים טובים? נעימים? האם הייתם רוצים לעשות איתם עסקים?

כך הוצגו היהודים על ידי שונאיהם לאורך הדורות, ותעמולה מסוג כזה הובילה לשנאה ורדיפת היהודים.

הערה למדריך: נסה לקשר את הדיון לפעולה על סטראוטיפים שעברנו לפני כמה שבועות.

נקריא לחניכים את הקטע הבא המספר על הרקע להקמת המועדון הראשון של מכבי!

> המועדון הראשון של מכבי הוקם בקונסטנטינופול (כעת איסטנבול), ב-1895, כאשר קבוצה של צעירים יהודים, שרצתה להירשם למועדון ספורט, סורבה בגלל יהדות חבריה. מועדון מכבי בקונסטנטינופול זכה להצלחה גדולה ובעקבותיו הוקמו מועדונים יהודים דומים בערים נוספות באירופה, מועדונים שנשאו שמות דוגמת "הכוח", "בר כוכבא", "הגיבור" וכדומה.

דיון:
מדוע לדעתכם אלו השמות שנבחרו למועדונים? מה רצו היהודים באירופה להביע בבחירת השמות? אילו רגשות זה מעורר בכם?

מתודה 3:
החניכים יתחלקו לשתי קבוצות ויכינו לעצמם דגל, לאחר מכן ישחקו את משחק הדגל. לאחר מכן נקריא להם את הקטע על תנועת מכבי צעיר בשואה.

הערה למדריך: יש לבחור שם עוצמתי לקבוצה שייכתב על הדגל, ניתן להיעזר בר־עיונות מן הקטע שנקרא.

דיון:
- מדוע הכנתם את הדגל שלכם בצורה הזו? האם לדגל היה חשיבות?

נקריא לחניכים את הקטע הבא על מכבי הצעיר בשואה:

> ערב הגירוש למחנות הריכוז וההשמדה נערך בהשתתפות בני הנוער והמדריכים בחוות ההכשרה של תנועת "מכבי צעיר" ליד העיירה ארנסדורף (Ahrensdorf) בגרמניה, טקס שבו נגזר דגל ההכשרה ל - 12 חלקים שחולקו בין מדריכי ההכשרה. הם התחייבו להיפגש מחדש בארץ ישראל ולאחד את חלקי הדגל ליחידה אחת. מבין שנים-עשר המדריכים שרדו את השואה שלושה, בהם אנליזה בורינסקי, היחידה שהצליחה להביא את חלק הדגל שלה לארץ ישראל.

- למה לדעתכם לחברי התנועה בשואה היה חשוב לשמר את הדגל?
- מה הוא סימל עבורם?
- אילו סמלים יש לנו היום בתנועה ובמדינה שחשוב לנו לשמור עליהם ולהעביר הלאה לדורות הבאים?

עזרים לפעולה

מערך 5 | פעולה בנושא: הקמת מדינת ישראל בראי כוחה של קבוצה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- ידע על הקבוצות שהקימו את מדינת ישראל ואופן פעולתם.
- מוטיבציה לפעול כקבוצה על מנת לחולל שינויים.

מסרים מרכזיים:

קבוצות של אנשים הקימו בתושייה רבה את המדינה, ה"ביחד" שהם יצרו נתן להם כוח להצליח במשימה הבלתי אפשרית הזו. הקבוצה נותנת לי כוח.

מהלך הפעולה:

נקבל את פני החניכים כחלוצים המקימים את המדינה בשנת 1946. נלבש כובע טמבל, ונכנים את חולצת החאקי למכנסיים כדי לייצר אווירת חלוצים. על הקיר נתלה מפה של ארץ ישראל ונסביר לחניכים שעוד מעט עומדים להגדיר את הגבולות של מדינת ישראל וכדי להגדיל כמה שיותר את השטח שלנו יש לעשות מלא משימות. בסיום כל משימה הם יקימו למעשה את היישוב ויקבלו את הדגל עם שם היישוב שהקימו. עלינו להסביר את זה לחניכים כסיפור קרב, לרתום אותם למשימה של הרחבת הגבולות שלנו לדרום שמלא עכשיו בבדואים מה שאומר שבהחלטה על הגבולות שלנו הערבים יקבלו את כל שטחי הנגב שהם 3/2 משטחי הארץ. אסור שהבריטים יתפסו אותנו, לכן יש לנו בדיוק 30 דקות להצליח לעשות את כל המשימות בזמן שהם שותים את התה שלהם אחר הצהריים.

11 המשימות:

- יש לעשות פירמידה אנושית
- יש לעבור מקצה אחד של החדר לשני כשכולם עומדים על כסאות.
- יש לכתוב את שם הקבוצה בעזרת אבנים.
- לעשות שרשרת חאקי באורך עשרה מטרים.
- לסיים כמות גדולה של מים כקבוצה (על המדריך לבחור כמות המתאימה לקבוצתו).
- לעמוד במעגל ולהחזיק ידיים, לשבת ולקום יחד 10 פעמים.
- לספור בקול רם עד 21 כקבוצה ללא סדר מוגדר כשאסור להגיד מספרים פעמיים.
- לעשות פרמידה בגובה מטר מכוסות חד"פ.
- להמציא מורל חדש לשכבה.
- להחזיק ידיים במעגל- המטרה להפוך את המעגל כשכולם יהיו עם הפנים החוצה בלי לעזוב ידיים.
- לשחק 21 מסירות עם כדור (צריך להתמסר 21 פעמים, אם כדור נופל, צריך להתחיל מהתחלה).

רשימת הישובים לדגלים:

- אורים (גרין) - 5 ק"מ דרום-מזרחית לגבולות. קבוצות נוער יוצאי בולגריה מתנועות גורדוניה והמכבי הצעיר מחבר הקבוצות, עלו על אדמות גרין, מבסיס יציאה בגבולות. השטח- 1800 דונם.
- בארי (נאח'ביר) - 6 ק"מ דרומית מערבית לבארות יצחק. גרעיני הנוער העובד, הצופים והחלוץ עלו על אדמות נח'ביר, מבסיס יציאה בבארות יצחק (ליד עלומים של היום) השטח- 5200 דונם.
- גל און (חירבת מוסג'ת) - 6 ק"מ מזרחה לגת. יוצאי פולין מתנועת השומר הצעיר וחברי גרעין "ציון" מצפון אמריקה, עלו על אדמות חורבת מוסג'ת, מבסיס יציאה בגת. השטח- 3000 דונם.
- חצרים (קלטה) - 8 ק"מ מערבה לבית אשל. חברי קבוצת הצופים ג', מבסיס יציאה בבית אשל. השטח- 3000 דונם.
- כפר דרום (דיר אל בלח) - כ- 1 ק"מ מזרחית לתחנת הרכבת של דיר אל בלח. גרעין הפועל המזרחי עלה על אדמות דיר אל בלח, מבסיס יציאה בבארות יצחק.
- משמר הנגב (ביר מנסורה) - 15 ק"מ דרומית לרוחמה. גרעין הנוער הבורוכובי וכן פליטי שואה מצרפת, בלגיה ופולין, עלו על אדמות ביר מנסורה, מבסיס יציאה ברוחמה. השטח- 8600 דונם.
- נבטים - 10 ק"מ מזרחית לבית אשל. אנשי החלוץ מעיראק, עלו על אדמות מדסוס מבסיס יציאה בבית אשל.
- נירים - 12 ק"מ מערבית לגבולות. גרעין השומר הצעיר וקבוצת נוער עולה מאירופה, עלו לאדמות דנגור מבסיס יציאה בגבולות. השטח - אין מידע.
- קדמה (תל תורמוס) - שתי קבוצות הכשרה של הנוער העובד הקיבוץ המאוחד, עלו על אדמות תל תורמוס מבסיס יציאה בכפר מנחם. השטח - 3000 דונם.
- שובל (ביר זבאלה) - גרעיני השומר הצעיר מהארץ ומדרום אפריקה וגרעין ממעפילי פאטריה, עלו על אדמות ביר זבאלה, מבסיס יציאה ברוחמה. השטח- 2700 דונם.
- תקומה (סומרה) - גרעין דתי של הפלמ"ח ועולים מטורקיה, רומניה, הונגריה ותונים, עלו על אדמות סומרה, מבסיס יציאה בבארות יצחק. השטח- 1600 דונם.

אחרי כל המשימות והדגלים שהרווחנו, חוזרים למפת ארץ ישראל וממקמים את הדגלים במפה.

נשאל את החניכים:

- איך היו לכם המשימות?
- מה גרם לכם לעבור אותן בהצלחה?
- איך היה לעשות את הדברים כקבוצה?
- הייתם מצליחים אותו דבר לבד?
- איך היה למקם את הדגלים? הרגשתם שהרחבתם את הגבולות של הארץ?

נספר לחניכים שזה בעצם סיפור אמיתי, שקבוצות מתיישבים הקימו תוך יום 11 נקודות התיישבות בנגב ובזכותם כל הנגב נחשב בגבולות ישראל. הם עשו את זה בלילה והלכו ברגל באופן חשאי ועבדו יחד על מנת להרחיב את הגבולות שלנו- ממש כמו שעשינו עכשיו.

• האם הם מעוררים בכם השראה?

קריאה לפעולה- להמשיך ולחקור על הקמת מדינת ישראל וסיפורים על הקמתה.

ציוד:

מפת ישראל גדולה

דגלים עם שמות היישובים

כובע טמבל וסנדלים להופעה של המדריכים

בקבוקי מים

כוסות חד"פ

עזרים לפעולה

תנועת הנוער המכבי הצעיר

(יהושע) ישמעאל
(יעקב) אלעזר
(יעקב) יוסף
(יעקב) בנימין
(יעקב) דן
(יעקב) נפתלי
(יעקב) גד
(יעקב) אשר
(יעקב) יששכר
(יעקב) זבולון
(יעקב) ראובן
(יעקב) שמעון
(יעקב) לוי
(יעקב) יהודה
(יעקב) יוסף
(יעקב) בנימין

מערך 5 | פעולה בנושא: סמליות במדינה- סמל המדינה ודגל המדינה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- הכרות מעמיקה עם דגל המדינה וסמל המדינה.
- תחושת הזדהות, גאווה ושייכות למדינה.

מסרים מרכזיים:

לכל אירגון או מוסד יש סמל שמטרתו - לייצג את המסרים המרכזיים לשמם האירגון. מדינת ישראל מייצגת את העם היהודי, ושואפת לשלום בתוכה ובין שכניה.

מהלך הפעולה:

מתודה 1 - גאווה ישראלית

בחלל יתנגנו מיטב השירים של יום העצמאות (כחול ולבן זה הצבע שלי- לדוגמא). נשחק את "משחק הפסלים" ובכל סבב נבקש לעשות פסל עם משמעות אחרת הקשורה לישראליות. בסבב הראשון - אוכל ישראלי, סבב שני - מפת ישראל, סבב שלישי - עם חזק, סבב רביעי - מגן דוד סבב חמישי - ישראל זה הבית, וכן הלאה. בסבב האחרון, נבקש שכל אחד יעמוד בצורה של מה שהוא מאחל למדינה.

מתודה 2 - סוגי דגלים

יש להכין פלקט עליו תלויים דגלים שונים - דגל המדינה, דגל הגאווה, דגל של עיר, דגל של מדינה אחרת, דגל התנועה, דגל הצבא. כל חניך בתורו מקבל שם של דגל ועליו להתאים את שם הדגל לדגל עצמו בצורת "פרה עיוורת".

דיון:

- למה צריך בכלל דגל למסגרת כלשהי? מה דגל מייצג?
- מה דגל נותן לקבוצה?

מתודה 3 - הצעה לדגל מחודש

נקריא לחניכים את הקטע הבא:

טרם הקמת המדינה היו הצעות שונות לאיך ייראה דגל ישראל. להרצל היה חזון לאיך תיראה מדינת ישראל לאחר שתוקם. כחלק מהחזון, הרצל קבע כי יהיו 7 שעות עבודה ביום במשק הישראלי. הרצל הציע רעיון לדגל עם שבעה כוכבים עליו בהתאם ל-7 שעות העבודה ביום. דגל ישראל שאנחנו מכירים היום היה בעבר הדגל של התנועה הציונית ושל המושבה ראשון לציון. בגלל הזדהות של חלק נכבד מהעם עם הדגל בעקבות מה שסימל בעבר, נבחר לבסוף ברוב קולות להוות את דגל המדינה.

לאחר הקריאה נחלק לכל חניך וטושים ונבקש מהם לצייר דגל ישראל חדש על פי דעתם. לאחר מכן כל חניך שירצה יוכל לשתף מדוע צייר את הדגל כפי שצייר.

מתודה 4 - "פינות" על הדגל

נשחק את המשחק "פינות" באופן משודרג: נגדיר לכל פינה מספר. בכל פעם נקריא שאלה ו-4 תשובות אפשריות, כאשר כל פינה מסמלת תשובה אחרת בהתאם למספרים. על החניכים לענות על החידה על ידי מענה על תשובה לא נכונה - כלומר, ישנה פינה אחת שמסמלת את התשובה הנכונה, בה לא נרצה לעמוד ויהיו לנו שלוש פינות אחרות בהן נוכל לעמוד בלי להיפסל. נגביל את מהלך המענה לשאלה והעמדות בפינות בזמן. החניך שנעמד בפינה של התשובה הנכונה נפסל. המשחק נגמר כאשר כלל החניכים התבלבלו או טעו ונעמדו בפינות נכונות - ונפסלו.

החידות:

1. מדוע הדגל כחול לבן?

א. כי הצבע הכחול והלבן מרגיע.

ב. בגלל צבעי העניבה.

ג. צבעי הטלית.

ד. מסמל את הים התיכון - הכחול ואת ים המלח - המלח הלבן.

2. מה מקור שני הפסים מצדדיו של המגן דוד?

א. בגדיו של הכהן הגדול.

ב. קריעת ים סוף.

ג. רמז לפסי הטלית.

ד. כל התשובות נכונות.

3. כיצד נראה הדגל שהרצל הציע?

א. עם דמותו של הרצל עליו בצבע שחור לבן.

ב. יונת שלום עם עלה של זית בפה על רקע לבן.

ג. עם שבעה כוכבים עליו.

ד. עם מנורת שבעת הקנים.

4. של איזה מסגרות היה דגל ישראל טרם נבחר להיות דגל ישראל?

א. התנועה הציונית.

ב. ראשון לציון.

ג. הרצליה.

ד. תשובות א' ו-ב' נכונות.

5. מתי דגל ישראל נבחר?

א. לפני קום המדינה.

ב. ביום קום המדינה.

ג. לאחר קום המדינה.

ד. לא ידוע.

6. במהלך הקרבות על הנגב, הגיעו חיילים ישראלים לכבוש את העיר הדרומית ביותר במדינה, אך הבעיה הייתה שלא היה להם דגל ישראל. החיילים לקחו סדין וציירו עליו את דגל ישראל - דגל הנקרא "דגל הדיו", אותו הציבו כסמל לכיבוש העיר. מהי העיר הדרומית ביותר במדינה?

א. באר שבע

ב. תל אביב

ג. קרית גת

ד. אילת

מתודה 5 - יצירת הסמל מחומרים שונים

נבקש מהחניכים ליצור את סמל המדינה מחומרים שונים שהם מוצאים בחוץ, ללא הצגת הסמל לפני. עליהם להיעזר רק בידע קודם שלהם.

הערה למדריך:

ניתן לשלב הגבלות על החניכים בזמן יצירת סמל המדינה, למשל ליצור את הסמל עם ידיים משולבות, בקפיצה על רגל אחת ועוד.

לאחר יצירת הסמל נציג לחניכים את סמל המדינה ונסביר את מרכיבי הסמל:
מנורת שבעת הקנים: מסמלת את המנורה שעמדה במרכז בית המקדש ומהווה סמל יהודי. סמל המדינה נמצא בשער כנסת ישראל.
עלי הזית: מסמלים רצון ושאיפה לשלום על בסיס הסיפור של תיבת נוח - לאחר שנוח והחיות הסתגרו בתיבה בזמן הסערה הגדולה שהייתה בעולם, היונה חזרה אל נוח עם עלה של זית בפה, דבר אשר סימל שהסערה פסקה ושלום שורר בעולם. מאז מסמל עלה הזית והיונה הלבנה עם עלה הזית בפה את סמל השלום.
צורת המגן: תוחמת את הסמל ומסמלת כוח ואצולה.

דיון מסכם:

- מה זה בשבילכם להיות ישראלי?
- מה הדבר האהוב עליכם בישראל?
- לשם מה מדינה זקוקה לסמלים? איזה עוד אירגונים עם סמלים אתם מכירים? (מכבי, בית הספר...)
- מהו המסר העומד מאחורי דגל המדינה/סמל המדינה?
- האם אתם מזדהים עם המסר הזה?

עזרים לפעולה

ASHLAND, MASSACHUSETTS
Incorporated 1846

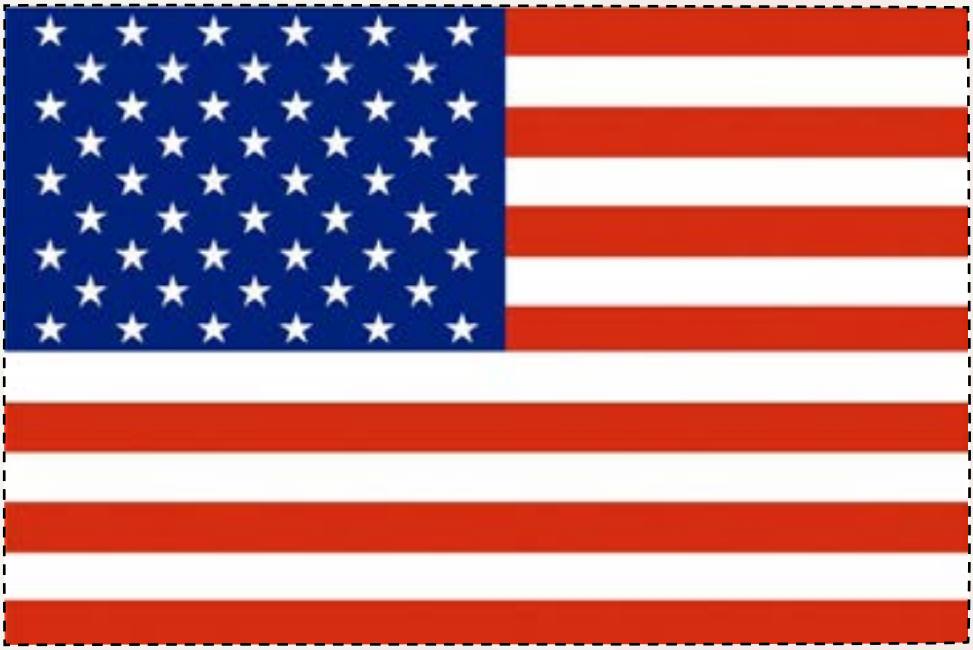

תנועת הנוער
ה"מכבי הצעיר"

צבא ההגנה לישראל

ישראל

מערך 5 | פעולה בנושא: ל"ג בעומר

מה יקבלו החניכים בפעולה?

ידע על מהי מדורה טובה, בטיחותית, **וידידותית לסביבה!**

מסרים מרכזיים:

ההכנות המקדימות למדורה וההתנהלות במהלכה חשובים לשמירה על הבריאות ועל איכות הסביבה.

מהלך הפעולה:

במהלך הפעולה נבנה עם החניכים מדורה.

הערה למדריך: חשוב לשים לב להנחיות חוזר מנכ"ל של משרד החינוך:
לכל אירוע שמתבצע בו שימוש באש בבית הספר או בתנועת הנוער ימונה אדם בוגר ואחראי על האירוע, והוא יתודרך ויפעל לפי הנחיות נוהל זה. תכנית הבטיחות, סידורי הבטיחות וכללי ההתנהגות של האירוע יאושרו על ידי מנהל בית הספר.

מדורה עלולה לגרום לכוויות כתוצאה ממגע עם האש או מקרבה אליה ועל כן יש להקפיד על הנחיות הבטיחות ולתת תשומת לב מיוחדת לנושא. לפעולה זאת נצטרך עמדת כיבוי כולל מטף.

שלב א' - נבחר עם החניכים את סוג המדורה המתאים לתנאי השטח והקבוצה אותה נבנה:

1. מדורת כוכב:

מדורת שמירה, מפיצה חום רב אבל אור מועט.

בנייה:

א. הנח כשישה בולי עץ כשהקודקוד במרכז והחלק העבה בחוץ

ב. בנה במרכז פירמידה קטנה מחומרי ליבה וחומרי הצתה.

2. מדורת קונוס:

בנויה בצורת קונוס

משמשת לחימום וקלה לבנייה

בנייה:

א. הנח את חומרי ההצתה

ב. מעליהם הנח את חומרי הליבה והשאר פתח להדלקת חומרי ההצתה

ג. הנח את חומרי הבערה והשאר את הפתח להדלקת חומרי ההצתה

ד. הדלק את חומרי ההצתה

3. מדורת מזבח:

מפיצה חום רב וצורתה כמזבח

בנייה:

א. הנח את חומרי ההצתה וחומרי הליבה

ב. הנח שני בולי עץ במקביל

ג. הנח מעליהם עוד שניים במקביל ובמאונך לקודמם

ד. המשך עד לסגירת החור שבאמצע

ה. הדלק את חומרי ההצתה.

4. מדורת פירמידה:

משמשת להפצת אור רב. ככל שתהיה גבוהה יותר תפיץ יותר אור ותיראה למרחוק.

בנייה:

א. בנה מסגרת מבולי עץ

ב. בתוך המסגרת בנה כמו מדורת קונוס רק שחומרי הבערה שלה (בולי העץ) יהיו גבוהים בהרבה, ככל שהם יהיו יותר גבוהים המדורה תהיה יותר גדולה.

ג. לאחר בניית הקונוס הכנס לתוך הקונוס כמות נכבדת של חומרי ליבה והצתה והשאר פתח להדליקם בכיוון הרוח.

שלב ב' - הנחיות בטיחות: והכנות להדלקת האש

ניצור עם החניכים מעגל אבנים מסביב למדורה (לפני שמדליקים) ונסביר להם את החשיבות לכך שהמדורה לא תתפשט.

נסביר לחניכים כי בחירת מקום המדורה הוא חשוב, לא מקום עם קוצים ולא מתחת לעצים.

שלב ג' - מיון חפצים לשריפה

לאחר הדלקת המדורה נעמוד עם החניכים במרחק בטיחות ונוציא בכל פעם מהשקית חפץ והחניכים יצטרכו להגיד האם אנחנו יכולים לזרוק את זה למדורה והאם לא.

דוגמה: נוציא שקית ניילון ונשאל: "האם מותר או אסור לשים את השקית במדורה"?

על כל פריט נסביר מדוע מותר / אסור לזרוק אותו על מנת שילמדו לעתיד.

אסור	מותר
נילון (פולט גזים רעילים)	קרשים
פלסטיק (פולט גזים רעילים)	עלים יבשים
גומי (פולט גזים רעילים)	ענפים שנפלו
קופסאות שימורים (מתחמם בואקום ומתפוצץ - מסוכן!!)	נייר / אוכל
נפצים וחומרים דליקים (מסוכן!)	
צמחים ירוקים (פולט עשן ולא בריא לצמחיה)	

הוראות הדלקה ובניית המדורה (עמודים 2-3)

http://www.mtz.org.il/imgs/site/ntext/14.pdf

הערה למדריך:

ניתן להוסיף פעילויות הווי מסביב למדורה - מרשמלו על האש, להכין שירון עם שירים שנוכל לשיר מסביב למדורה, סיפורי צ'יזבטים.

שלב ד' - כיבוי המדורה בצורה בטיחותית.

שופכים מים וחול על המדורה, דואגים שלא יישאר עשן ולא נראה גחלים דולקים, בסופו של דבר נכנסה את כל המדורה בחול.

מדורת כוכב:

מדורת שמירה, מפיצה חום רב אבל אור מועט.

בנייה:

א. הנח כשישה בולי עץ כשהקודקוד במרכז והחלק העבה בחוץ

ב. בנה במרכז פירמידה קטנה מחומרי ליבה וחומרי הצתה.

מדורת קונוס:

בנויה בצורת קונוס משמשת לחימום וקלה לבנייה

בנייה:

א. הנח את חומרי ההצתה

ב. מעליהם הנח את חומרי הליבה והשאר פתח להדלקת חומרי ההצתה

ג. הנח את חומרי הבערה והשאר את הפתח להדלקת חומרי ההצתה

ד. הדלק את חומרי ההצתה

מדורת מזבח:

מפיצה חום רב וצורתה כמזבח

בנייה:

א. הנח את חומרי ההצתה וחומרי הליבה

ב. הנח שני בולי עץ במקביל

ג. הנח מעליהם עוד שניים במקביל ובמאונך לקודמם

ד. המשך עד לסגירת החור שבאמצע

ה. הדלק את חומרי ההצתה.

מדורת פירמידה:

משמשת להפצת אור רב. ככל שתהיה גבוהה יותר תפיץ יותר אור ותיראה למרחוק.

בנייה:

א. בנה מסגרת מבולי עץ

ב. בתוך המסגרת בנה כמו מדורת קונוס רק שחומרי הבערה שלה (בולי העץ) יהיו גבוהיסבהרבה, ככל שהם יהיו יותר גבוהים המדורה תהיה יותר גדולה.

ג. לאחר בניית הקונוס הכנס לתוך הקונוס כמות נכבדת של חומרי ליבה והצתה והשאר פתח להדליקם בכיוון הרוח.

מערך 5 | פעולה בנושא: רעות וחברות בראי ימי הזכרון

מה יקבלו החניכים בפעולה?

• חשיבה על המושגים "חברות" ו"רעות"
• חשיפה לסיפורי הקרבה ורעות שקרו במהלך מלחמות ישראל

מסרים מרכזיים:

פעמים רבות חברות נמדדת בעת מצוקה, וניתן להתייחס לעניין בחיי היום יום.
ביום הזיכרון זו הזדמנות לראות כיצד חברות ורעות מביאה אף להקרבת חיים.

מהלך הפעולה:

מתודה 1: שמש אסוציאציות

נכתוב על בריסטול גדול את המילה "רעות", ונבקש מהחניכים להגיד מה עולה להם בראש כשהם שומעים את המילה "רעות". נבקש מהחניכים להסביר במילים שלהם מהי רעות לדעתם. לאחר מכן נקרא יחד את ההגדרה למילה לרעות:
רעות - חברות עמוקה בין בני אדם. חברות שבה אנו מרגישים שאנו מוכנים לעשות הכל עבור האדם השני.

מתודה 2: על חברות בחיי היום - יום

נתלה בקצה אחד של החדר את השלט "מסכימ/ה" ובצד השני את השלט "לא מסכימ/ה". נקריא בפני החניכים היגדים הקשורים לחברות ונבקש מהם לעמוד במיקום השלט שהכי מתאים לתחושתם לגבי ההיגד.

ההיגדים:

1. חבר טוב תמיד יהיה שם בשבילי, גם אם אני לא אהיה שם בשבילו
2. חברות אמיתית לא נמדדת בכמות הזמן שמבלים ביחיד - אלא באיכות הזמן המשותף
3. אני אף פעם לא רב עם החבר הכי טוב שלי
4. לפעמים קשה לי לדעת מי חבר שלי באמת
5. חבר טוב הוא כזה שתמיד יבוא לעזרתי כשאצטרך
6. אני אף פעם לא אאכזב חבר
7. בשביל חבר שלי הייתי מוכן להקריב את חיי

(אפשר להוסיף עוד היגדים)

נשאל את החניכים:

- האם הייתה הסכמה לגבי כל ההיגדים?
- מהי חברות אמיתית בעיניכם?
- מתי היא נמדדת?
- תנו דוגמאות למקרים בהם עזרתם או נעזרתם בחבר בעת צרה.
- תנו דוגמאות למקרים בהם הקרבתם משהו יקר מאד בשבילכם עבור חבר או להיפך.

הערה למדריך:

ביום הזיכרון אנו נחשפים לאלפי סיפורים שבהם ההקרבה מגיעה עד הקצה, וחיילים מקריבים את חייהם על מנת להציל את חבריהם בשדה הקרב, בחרנו בשני קטעים ונציג אותם כעת.

מתודה 3: חברות והקרבה בקרב

נחלק את הקבוצה לשתי קבוצות, כל קבוצה מקבלת סיפור ולומדת את הסיפור עם המדריך. לאחר מכן על כל החניכים להציג את הסיפור בפני הקבוצה השנייה

סיפור 1

רועי קליין - בשנת 1993 התגייס לצה"ל, התנדב לצנחנים בהמשך שב לשירות קבע ושימש כמפקד פלוגה ביחידת אגוז. בשנת 2001 קיבל ציון לשבח מאלוף פיקוד המרכז על תפקודו במארב ליד שכם שבו הרג הכוח שבפיקודו חמישה מחבלים פלסטינים. לאחר מכן מונה לתפקיד סמג"ד 51 של חטיבת גולני.

בתפקיד זה לחם קליין במלחמת לבנון השנייה. במהלך הקרב בבינת ג'בייל נזרק רימון יד לעבר הכוח שעליו פיקד. **קליין זינק על הרימון, עצר בגופו את הפיצוץ ונהרג**. במעשהו הציל את חיי יתר החיילים ששהו בסמוך. חייליו סיפרו כי בעודו גוסס מפצעיו, דיווח בקשר על מותו, זעק "שמע ישראל" ומסר לסרן איתמר כץ, אשר לקח את הפיקוד על הכוח, את מכשיר הקשר המוצפן ("ורד הרים") שברשותו. בעקבות מעשיו הוענק לו עיטור העוז.

הערה למדריך:

מומלץ לצפות לפני בסרט "ובכל נפשך - סיפורו של רועי קליין ז"ל". ניתן למצוא את הסרט .www.roiklein.co.il בנוסף לקריאת הקטע ניתן לצפות יחד עם החניכים בקטע מהסרט (האורך המלא של הסרט הוא 40 דקות).

סיפור 2

הם התקדמו לאט. הכל היה רגוע.
מנגד הנהר וגומא מרשרש
פתאום רעם ברק, אחד צעק: פצוע!
אני כבר בא- ענה לו החובש.
עלינו על מוקש! - צעק אז הפצוע,
אני כאן, לצידך - ענה לו החובש.

ברד של אש ניתך, ברד כבד קטוע,
מעבר לנהר, לגומא הרוחש.
הַשאירו אותי כאן - ביקש אז הפצוע,
עזוב שטויות - ענה לו החובש.
תציל את עצמך - ביקש אז הפצוע.
אני נשאר איתך - ענה לו החובש.

והם נותרו שניהם, והשדה פתוח.
והם נותרו שניהם, והם גלויים לאש.
אנחנו אבודים - מילמל אז הפצוע,
אחוז בי טוב - ענה לו החובש.
נפצעת גם אתה - מילמל אז הפצוע
עזוב, זה לא נורא - ענה לו החובש.

האש כבדה, כבדה! קשה, קשה לנוע.
רק לא להתייאש, רק לא להתייאש,
אזכור אותך תמיד - נשבע אז הפצוע.
רק לא ליפול - מילמל אז החובש.
שלך עד יום מותך - נשבע אז הפצוע.
היום הוא יום מותי - ענה לו החובש.

פתאום ענן אבק, פתאום עלתה הרוח,
וצל על הקרקע, והוא קרב, רועש.
ניצלנו! הם באים! - ייבב אז הפצוע,
אך לא שמע מילה מן החובש.

אחי, אחי שלי! - ייבב אז הפצוע.
מעבר לנהר הגומא מרשרש,
אחי, אחי שלי
אחי, אחי שלי
אחי!!!

דיון:

• איך בא לידי ביטוי ערך ה"חברות" בסיפורים שהצגתם?

הערה למדריך:

מומלץ לקרוא קודם על הסיפור מאחורי השיר בויקיפדיה- https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%91%D7%9C%D7%93%D7%94_%D7%9C%D7%97%D7%95%D7%91%D7%A9
או לצפות בסרטון המספר את הסיפור מאחורי השיר-
https://www.youtube.com/watch?v=IAzPIDKyFKo
מומלץ להשמיע לחניכים את השיר ולא רק לקרוא אותו איתם.

דיון מסכם:

מה הרגשתם לאורך יום הזיכרון? בבי"ס, בבית, עם החברים?
נשאל את החניכים אלו סיפורים הם מכירים על חיילים שנהרגו במלחמות ישראל או בפעולות טרור.

הערה למדריך:

יש להיות מאוד רגישים לחניכים שאולי יש להם סיפור אישי עצוב / ממשפחה שכולה.
חשוב לסכם את הפעולה ולהזמין את החניכים לקרוא ולחקור סיפורים נוספים העוסקים בגבורה ורעות.

קרקע

מפקד
לא

רועי קליין - בשנת 1993 התגייס לצה"ל, התנדב לצנחנים בהמשך שב לשירות קבע ושימש כמפקד פלוגה ביחידת אגוז. בשנת 2001 קיבל ציון לשבח מאלוף פיקוד המרכז על תפקודו במארב ליד שכם שבו הרג הכוח שבפיקודו חמישה מחבלים פלסטינים. לאחר מכן מונה לתפקיד סמג"ד 51 של חטיבת גולני.
בתפקיד זה לחם קליין במלחמת לבנון השנייה. במהלך הקרב בבינת ג'בייל נזרק רימון יד לעבר הכוח שעליו פיקד. **קליין זינק על הרימון, עצר בגופו את הפיצוץ ונהרג**. במעשהו הציל את חיי יתר החיילים ששהו בסמוך. חייליו סיפרו כי בעודו גוסס מפצעיו, דיווח בקשר על מותו, זעק "שמע ישראל" ומסר לסרן איתמר כץ, אשר לקח את הפיקוד על הכוח, את מכשיר הקשר המוצפן ("ורד הרים") שברשותו. בעקבות מעשיו הוענק לו עיטור העוז.

הם התקדמו לאט. הכל היה רגוע.
מנגד הנהר וגומא מרשרש
פתאום רעם ברק, אחד צעק: פצוע!
אני כבר בא- ענה לו החובש.
עלינו על מוקש! - צעק אז הפצוע,
אני כאן, לצידך - ענה לו החובש.

ברד של אש ניתך, ברד כבד קטוע,
מעבר לנהר, לגומא הרוחש.
הַשאירו אותי כאן - ביקש אז הפצוע,
עזוב שטויות - ענה לו החובש.
תציל את עצמך - ביקש אז הפצוע.
אני נשאר איתך - ענה לו החובש.

והם נותרו שניהם, והשדה פתוח.
והם נותרו שניהם, והם גלויים לאש.
אנחנו אבודים - מילמל אז הפצוע,
אחוז בי טוב - ענה לו החובש.
נפצעת גם אתה - מילמל אז הפצוע
עזוב, זה לא נורא - ענה לו החובש.

האש כבדה, כבדה! קשה, קשה לנוע.
רק לא להתייאש, רק לא להתייאש,
אזכור אותך תמיד - נשבע אז הפצוע.
רק לא ליפול - מילמל אז החובש.
שלך עד יום מותך - נשבע אז הפצוע.
היום הוא יום מותי - ענה לו החובש.

פתאום ענן אבק, פתאום עלתה הרוח,
וצל על הקרקע, והוא קרב, רועש.
ניצלנו! הם באים! - ייבב אז הפצוע,
אך לא שמע מילה מן החובש.

אחי, אחי שלי! - ייבב אז הפצוע.
מעבר לנהר הגומא מרשרש,
אחי, אחי שלי
אחי, אחי שלי
אחי!!!

מערך קיץ

#המדריך למדריך

מערך 6 | פעולה בנושא: פעולת פרידה וטיזר לשנה הבאה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- סיכום השנה החולפת, העלאת זכרונות מפעולות ופעילויות
- סיום חיובי לקראת שנת הפעילות הבאה

מסרים מרכזיים:

אנחנו מקווים שנהניתם, למדתם, התפתחתם וצמחתם!
נתראה בשנת הפעילות הבאה!

מהלך הפעולה:

משחק פתיחה - תופסת זיכרונות מהשנה:
נשחק משחק תופסת כאשר בכל פעם שמגיעים לתפוס את החניך, עליו להגיד פעולה שהוא זוכר ונהנה ממנה במהלך השנה וכך הוא ניצל מהתפיסה.

מתודה 1: מתודת כתיבת "יומן מסע" המסכם את חוויות השנה.
כיתבו לחניכים שלכם מכתב אישי, המסכם את השנה שעבר מנקודת מבטכם.
כל חניך יקבל את המכתב בצירוף דף שאלות סיכום שיעלו אצל החניך נקודות שונות למחשבה על התהליך שהוא עבר. ניתן להם את הזמן והמקום למלא את השאלון בחופשיות בצורה יחידנית (כל אחד לעצמו)
דוגמא לפתיחה למכתב:
"ד'וניק יקר,
השנה כבר כמעט הגיעה לסופה. עשינו המון דברים ביחד, אנו מקווים שלמדת רבות על עצמך, על הקבוצה, על התנועה ועל המדינה, למדת להתבטא באופן חיובי, למדת על חברות, אחריות ונתינה.
רגע קטן לפני שנפרדים ברצוננו להזכיר לך נקודות חשובות מהמסע:

מלא כאן את המשך המכתב האישי לחניך

_____

_____

_____

_____

לפניך מעין יומן מסע עם שאלות שנרצה שתענה עליהן כשאתה לבד, מרגיש נינוח ובאופן עצמאי מתוך הלב. כשאתה מרגיש שסיימת, אנא חזור למקום הפעולה .

1. כשנכנסתי לשנת ד' דמיינתי ש-

2. בעיקר חששתי מ-

3. ולבסוף הבנתי כי-

4. היה חשוב לי בתחילת השנה לעשות / לקדם בקבוצה:

5. בטקס אביב הרגשתי ש:

6. ממה אני הכי חושש לקראת השנה הבאה?

7. דברים שחשוב לי לומר למדריכים שלי לקראת סוף השנה

מתודה 1: שיחת סיכום

נכנס את הקבוצה למליאה לאחר שסיימו למלא את השאלון. נשמור על אווירה נינוחה ורגועה. נשאל:

- כיצד הרגשתם בתחילת השנה?
- מה למדתם השנה?
- מה הדבר הכי חשוב שעשיתם השנה?

מתודה 2: משוב לחברים

החניכים ישבו במעגל. כל חניך יקבל בלון מנופח ויכתוב עליו את שמו.
לאחר מכן, בכל פעם שהמדריכים יאמרו זאת, כל חניך יעביר את הבלון לחבר שמשמאלו. על כל חניך כאשר הוא מקבל בלון, עליו לכתוב משהו טוב/ מחמאה הזכורים לו מהחניך ששמו כתוב על הבלון. לאחר מכן כאשר הסבב יסתיים, לכל חניך יהיה בלון המלא במחמאות משאר החניכים.

ציוד:

בלונים, טושים.

מתודה 3:

נשחק עם החניכים אמת או חובה, אבל קצת שונה: במרכז המעגל יהיה 2 כוסות:
כוס אחת של פתקים עם שאלות של אמת, ובכוס השנייה פתקים עם משימות חובה.
נסובב בקבוק במרכז המעגל, כאשר הבקבוק יפסיק להסתובב והפקק שלו יצביע על חניך מסוים, על חניך זה לבחור אם לקחת פתק מהכוס של האמת או מהכוס של החובה ולבצע את מה שכתוב בפתק.

מתודה 4: זיכרונות מהשנה שעברה

נערך מראש עם חפצים ותמונות קבוצתיות ואישיות ממהלך השנה - מאירועי שיא, פעולות, טיולים וכו'. נשב במעגל ונפזר את הפריטים במרכז המעגל. בצורת "פופקורן" נעלה חוויות וזיכרונות ממהלך השנה בעזרת החפצים והתמונות.

מתודה 5: הכנה לשנה הבאה (העזרו במדריכי ה')

נשב במעגל, המדריכים יפזרו על הרצפה כל מיני חפצים/ תמונות הקשורות למערכים שבהם יעסקו בשנה הבאה. נשאל את החניכים מה הקשר בין החפצים (ללא ידיעתם על שנה הבאה). החניכים יתחילו לחשוב ולפצח ולנחש, אך לא יצליחו.
לאחר שהחניכים יתייאשו ויוותרו, נספר להם שכל החפצים קשורים למה שנעסוק בו שנה הבאה בפעולות בתור ה'ניקים. וכך החניכים יתרגשו וירצו לבוא גם בשנה הבאה לסניף.

פתקי אמת:

- מה הייתה הפעולה האהובה עלייך השנה?
- מה אתה לוקח מכל השנה הזאת?
- מה החוויה שאתה בטוח תזכור מהשנה גם בעוד 20 שנים?
- באיזה טיול הכי נהנת?
- מה הצפייה שלך מהשנה הבאה?
- מה היית משנה בשנה הזאת?
- תאמר דבר 1 טוב על הקבוצה שלך, משהו שתרצה לומר למדריכים?

פתקי חובה:

- תשיר את המנון המכבי הצעיר
- לבש את החאקי שלך הפוך
- אמור נקודת אור אחת על מי שיושב מימינך
- אמור דבר טוב אחד על המדריכים שלך
- המצא שיר וריקוד על הקבוצה
- תבחר באמת
- לך לחבק את רכז הסניף

עזרים לפעולה

מה הייתה הפעולה האהובה עלייך השנה?

מה אתה לוקח מכל השנה הזאת?

מה החוויה שאתה בטוח תזכור מהשנה גם בעוד 20 שנים?

באיזה טיול הכי נהנת?

מה הצפייה שלך מהשנה הבאה?

מה היית משנה בשנה הזאת?

תאמר דבר 1 טוב על הקבוצה שלך

משהו שתרצה לומר למדריכים?

תשיר את המנון המכבי הצעיר

לבש את החאקי שלך הפוך

תאמר נקודת אור אחת על מי שיושב מימינך

תאמר שבר טוב אחד על המדריכים שלך

המצא שיר וריקוד על הקבוצה

תבחר באמת

לך לחבק את רכז הסניף

לפניך מעין יומן מסע עם שאלות שנרצה שתענה עליהן כשאתה לבד, מרגיש נינוח ובאופן עצמאי מתוך הלב. כשאתה מרגיש שסיימת, אנא חזור למקום הפעולה

1. כשנכנסתי לשנת ד' דמיינתי ש-

2. בעיקר חששתי מ-

3. ולבסוף הבנתי כי-

4. היה חשוב לי בתחילת השנה לעשות / לקדם בקבוצה:

5. בטקס אביב הרגשתי ש:

6. ממה אני הכי חושש לקראת השנה הבאה?

7. דברים שחשוב לי לומר למדריכים שלי לקראת סוף השנה

מערך 6 | פעולה בנושא: הכנה למחנה הקיץ - חומרים למחשבה...

ברכות לצוות!

הגעתם כמעט לקו הסיום של שנת הפעילות, ורגע אחד לפני שהשנה מסתיימת, מגיע מחנה הקיץ - השיא הגדול של השנה. אז נכון, הלחץ גדול, המשימות רבות אך זיכרו שזוהי ההזדמנות האחרונה שלכם להשפיע, לגבש, לצבור חוויות ולחנך את קבוצתכם!

על מנת להשיג את המירב מפעילות מחנה הקיץ כמה נקודות למחשבה בפעולת ההכנה למחנה:

א. התיחסות לצרכי החניך בשלושה מישורים:

צרכים פיזיים - אוכל, שתייה, בטחון, לינה - בלי זה אי אפשר!

צורך של שייכות - כל אדם רוצה להרגיש שייך למשהו גדול. במחנה יש לנו את ההזדמנות האולטימטיבית והיא לא תמיד מנוצלת. מחנה משמעותי הוא מחנה שבו כל חניך מעורב במתרחש, לוקח חלק פעיל בעשייה, ומרגיש אחריות על תוצאות מעשיו. חישבו - כיצד כל חניך וחניך בקבוצה שלנו יכול לבוא לידי ביטוי? כיצד נתכונן לכך?

תחושת הערכה - פידבקים, פירגונים ואוירה טובה היא בסיס הכרחי לחוויה משמעותית.

מתודה- נחלק כרטיסיות המתארות סיטואציות דומות המתרחשות בבית ובמחנה בדגש על ההבדל ביניהם - כל סיטואציה על כרטיסייה שונה.

כלל הסיטואציות מהמחנה יונחו במקום רחוק יותר, בכל פעם נציג יקבל סיטואציה מהבית ויצטרך לרוץ להביא את הסיטואציה הדומה שמתרחשת במחנה ולהניחה במקום המתאים על הלוח, סביב הקריטריון הנכון. נגביל את החניכים בזמן שיקבע המדריך מראש.

קריטריון	בית	מחנה
אוכל	אוכל שמוכר לי	אוכל חדש שמכין מישהו שאני לא מכיר
לינה	לינה במיטה שלי, בחדר	לינה בשק שינה עם חברים, בחוץ
השתייכות	משפחה	קבוצה בתוך הסניף שלי
מי אחראי עליי?	ההורים שלי	המדריכים שלי
סביבה	סביבה מוכרת- בית, יישוב	טבע
איך אני מעביר את הזמן?	אחראי למטלות הבית, רואה טלוויזיה, נפגש עם חבר/ה	עובר פעולות, מתגבש עם הקבוצה והסניף שלי, מכיר חברים חדשים

דיון:

- אילו הבדלים בלטו לכם בין הבית למחנה?
- האם ישנו הבדל או שינוי שגורם לכם לחשוש?
- האם ישנו משהו שאתם אוהבים יותר בהיותכם בטבע?

הערה למדריך:

לאחר סיום המשחק נעבור ביחד עם החניכים ונסביר את ההבדלים. חשוב להקנות לחניכים תחושת ביטחון וידע לגבי מה הם צפויים לעבור ומה צפויים להיות התנאים במחנה הקיץ, להעלות חששות ולהתמודד איתן.

ב. אתגר פיזי ומנטלי. כדי שתיווצר חוויה משמעותית החניך חייב לחוש תחושה של סיפוק. הסיפוק יגבר ככל שהאתגר יהיה גדול יותר. כיצד נאתגר את החניכים שלנו לקראת המחנה?

מתודה- מרוץ שקי שינה.

דיון:

- במחנה הקיץ תפגשו דברים חדשים ולא מוכרים. איך אתם חושבים שתרגישו?
- כיצד תתמודדו עם הקושי והאתגר? האם אם אוהבים להתמודד עם דברים שקשים לכם?

ג. בחירה. לו"ז מחנה הקיץ נקבע ע"י צוות ההדרכה בלבד והוא מלא עד אפס מקום. אם נוכל לאפשר אופציות שונות ומגוונות לחניך, והוא יוכל לבחור מבניהן מה הדבר שהכי מעניין אותו, שיתוף הפעולה שלו יגבר וכך גם עוצמת החוויה. - איך החניכים יוכלו להשפיע על הפעילות שהם עוברים במחנה?

מתודה- כל חניך יכתוב על דף פעילות שהיה רוצה לחוות במחנה הקיץ, נשחק את משחק הפנטומימה בעזרת הפתקים.
חשוב לתת לחניכים רעיונות שונים לפעילויות במחנה הקיץ - פעילויות אוכל, מים, משחקים שונים.

ד. מחנה שבו מתרחשת חוויה ערכית חינוכית - באמצעות נושא המחנה, נעביר לחניכים גם ידע, למידה משמעותית וחוויה ערכית..
חשוב לשלב בפעולה זו את פעולת ההכנה למחנה הנבנית ע"י צוות עלילה לקראת המחנה.

הערה למדריך:

יש לשים דגש על קבוצתיות במחנה לאורך כל הפעולה.

אוכל

אוכל שמוכר לי

אוכל חדש שמכין
מישהו שאני לא מכיר

לינה

לינה במיטה שלי,
בחדר

לינה בשק שינה עם
חברים, בחוץ

השתייכות

משפחה

קבוצה בתוך הסניף שלי

מי אחראי עליי?

ההורים שלי

המדריכים שלי

סביבה

סביבה מוכרת- בית, יישוב

טבע

איך אני מעביר את הזמן?

אחראי למטלות הבית, רואה טלוויזיה, נפגש עם חבר/ה

עובר פעולות, מתגבש עם הקבוצה והסניף שלי, מכיר חברים חדשים

מערך 6 | פעולה בנושא: הכנה מחנאית לקראת מחנה הקיץ

הקדמה למדריכים ולרכז השכבה:

יש לבחון האם פעולה זו צריכה להיות קבוצתית או שכבתית לאור אופי המחנה בכל סניף.
פעולה זו מאוד קרובה למחנה, ויש לה כמה מטרות:

א. לספק לחניכים את כל הידע המחנאי שהם זקוקים לדעת לפני המחנה.

ב. לתכנן את מתחם השכבה והקבוצה - מבנים, אביזרים, פני שטח, תפאורה וכדומה.
על מנת שכשיגיעו לשטח המחנה, הם יעסקו בהקמת המאהל והוצאה לפועל של התכניות שלהם.

ג. תחושת אחריות ומחוייבות לקראת היציאה למחנה ומה שיקרה בו.

חשוב באמת לתת להם להתעסק, ליצור, לצבוע, לצייר, לעזור להם פרטנית עם כפיתות כאלה ואחרות ולא לעצור כל פעם ולהסביר בפורום מלא את הכל.
הבנייה והתכנון יקחו זמן והחניכים גם יכנסו לזה.

לא לשכוח לשים את הדגש על עבודת צוות משותפת.

פעולה זו חוזרת על עצמה בכל שנה, לפני כל יציאה למחנה, וצריכה לעבור את ההתאמות לשכבת הגיל שלה!
אופי המחנה של כל שכבה מ - ג' ועד ח' הינו שונה ומיוחד ובכל שנה, המדרג המחנאי מאפשר עלייה ברמת התכנון והמבנים ויש לקחת זאת בחשבון כשמתכננים את הפעולה - שלושה שלבים חשובים שיש לעבור לפני שניגשים לפעולה עצמה:
<u>יש להשתמש במדרג המחנאי המצורף למדריך!</u>

א. לבחון מה החניכים שלנו כבר יודעים מבחינה מחנאית עד כה?

ב. לחשוב מה היינו רוצים שידעו לקראת המחנה ולשלב למידה זאת בפעולה!

מספר דגשים והמלצות לתכנון המאהל:

- מומלץ להכיר את שטח המחנה בו יוקם המאהל מראש על מנת שהתכנון יהיה כמה שיותר מתאים לשטח.
- שטחים סלעיים מיועדים למתקנים והשטחים הנקיים ללינת חניכים.
- מומלץ למנות נציג (או יותר) מן הצוות שיהיה אחראי על נושא הבניה כבר משלב התכנון.
- חשוב שתכנון הבניה יהיה בהתאם ליכולות החניכים ולא המדריכים.
- שרטוט המבנים (ואפילו הכנת דגמים למבנים מורכבים) של מתקני המאהל.
- שרטוט מפת המאהל, איפה כל דבר נמצא...
- הגדרת צרכים וציוד מתוך התכנונים, הכנת רשימת ציוד בזמן והגשתה למרכז.
- ניתן למנות נציג צוותי שאחראי על נושא הציוד.
- יש לזכור שהמתקנים צריכים להיות גם שימושיים ולא רק יפים ויזואלית.
- חשוב לתכנן גם דברים שיצרו אווירה במאהל כגון: גדר, קישוטים, דגלים, שבילים, כיכר וכו'... במידת הצורך.

רעיונות למתקנים שאפשר לתכנן:

- שער
- תורן ורחבת מסדרים
- מתקן שק"שים
- מתקן תיקים
- מתקן נעליים
- מתקן כביסה
- מתקן לחאקי
- תערוכה שכבתית
- לוח מודעות
- מתקני אשפה
- שולחן אוכל קבוצתי

חשוב לזכור:

ישנם חניכים שאינם מתחברים לנושא המחנאות והבניה כלל!
אין טעם ללחוץ על חניכים אם אינם רוצים, אך חשוב לשלבם בפעילות אחרת שתתרום לחזות המאהל כגון: תפאורה, קישוט, אווירה, תערוכה, וכו'...

מה יקבלו החניכים בפעולה?

- אחריות ומחוייבות לקראת המחנה ומה שיקרה בו.
- התנסות בתכנון המחנה הקבוצתי / שכבתי.
- ידע מחנאי ויתלהבו לקראת האופי המחנאי של המחנה.

מסרים מרכזיים:

מראה המחנה, אופיו והצלחתו תלוי בכל אחד ואחד מחברי הקבוצה!

קריאה לפעולה:

קחו אחריות גם בשלב התכנון ובעיקר בשלב הביצוע בשטח

מהלך הפעולה:

במהלך הפעולה, החניכים יכינו דגם מוקטן "מיני מחנה" של מתחם המחנה הקבוצתי/ שכבתי שלהם.

הערות לגבי ציוד:

חשוב להביא הרבה ציוד מוקטן מכל סוגי הציוד שיכולים לעמוד לשימוש החניכים במחנה.
סנאדינות, כופתים, אלבדים ישנים, טושים, בריסטולים, בקבוקים ממיחזורית קרובה, מספריים, וכל מה שבא ליד ואפשר להשתמש בו לפעולה זו.
חשוב שתהיה הלימה בין מה שיש בסניף לבין מה שיהיה בשטח, על מנת שמצד אחד יוכלו "לעוף" עם הדמיון והיצירתיות, ומצד שני לא יתאכזבו שלא יוכלו להוציא לפועל את התכניות שלהם.

עודדו את החניכים לחשוב על רעיונות לחומרים שניתן לאסוף מראש ולהביא למחנה, ו/או למצוא ולהשתמש בשטח! אצטרובלים, בקבוקי מים ריקים, גלילי נייר טואלט, פחיות שימורים מהמטבח ועוד..

שלב התכנון:

נשרטט ביחד מודל ראשוני שיכיל את הרעיונות המרכזיים של החניכים.

שלב הביצוע:

נחלק את החניכים לשלושה צוותי עבודה: חשוב שלכל צוות יהיה מלווה בוגר שתפקידו יהיה ללמד את הצוות טכניקות שהחלטנו להשתמש בהם במחנה

צוות 1 - המאהל - מבנה המאהל, גבולות, ממה יהיה בנוי?

צוות 2 - נוחיות - תאי הלבשה, פחים, מתלים, מיטות, ערסלים..

צוות 3 - תפאורה - עיצוב, בנייה, קישוטים, פני שטח, שבילים.

דיון מסכם:

סביב הדגם המוקטן של המחנה, כל צוות יסביר לשאר מה התכנית, איזה ציוד הם מתכוונים להשתמש, האם על החניכים לאסוף משהו בבית לטובת הצלחת המשימה?

בשלב זה, נקיים שיחה על אחריות ומחוייבות במחנה.

על החשיבות של תכנון מול ביצוע ושלמעשה הצלחת המחנה וקיום מחנה שאפשר להנות ממנו ולהתגאות בו הוא עניין של שיתוף פעולה ועבודת צוות.

שיהיה בהצלחה!!

מיטות בנויות ממקרמה בתוך מאהל חניכים

מערך 6 | פעולה בנושא: פעולת מים והתרעננות!

מה יקבלו החניכים בפעולה?

החניך יצא עם הרבה מוטיבציה לנצל את הזמן באופן חיובי ולצבור חוויות טובות בחופש הגדול.

מסרים מרכזיים:

החופש הגדול הוא ארוך! כדאי לנצל אותו לכל מה שאוהבים לעשות!
שיעמום יכול להיות מסוכן, חשבו על פעילויות אקטיביות וחיוביות!
אם מתכננים מספיקים הרבה יותר!!

קריאה לפעולה:

כולם יוצאים למחנה הקיץ!!!

הערה למדריך:

מומלץ להגיד לחניכים מראש להביא בגדים להחלפה לפעולה ולקיים את הפעולה במקום בו לא ניתן להחליק. חשוב שהם ידעו מראש שמדובר בפעולת מים. במידה ויש מישהו שאינו רוצה להשתתף באחת המתודות כי היא לא נעימה לו לא נכריח.

מהלך הפעולה:

מתודה 1 - 21 עם בלון מים

נסביר לחניכים שמטרתנו היא להתמסר ברצף 21 פעמים עם בלון מים מבלי שהבלון ייפול. בכל פעם שזורקים את הבלון למישהו, נגיד את המספר בקול ופעילות שכיף לעשות בקיץ, לדוגמא ללכת לבריכה, לבלות עם המשפחה, ללכת לים וכו'.
הצעה לשדרוג במידה והמשחק קל - למרוח את הידיים בסבון.

מתודה 2 - העברת מים מדלי לדלי

נתחלק לשתי קבוצות, לכל קבוצה נציב שני דליים בשני מקומות שונים, כל חניך יקבל קש, על החניכים להעביר את הכמות הגדולה ביותר של המים מדלי אחד לשני ב - 62 שניות (כמות הימים בחופשת הקיץ).

מתודה 3 - דרקון מים

נעמוד במעגל, בכל פעם בוחרים קטגוריה הקשורה לקיץ לדוגמא - דברים שמביאים לים, בגדים שלובשים בקיץ, דברים שמביאים למחנה הקיץ, טעמי ארטיק, סוגי קייטנות וכו'. נעמיד חניך במרכז ובידו בקבוק מים, בכל פעם הוא בוחר קטגוריה וצריך לחשוב על פריט מתוך הקטגוריה. החניכים במעגל צריכים לחשוב על פריט ובסבב כל חניך אומר את הפריט שבחר, במידה ושני החניכים (החניך במרכז והחניך במעגל) בחרו את אותו הפריט, החניך במרכז ישפריץ על החניך במעגל.

מתודה 4 - מים בפה

נעמוד במעגל, חניך אחד ייצא החוצה ובזמן שהוא בחוץ, נשים מים לחניך אחד בפה. החניך מגיע ויש לו 3 ניסיונות למצוא את החניכים שאין להם מים בפה על ידי לחיצה על הלחיים שלהם.

משחקי הרעב - בלוני מים

נתחלק לזוגות, כל זוג יקבל בלון מים - על כל זוג לבחור מקום בו הוא מניח את הבלונים ולשמור על המקום לאורך כל המשחק במקביל לכך שהזוג מנסה לצבור כמה שיותר בלונים נוספים מזוגות אחרים.

הערה למדריך:

תנו למשחק לזרום, להתפתח למלחמת מים ולסיים את המשחק באווירה חיובית וכיפית.

הפעולה המשודרגת שלי -
המדריך למדריך

שכבה

מערך

שם הפעולה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

מסרים מרכזיים:

מהלך הפעולה:

המשך מהלך הפעולה:

הערות רכז:

* אז מה בתכלס'?

* להכין:	* להביא:	* לקנות:

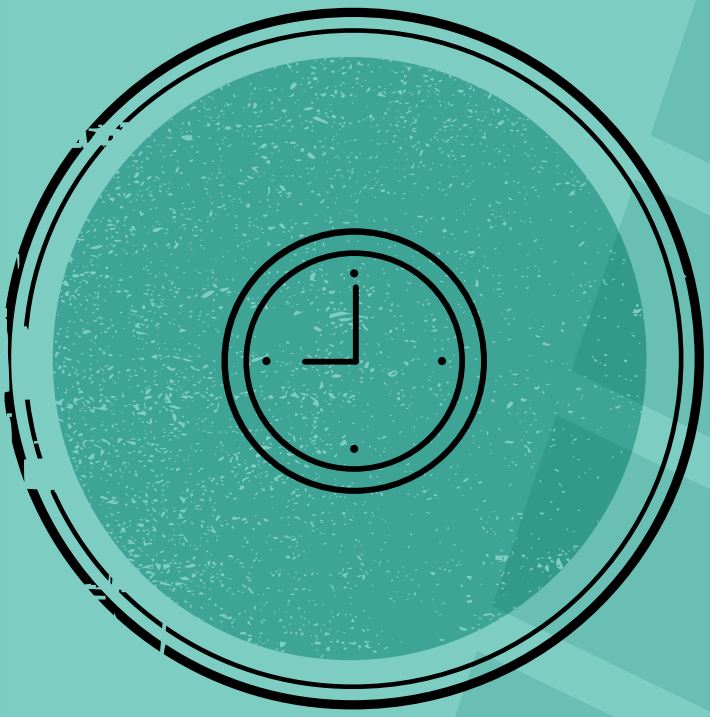

צו השעה

#המדריך למדריך

פורמט פעולה - המדריך למדריך

שכבה

מערך

שם הפעולה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

מסרים מרכזיים:

מהלך הפעולה:

המשך מהלך הפעולה:

דיון מסכם:

* אז מה בתכלס'?

* להכין:	* להביא:	* לקנות:

פעולת בחירה

#המדריך למדריך

פורמט פעולה - המדריך למדריך

שכבה

מערך

שם הפעולה

מה יקבלו החניכים בפעולה?

מסרים מרכזיים:

מהלך הפעולה:

המשך מהלך הפעולה:

דיון מסכם:

* אז מה בתכלס'?

* להכין:	* להביא:	* לקנות:

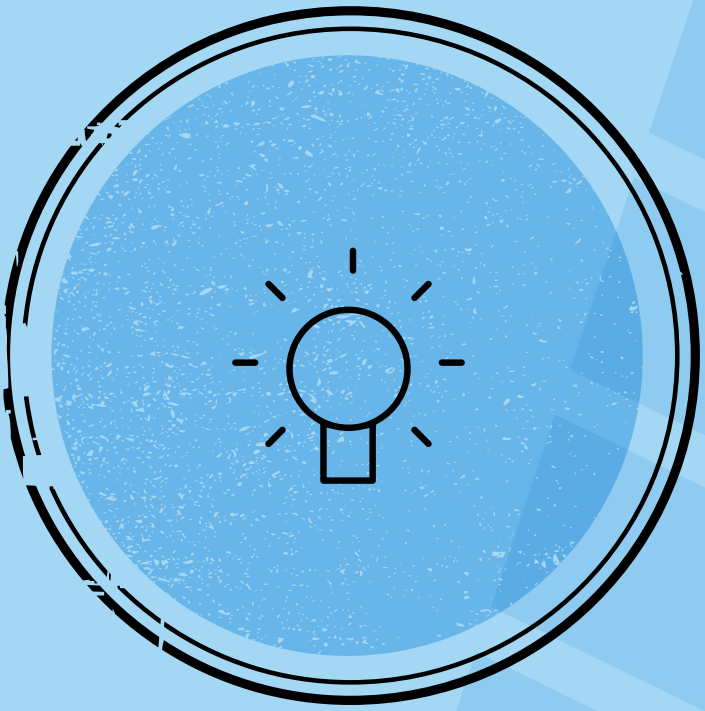

סדנאות

#המדריך למדריך

הדרכה מחנאית

#המדריך למדריך

מדרג מחנאי שכבה ד'

מיומנות מחנאית נדרשת

כפיתת שמינית
הסוואה
הדלקת אש
חיבור דייגים
קשר שלמה
קביעת קרניים

התנסויות מעשיות

הכנת ביצה אינדיאנית
הכנת לוכד חלומות
יציאה לא"ש לילה
בניית דורגל

מושגים שצריך להכיר

מצפן

חייבים לכם תודה...

אלעד כהן- מז"כל התנועה • אחיקם שושן- יו"ר התנועה • ליאור ויטלין- מנהלת מחלקת חינוך • הנהגת התנועה • יושבי ראש הסנפים • מרכזי הסניפים • סיגל כהן - מנהלת הלשכה • מחלקת חינוך- נגה וימן ליאור דביר קינן בירנבאום • מחלקת מפעלים • מחלקת הגשמה • סיון מלניק יניב- ייעוץ וליווי מקצועי • איילת משיח- עיצוב גרפי • ערן בן ישי C- COPY • יעל אבן אור- עריכה לשונית

משתתפי כנס הכתיבה וכותבי התוכן

שירלי חרצ'ובסקי • יובל זלדינג • גל שחם • דן דרומי • אוראל דגן • מורן בן אור • נופר הוניגמן • רותם מיימוני • אופיר שיינהרץ • עדי שפריר • גיל לרר • עומרי מר • עידו מזרחי ירין נונה • אלעד אלפרוביץ' • דני שטרנגלס • שי בר נר • נועה אבנד • שקד בר • מעיין ליברוס • מעיין גונן • ליאור צ'רצ'נסקי • נועם דוזי • טל מיימון • יובל מיימון • אוריה לביא בקין • שחר אייזיק

תודה על המאמץ, האכפתיות, היצרתיות והחשיבה.
תודה שהייתם חלק.

המדריך למדריך

#הדרכה 24/7

"אדם שבוחר לעסוק בחינוך
הוא כנראה אדם מאמין.
אדם שמאמין בבני אדם,
ביכולת שלהם לחולל שינוי,
לעצב מציאות
ולצעוד בדרכים חדשות"

מקום בעולם - חילי טרופר

תנועת הנוער
הימכי הצעיר